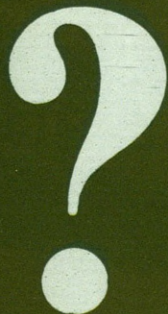

ARGIA

1.984 - Uztaila 15 XLVII garren urtea - 1023 zenbakia. 100 pezta

U.E.U. eta E.H.U.

EUSKAL UNIBERTSITATEA

- Balere Bakaikoa ● Koldo Gorostiaga
- Antton Azkargorta ● J.R.Etxeberria
- J. Azurmendi

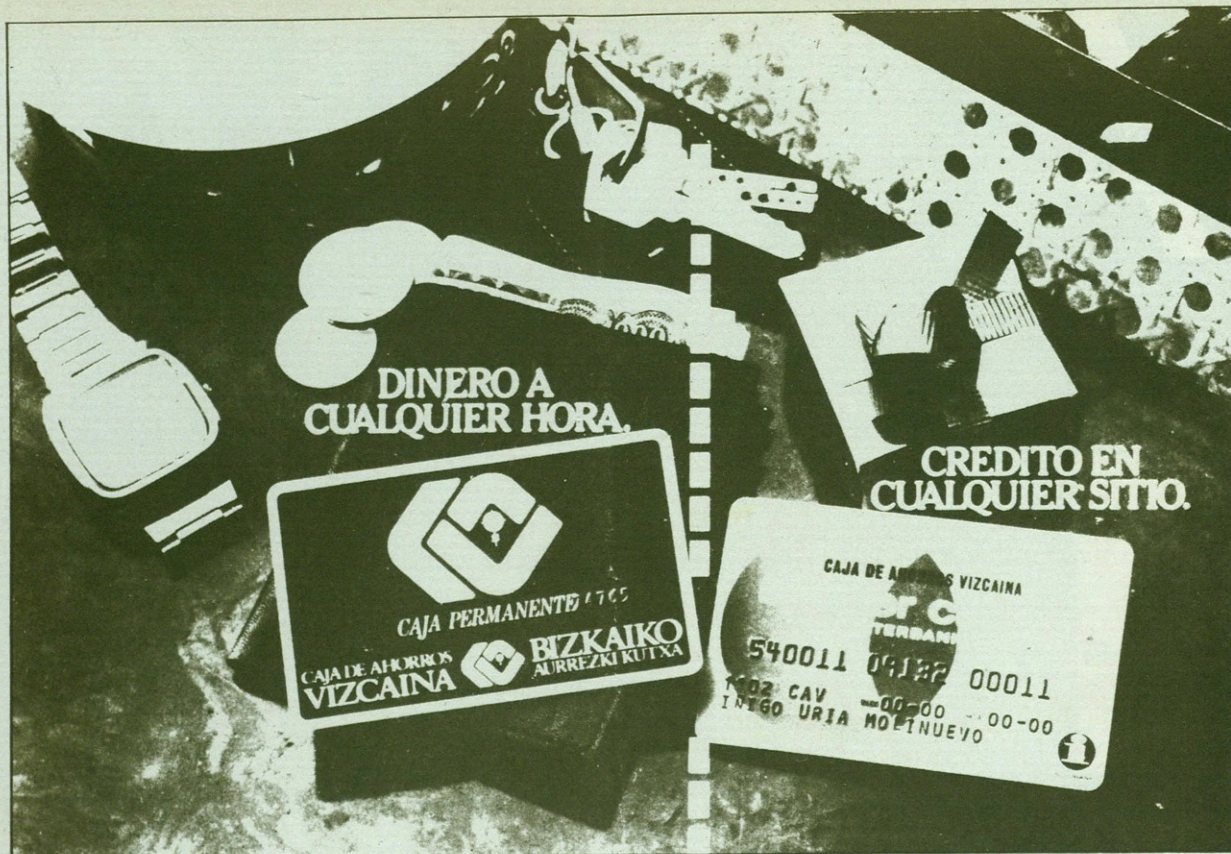
50 urteko zitroen zaharrean Europari buelta

Errioxan aurtengo ARABA EUSKARAZ

KOXKA, KULTUR GAIAK, ASTE GIROA...

Alfonso Sastre:

CARAI TXARRENETA
ERE EUTSI EGITEA
DIOGU»

DIRUA ORDU GUZTIETAN

Ordu guztietan Kutxaren zerbitzuak zure mesedetan daude.

Hemen duzu gure Txatel Berdea. Txartel Berdearekin eragiketa guztiak, diru ateratzea, diru sartzea, etab. edozein ordutan egin dezakezu, gauean edo egunean, lanegunetan edo eta jaiegunetan. Txartel Berdeak ez du ezagutzen jairik.

Erlojua begiratu barik, behar dituzun soluziobideak zeure eskuetan daude:

- Edozein unetan dirua ateratzen.
- Dirua sartzen.
- Zure saldoa berehala ezagutzen.
- Taloi txekak eskatzen.

KREDITUA EDOZEIN TOKITAN

Bidai agentzietan, hoteletan, jate-txetan, dendetan, erostetxe handietan.

Bizkaian 2.000 toki baino gehiagotan.

Munduan zehar 2.600.000 tokitan.

Bizkaiko Aurrezki Kutxaren Master Charge txartela erakutsirik **NO NAHI**, txakur txiki bat ere gabe, erosiko duzu.

Horrela, ez duzu gainean dirurik eraman behar ez eta konturik atera behar.

Gauzez gozatzeko ez duzu itxaron behar. Pagatzeko itxaron behar duzu, gure kreditu osoa duzu eta.

ETA 5.000.000 TAKO SEGURU DOHAIN BAT

Bizkaiko Aurrezki Kutxaren Master Charge txartelarekin harantz honuntz ibiltzea ez da bakarrik eroso. Segurua baita.

Abioiez, trenez edo eta itsasuntziz egindako bidaiak txartelaz abonatzen badituzi, zuek eta zeure etxekoek

istripuen kontrako aseguru bat duzue. 5.000.000 pztako aseguru hain zuzen. Dena debalde.

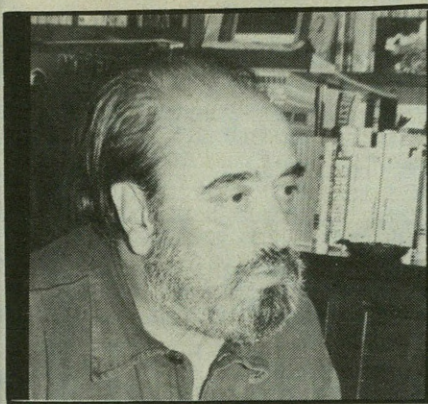
Horregaitik ere Bizkaiko Kutxaren Master Charge-a eduki eta erabili behar duzu.

Seguru gaude.

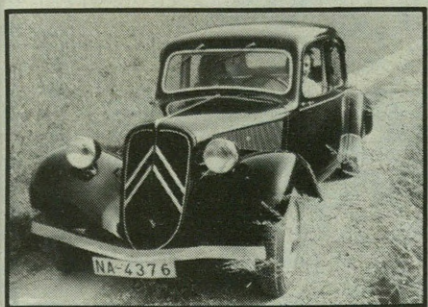
CAJA DE AHORROS
VIZCAINA

BIZKAIKO
AURREZKI KUTXA

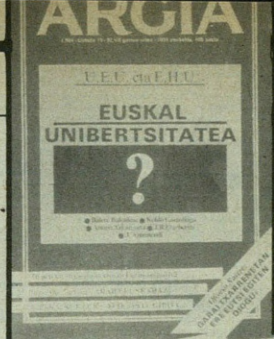

Hondarribiako bere etxean luze mintzatu gara Alfonso Sastrekin. Harri garria da bere pentsamentu eta hizketaren argitasuna. Horrela mintzatu zaigu Euskal herriaz duen ikuspegi-az, pakeaz, independentziaz, hausturaz, eta **11. orrialdetik** aurrera doazen lau orrialdeetan sartzen ez diren mila gorabeheraz.

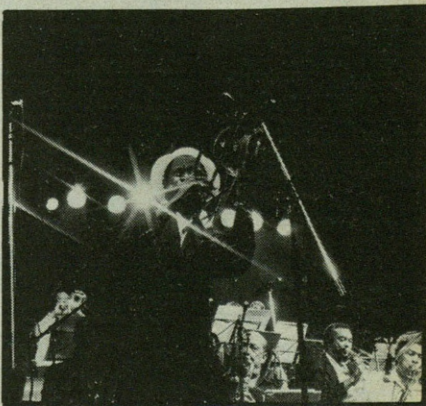

Uda giroan gaudela eta ondo etortzen omen da haize piskat hartzea. Tolosakoena ordea 'preskura' da. Berria aditu genuenean. Moskura joan etorria egitera omen doaz 50 urteko zitroen zahar batean Europari buelta emanez.... berehala esan genuen: Tolosakoak! Eta hala izaki. **23. orr.**

4. Aste giroa.
10. Ttanttaka.
11. Alfonso Sastre: «Pakea nahi dugu. ez pazifikazioa». **I.ZUBIONDO. L.BASTIDA.**
15. Mundua ez da borobila.
16. **Nazioartekoa:** Egipto. **P.Sastre.**
18. UEU eta EHU: Euskal Unibertsitatea? **A.Azkargorta, J.R.Etxebarria, J.Azurmendia, B.Bakaikoa, K.Gorostiaga.**
23. 50 urteko Zitroen zahar batean European zehar.
27. Araba Euskaraz: Errioxa irabazi. **X.Etxaniz.**
31. Kulturaren ataria.
32. **Zinema:** Lekeitioko Zinema Bilera 84. **Sabiño.**
34. **Musika:** Akelarre: «Gurea ez da berbena: gurea gau-dantza da». **Mollarri-Antza.**
36. **Literatura:** Maiatz 6, espzial Garazi... **I.Borda.**
37. **Antzerkia:** Jaurilaritzak. **EATBri nola laguntzen dion.**
38. Txutxumutxuka.
39. Argazkinobela.
40. Jo...Adarra.
41. **Bertsoak:** Larrua beltz. **M.I-raeta.**
42. **Azkena:** Euskararen aldeko borrokaren ezaugarriak. **Ar-lantz.**

Pare bat galde geneuzkan gure artean zenbait jenderi zuzendu nahien. Gaia UEU, EHU, eta noski, Euskal Unibertsitatea. Zer da, zer izan beharko du, luke? **J.R.Etxebarria, K.Gorostiaga, B.Bakaikoa, J.Azurmendia eta A.Azkargorta** izan dira beren iritzia-ak aurreratu dutenak. Bai Euskal Herriko Unibertsitatean eta bai Udakoan ezta-baida irekitzeko modukoak badirela-koan gaudu. **18-22 orr.**

Kulturaren berriz **AKELARRE** musika taldekoekin egindako elkarrizketa daukagu arin-arina eta bizia. Dantzan irakurtzeko modukoa **34.orr.** Edota Lekeitioko ospatutako Zinema Topaketan kronika **32. orr.** edota literatura, edota antzerkia, edota har ezazu limonada koxkor bat, bero egiten du eta Txutxumutxukak irakurtzerakoan!

ARGIA

Jabea: Zeruko Argia Kooperati-ba.

Donostiako erredazioa: Josu Landa, Joxemi Zumalabe, Pello Zubiria, Iñaki Uria, Xalbardin, Jon, Joseba Alvarez.

Gasteizen: Xabier Etxaniz.

Bilbon: ANAITASUNA taldea.

Iparraldean: Ladix Arrosagarai, Mikel Hiribarren, Allande Sokarros.

Iruñean: Pello Lizarralde.

Kolaboratzaileak: Martxel Aizpu-

rua, Enrike Amonarriz (Jo...Adarra), Mikel Antza, Joxe Azurmendia, Balere Bakaikoa, Luis Mari Bandres, Xabier Erro, Iñaki Kamino (Aste Giroa), Emilio Lopez Adan «Beltza», Alfontso Martinez, Mikel Nabarro «Trikuharri», Eneko Olasagasti, Xabier Portugal, Koldo San Julian, Andoni Sarriegi «Murumendi», Joseba Sarriionandia, Pablo Sastre, Joxean Gezalaga «Zaldubi».

Marraskilariak: Joxemi, Julio, Zut.

Argazkilariak: Kristina, Txema Ormazabal, Luis Otaegi.

Publizitatea: Xabier Erro.

Administrazioa: Joxe Mari Ostolaza.

D.L.: 80-1963.

Helbidea: ARGIA. Virgen del Carmen, z/g. Ramonenea behea. DONOSTIA-12.

Telefonoa: (943) 28 33 99.

Inprimategia: GRAFICAS SEMI.

Hego Euskal Herria, Estatu Espainola.....	3.500 pta.
Ipar Euskal Herria, Beste alzerriak.....	4.800 pta.
Airez.....	7.300 pta.
Ale bakarra.....	100 pta.

UZTAILA 14 UZTAILA 20

21-an ilbehera

mareak

(igandea 15koak)

gora: 06.58 eta 19.10
behera: 12.57 eta
(16an) 01.26

eguzkia: (igandea 15an)

irten: 06.57

sartu: 21.44

(ordulariaren ordutan)

liburuak

Ir. Kamin

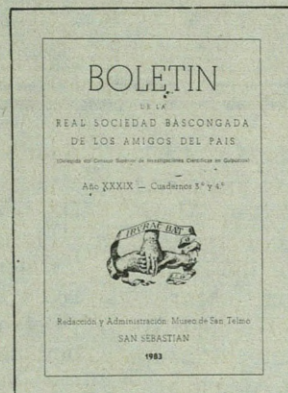
Egilea: J. M. Atutxa.
Titulua: Arrosa Zimeldua.
Argitaletxea: Txinparta Saila
I Elkar.
Ezaugarriak: 300 pta. 78
orrialde. 1983. urteko Ca-
fe Iruña (Elaberria) saria-
ren irabazle.

Ez da hau Atutxak idazten duen aurreneko nobela, eta bidenabar esan beharko Cafe Iruña saria eskuratu zuela iaz. Idazle aski berria dugu Atutxa antza denez, hori adierazten dute bederen bere grama-

tikazko zalantza eta hutsek.

Nobela honek herrixka baten suntsitzea dakarkigu. Gizarteari komeni zaion moralaz exkax dabilen etxean jaiko da protagonista, espetxea larrutik dastatuko du eta ondoren erabili egingen dute mafioso handi batzuk herriska itsastar batean droga sar dezan. Drogaren arrakastak herrria mafiosoen eskutara eramane du. Kontaera orain aldetik zuzentzen da, protagonista herrian egin beharreko lana bukatu ondorengo unean kondatua. Beti ematen zaio orain-aldi itxura nagusia, baina lehena kondatzen den bitartean. Herriska da abiapuntu eta zentru nagusi. Azken gertaerak erakarriko dituzten arrazoiak pixkanaka azaltzen ditu egileak, lasaiki, irakurlearekin harreman estua gordez, mantxo. Idazleak, behar duenean, tira egingen die gertaera eta argibide nagusien hariei, nobelari berak desio erritmoa eta intriga emanez.

Bestalde, estilo falta handia nabarmena dela aitortu behar, landugabea, hizkera zuzenegikoa, sakontasunik bat ere gabea, maila estilistiko minimo batera heltzen ez dena. Gauzak horrela, oraingoz behintzat, saiakera hutsean gelditzen da Atutxaren lana, sakontasunik gabea baita, estilo arinegi narratua.

Titulua: Boletín de la Real Sociedad Bascongada de los amigos del País. 39. urtea. 1983 3 eta 4 zenbakia. 439-831.

Falta zuten joan den urteko puska kaleratu dute San Telmokoek. Urtero bezala, askok eta askok beren lantxoak bidaltzen dituzte hara boletinean argitara diezaizkieten.

Hala ere izenak betikotsuak ditugu, eta baita sailak ere. Lan guztien aipatzea ezinezkoa denez, sorta bat doakizue hementxe: foruei buruzkoak, genealogia eta nobleziakoak, hemengo historia, politika eta gizarteari buruz eginiko lanak, XVII. mendeko eskultura, herri etnografia, arteak, eskutitzak, biografiari dagozkionak, herri jokoak, medikuntza, euskara, musika, toponimia, aldizkarien aipamenak eta beste-lakoak.

Egilea: Luis Mari Mugika.
Titulua: Mirande-ren poesigintza (Bizitza, Ideologia, Eraginak, Alde Tematikoak).
Argitaletxea: Haranburu Editor S.A.
Ezaugarriak: 600 pta. 210 orrialde. I. liburukia.

Urtebete izanen da Luis Mari Lizardiren poetikaz eginiko azterketa liburuak kaleratu zirenetik, eta geroztik ez da alferkeriatan aritu, orain gauza bera egin baitu Miranderen oleri lanarekin. Aurtengoa ere bi liburukitan. Bigarrenean (Alde Formalak, Irudi-Mundua, Teknika Berriak eta Textu Antologiakoak) lantzen ditu, baina guk aste honetan aurrenekoa iku-

siko dugu bakarrik, aski zabalaita berau.

Bizia eta Ingurugiroa deritzanean hona hemen Mujikak dakarrena: Bizitza, maitasun kontuak (bere ohaide zuberotarra, L.B. izeneko laguntzua, Pigalleko ibilerak...) Euskara Batuari, eta gainera gaur egungoari zein aurki heldu zion adarretatik, bere adiskideak, erialdia eta heriotza, ideologia zela eta, Euskal Herriaren filosofia kolektiboarekiko zuen etsipena, kultura zeltek beregan utzitako eragina, Nietzsche, Spengler, faszismoa eta ezkertiaritasun marxistari zeukakion gorrotoa, Mirandek euskara ikastea olerkiak eta hizkuntzaren hoshiketasunak izandako garrantzia, kanpo eta barne olerki eraginak Miranderengan: Euskal baladek eta Miranderen olerki zenbaitek elkarren artean dituzten kidetasun hertsia, Baudelaire, J. R. Jimenez, Mallarmé, Rimbaud eta Verlaineren aztarnak, Mirandek olerki frantses sinbolisterako zuen joera.

Azkenik Miranderen gaiak aztertzen ditu idazleak: bakardadea, trajikotasuna, alditasuna eta bere sinboloak: arratsa eta gaua, goiza eta eguna eta iragankortasuna. Oroimenak, maitasunaren zertzeladak, sendimenduak, edertasuna, ironia eta abertzaletasun kritikoa, heriotza, aintzinako euskal paganismo itzuli beharra, emakumea eta azkenik sentsualitatea: sinboloak: ardoa, sugea, zaldia, lastanketak, emagalduek, pederastia, lesbianismoa, anatomiazko zehaztapen sentsual zenbait (begi, ezpain, sabel eta bularrak, eta bukatzeko biluztasuna eta larrugorritasuna).

Egilea: Hergé.
Titulua: Tintinen Abenturak. IKATZ STOCKA
Argitaletxea: Elkar.
Ezaugarriak: 540 pta. 62 orrialde.

Zorioneko Tintinen euskaratzeak bigarren fruitua

eman du. Ikatz Stocka deiturikoa. Oraingoz hau da orain bi aste aipatzen genizuen Urrezko Hagindun karramarroarekin batera euskaraz dagoen bakarra. Salmentak aginduko du noski zenbat gehiago itzuliko diren. Alabehar sorta batek abenturara bidaliko ditu Tintin. Milu eta kapitaina. Arabiara doaz eta bidean hamaika ezuste eta oztopo jasan behar izango dute. Iraultza dute Arabiako herri batean eta Tintin eta honen lagunak emirraren laguntzeko doazenez, matxinatuei ez zaie inola ere hauek beren helburura iristea komeni. eta tranpa anitz jarriko dizkiete itsasoz nahiz lurrez. Hala ere Tintinen zorroztasunak eta patu onak garaile bihurtuko dituzte Tintin. bere lagunak eta emirra. Abentura hau eskasa gertatzen da Tintinek ohiturik gauzkanen aldean.

aldizkariak

MUSKARIA

Ezaugarriak: 100 pta. 21. zenbakia. V. urtea. 84.eko Maiatza-Ekaina.

Muskariak ere aurrera darrai Euskal Herriko rock, punk eta bestelako musiken alde.

Azken zenbaki honetan aipagarriena zera duzue: beti izaten diren iradokizun sorta luzeak. Pistones-en emanaldiaren ondoko aipuak. Gabinete Caligari-rekin elkarrizketa. Euskal Herriko musika inguruko berri andana eta La Polla Records-ek kalera berria duen LP-a dela ta. elkarrizketa taldea osatzen duten batzurekin. Baita 83. urtean onenak edota Muskariako irakurleen boto gehien jasotzen dutenak (euskal rock, instrumentoen arabera, ahotso, solistak edota bizi bizian jotzen dutenen arteko). Single-ka. LP-ka. Jazz. Berberena. Folk. Nazio artekoak. Euskal Herrian gertatu emanaldi internazionalak. LP estatutalak. gehien entzundako irratia. talde estatutalak. Disko berrien saila. Artikulu motzez beteriko aldizkaria dugu. elkarrizketa motzak eta antzekoak gorpuztua.

HABE

Ezaugarriak: 46. zenbakia. 150 pta. 84.eko Uztaila-Ekaina.

Lasterketetako zaldiek dute oraingo honetan Habe-izaten duen artikulu nagusia harrapatzen. beren zaingoa. prestakuntza. prezio eta antzeko kontuak. Balere Bakai-

koarekin ere hizketan. UEU dela ta. denbora alferrik ez galtzearen. datu-bilketarako makinek egiten duten mesedaren argibideak. Gotzon Garatek Atañoen Txantxangorri Kantaria liburuari eskaintzen dizkion loreak. Euskal Herriko kanpingerak duten harrera eskasia. Txema Larreak. Andima Ibiñagabeitia-z dagien artikulua. sokorristen lan astuna eta J.F. Azurmendirekin hizketan bere joranez. eguzkiak azalean egiten dituen kalteez. Mexico-ra joan daitezene beharrezkoak dituzten aholkuak. horoskopoa. Iribar-ekin mintzo. bere gaurko egin beharrak. kirol-hiztegia eta aldizkariak beti ekarri ohi dituen bestelako sailak.

AIZU

Ezaugarriak: 24. zenbakia. 84.eko Ekaina. 150 pta.

Ifarraldetik datorren kronika dugu aurrenik. hango borrokaz dihardu. Herri Hizkera sailean Inaki Gamindek Bilbon lanean ari den ordiziar batekin lan kontutaz eginiko elkarrizketa dugu. Ordiziko euskara beraz. kasu instrumentalaz ari da hizkuntza saila. berbenetarako garaia. aurtengo UEU-ri buruzkoak. Alemanian estatuak iraultzailak nola garbitzen dituen. inbentoreen inguruan. Iran eta Irak-en arteko liskarren berri. Los Angeles 84 (finantziarioa eta seguritatea). ARGIA aldizkariarekin izandako elkarrizketa. emakume talde handi batek base mili-

tarra inguratu zueneko. hauetako emakume batekin izandako elkarrizketa eta guzti. mamurketa ongi lortzeko zenbait aburu. hirietako lorategiez. Migel Angel Lertxundi eskulturagilearekin hizketan. AIZUra jendeari komikiak bidal ditzen eskatzen zaio eta aurtengo euskarazko ikasturtearen balantzea eta Udaran AEK-k prestatu dituen ikastaroen berri.

diskoak

Kaki

Taldea: Style Council

Izena: Café Bleu

Diskaetxea: Poulydor

Salatzekoa da benetan. uda giroa aitzakitzat hartuz azken aste honetan argitalpen diskografikoetan nabari den kalitate maila eskasa. Badirudi eguzki. hondartza eta epor giroak edozer hortetakeria nazkante plastifikatzeko baimena ematen diela diska industria masiatzen duten mai-suei.

Halaxe gauzak zaila egiten zaigu begien aurrean dugun kakapila honetatik zeozer de-ventea aholkatzea. eskerrak. oraingoan ere arauak salbuespenik baduela.

Eta honako hau dugu salbuespenetarikoa bat. Paul Weller eta Mick Talbot en arteko lanaren lehen ondorio nagusia. (Lehen sarrera gisa

Mini Lp bat eskaini ziguten, baina orain gauzatu eta nabarmentzen da Lp hau dela medio beraien norabide musikala).

Musika beltza, beronen gatibu diren bi musiko izugarri hauen filotrotik pasia. Jazza, balada gozoak. Gibson kitarren erritmo dultzea, dantza musika, feeling beltz hori plastikoa honen bidetxurretatik etengabeko jarioan. A alde lehen eta sentikorrak B alde festatsu eta dantzati bati ematen dio pasu, pixkanaka. Soul musikaren errepaso xehet bat osabetez.

Barietua da bestalde lan hau, konbidatu berezien errendak ikutu ezberdinak eskeintzen bait dizkio doinu bakoitzari.

Ezinbestekoa deritzogu Lp honen entzun aldia, batez ere, datozen urteetan Soul musikaren inposatzea nabarmenki usaintzen delako dagoeneko.

ARGIAREN OHARRA

Astegiroa sailaren irakurleeri eta sail hontan beren berriak argitaratzea nahi duten guzietari ohar garrantzitsu bat jakin arazi nahi die ARGIAko erredazioak.

Astegiro bakoitzean, ARGIA irten eta ondorengo asteburuko berrietik hasiz hurrengo ostiral artekoak bakarrik sartuko dira. Hau da, ARGIAk, bera irten eta hurrengo igandeko data eramaten duenez gero, data horren aurreko larunbatetik hurrengo ostiral arteko berriak sartuko ditu ASTEGIROAN.

Zuek bidali eta sartzen ez baditugu, ia beti, berandu iritsi zaizkigulako izan ohi da.

Ho i gerta ez dadin zuen berriak hamabost egun aurretik jakin behar izaten ditugu.

Beraz bidali zuen berriak HAMABOST EGUN lehenago!!!

kantaldiak

Uztailak 15. igandea, Bida-rraieko frontoian, gaueko 10.30etan, Urko

Uztailak 16. astelehena, Santutxu auzoko Karmelo enparantzan, gaueko 12tan, Jotakie

Uztailak 17. asteartea, Lazkaoko Aleria Zinema, gaueko 9.30etan, Mikel Laboa.

Uztailak 19. osteguna, Lazkaoko polikiroldegian, gaueko 10etan, Zarama.

Uztailak 20. ostirala, Lizarrako Rex zinemak, gaueko 10etan, Mikel Laboa.

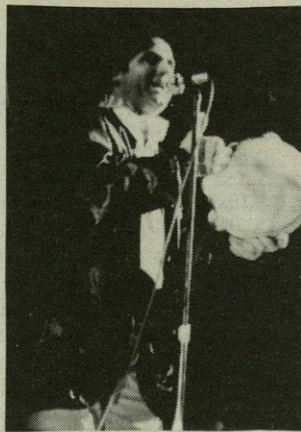

kontzertuak

Uztailak 14 Zarautzen, gaueko 10.30etan, Santa Maria La Real parrokiaren Irungo Ametsa abesbatzaren kontzertua. Kontzertu hau Zarautzko abesbatzak antolatuta du Gipuzkoako Abesbatzen XVIII. jaiaren barruan.

Uztailaren 18an, asteazkena, Lazkaon, gaueko bederatzitan, Beneditarren elizan, Ordiziako Santa Ana abesbatzak eskeiniko du kontzertua. Emanaldi hau Lazkaoko Kultur aldi nagusiaren barnean kokatzen da, antolatzaile Gohierriko Euskal Eskola delarik.

Uztailaren 20an, Zarautzen ere, gaueko 10.30etan, Santa Maria La Real parrokiaren Cuarteto Divertimento taldearen kontzertua, IV. Musika Jaialdiaren barruan antolatuta.

trikitilariak

Uztailak 20. ostirala, Lazkaon, eguerdikordubi terdietan eta arratsaldeko zazpietan, San Prudentzio Ikastetxeko pelotalekuan Zaldibiako trikitilariak arituko dira. Lazkaoko Kultur Alde Nagusiaren barnean programatu diren ekitaldiei amaiera emanez, jakina denez, ekitaldi hauek Gohierriko Euskal eskolak antolatuta ditu X. Udako Euskal Ikastaroaren lagungarri.

ihardunaldiak

Arabako korrika

Uztailaren 22an ospatzeko den Araba Euskaraz prestatuz, korrika berezi bat ospatzen ari da egunotan arabar Errioxan zehar. Bastidatik erten eta Oiora iritsi arte, hainbat herri igaroko ditu korrika honek, Mainerua, Ezkuerna, Samaniego, Leza, Nabaridas, Zieko, Lapuebla, Biasteri, Bilal, Kripian, Lantziego, Benasperi, Ekorra, Orrubusu, Labraza, Moreta eta Oion. Herri bakoitzetik goizaldean abiatuko da Korrika eta ibilbidean ezarrita dauden herritara iristean festa eta ospakizun zerranda osatu bati emango zaio hasiera. Korrika hilaren 21ean iritsiko da Oionera eta bertan festa haundia ospatuko da, biharamuneko Araba Euskaraz aperitibo gisa.

kirolak

ziklismoa

Uztailak 15. igandez, Antzuolan, goizeko bederatzitik aurrera, 112 Km.ko txirrindulari froga bigarren mailako zaletuentzat.

Uztailak 15. Gabirian, Azitiraierako VI. Igoera, goizeko 10.15etatik aurrera.

Oñatin, egun berean, hamabostean, goizeko bederatziterdietatik aurrera kadete mailako Gipuzkoako Txapelketa ospatuko da. 63 Km.tako ibilbidearekin.

pelota

Uztailak 14. larunbata, Labrit pilotalekuan, San Fermin trofeoaren azkenak ospatuko dira, festen amaierarekin batera. Espektazio handia sortu duen partidu bat badago, 11.30etatik aurrera ospatuko dena. Bengoetxea IV.a eta Maiz II.a. Bengoetxea III.a eta Martinikorenaren aurka. Zaletu guztien artean egongo da telebista ere, eta beraz etxetik bertatik jarraitu ahal izango dituhainbatek partidu honen gorabeherak. Esan beharrik ez dago animazioa Iruñeko Labriten izango dela beroena.

Larunbatean ere, baina Baigorri, Euskal Herriko lehiaketako pilota azkenak ospatuko dira, jokogarbin gazteen artean eta palaz adinekoetan. Partidu hauek arratsaldeko lauretatik aurrera jokatuko dira.

Toka

Uztailaren 15an, igandez, emango zaio amaiera Euskarako Toka Txapelketari Errenterian. Aurreko igandean hasi zen txapelketa hau Alkartasuna eta Ondarra elkarteek antolatuta dute Gipuzkoako Bolo eta Toka Federazioaren babesarekin. Txapelketa probaleku berrian ospatuko da.

lehiaketak

X. Azkue Sariketa

Aurten ospatzen da Azkue Sariketaren X. edizioa. Bilboko Aurrezki Kutxak antolatutik. Aurtengoak hiru modalitate hauek kontenplazten ditu, eleberria, olerkia eta ikerlana. Emanaldi epea Urriaren 3 lehen, eguerdiko 12tan amaitzen da. Lanak helbide honetara igorri behar dira epe hori baino lehen: Bilbo Aurrezki Kutxa, Gran Via, 23. Bilbo-9, zein sailerako den adieraziz. Epaia abenduko egun batean jakinaraziko da, egun hori zein den aurrerago zehaztuko delarik. Bestelako arauak gisa honetako lehiaketetakoan antzekoak dira. Interesgarri izan daiteke sarien kopurua jakitea, hala nola hedapena. Eleberria sailean 600.000 peztakoa, 125 delarik gutxieneko orrialde kopurua. Olerkia sailean, 400.000 peztakoa, 900 lerro gutxienez beharko dituztelarik aurkeztutako lanek. Ikerlana saileko saria 400.000 peztakoa da. Epaia mahaia bi lehen arloetarako bakarrik zehaztu da oraingoz, eleberrian, Juan san Martin, Anjel Zelaia eta Jon Kortazar; olerkian, Eusebio Erkiaga, Alfonsito Irigoien eta Jesus Eguzkitza.

II. bideo lehiaketa

Donostiako Nazioarteko Zinemaldian barne ospatuko

da II. Bodeo Lehiaketa. Euskal Herrian eginiko bideoek hartu ahal izango dute parte lehiaketa honetan, erabilitako hizkuntza euskara, gaztelera edo frantsesa izan daiteke. Uztailaren 31 baino lehen bidali beharko da Jaialdiaren egoitzara sinopsi laburra, hala nola bideo bakoitzaren dokumentazio osoa, hau da, fitxa teknikoa, egilearen biografia eta lanaren fotografia. Kopia definitiboa Pal 3/4 U Matic sisteman aurkeztu behar da abuztuaren 15a baino lehen. Aurkezturiko lanak Bideo Atalean goizeko saioetan irailaren 15 eta 19a bitarte erakutsiko dira, sarien banaketa azken egunean izango delarik. Sari bat, 250.000 peztakoa euskara hizkera audiobisualean garatzeko baliotasun gehien duen bideoari emango zaio, beste bi sari ere izango dira, bata 200.000 peztakoa eta bestea 100.000koa.

III. Lizardi Saria

Uztailak 20an, arratsaldeko zazpiretan, Zarautzko udaletxeko batzar aretoan III. Lizardi Saria literatur lehiaketako epaia eta sari banaketa izango da.

festak

Bidarraiko bestak

Aurreko astean, ematen genuen festa hauen hasieraren berri. Baxenafarroako herri honetan hilaren 13tik 17ra ospatuko dira egitarau erakargarri batekin. esan bezala, 13an, ostirala, antzerkia Xirristi-Mirristirekin, gauean dantzaldia Ekaitza taldearekin. Larunbatean, pilota partiduak plazan, lauretan palantxan eta bostetan eskuz, arratsan zikiro-jatea, ohizkoa denez sekulako jendetza hurbiltzea espero da, mila bat pertsona inguru, plazan izango da eta giroa areago bizteko bertsolari eta kantariak han izanmgo dira. Igandean Euskadiko dantzak izango dira nagusi, lau talderen partaidetza izango du egun honek Bidarraien, Baigorriko Arrola, Ustaritzeko Izartxo, Bilboko Kukurutxo eta Altsasuko Ihauteriak; gauean, kantaldia Urkorekin, gaueko hamarretan, eta onodrenean Oker taldearekin dantzaldia. Astelehenean herriarren eguna, dantzaldia Galtxetaburrekin da ekintzarik aipagarriena. Asteartean, festetako azken egunean, haurren arratsaldea, antzerkia Kimalaxo taldearen eskutik, Harriola Marriola ikusgarriarekin, arratsan dantza Egan taldearekin eta gauean rock saioa Zarama taldearen eskutik.

erakusketa

Gaur egungo eskulangintzaren III. erakusketa

Donostiako udaletxeko erakusketa aretoan ospatuko da hirugarrenez Gaur egungo eskulangintzaren erakusketa, uztailaren 16a eta 22a bitarte. Erakusketa honetako antolatzailea ARKO kolektibia da, eta bertan 36 erakuslek agertuko du bere lana. Erakusketa honetan, keramikatik hasi eta zurezko jostailuak arte, eskuz landutako hainbat materiale ikusi ahal izango dira, espezialitate ezberdinetan, marionetak, otargintza, larrugintza, makrameak, haltzarigintza, zilargintza, zeta margotua, tapizak, beiragintza, etabar. Erakusleak Euskal Herrikoak ez ezik Frantziako eta Espainiako estatukoak ere badira, erakusketarekin batera, irakastegi zenbait izango da: ur fuerteak, keramika, buruhaundiak, otargintza, zeta margotua, pikailaduragintza, tapizak eta ehungintza, hastapeneko ikastaroetan parte hartzeko matrikula 1.000 peztakoa da.

Erakusketarekin batera zenbait ekintza ere antolatu dira. Egutero, Erakusketa gaiarekin argazki lehiaketa; Granadako La Tarasca taldeak kartoizko zoo bat muntatuko du Alderdi Ederren; Errenteriako Xenpelar taldeak kanpoko dekorazioa; diapositibak. Bestalde, asteazkenean, hilak 16, goiz eta arratsalde, Alderdi Ederren 5-10 urteko haurrentzak dibujabixos, osteguna eta ostiralean erakusketa areto inguruan, 19retan, buruhaundiak. Larunbatean, seiretan, antzerkia Bilboko Teatro Studiok eskeinia. Igandean, berriro ere buruhaundiak, arratsaldeko seiretan.

erakusketak

Bilbo

ARTETA. Iparragirre, 15. Marisa Ortegaren oleoak
ESPIN. Marques del Puerto, 1. Talde, erakusketa Verano 84.
ARTE EDERREN ERAKUJSTOKIA. Uztaila osoan zehar, Cafe Deutschland gut Jorg Immendorf-en erakusketa.

Zarautz

KAYUA GALERIA. Gipuzkoa, 8. Castellar eta Durquetyren oleoak.
LANKIDE AURREZKIAREN ARETOAN. Mari Santos Horcjadaren grabatuak eta Juan Arroyoren akua-relak.

EUOMAR GALERIAK.
Juan Eigurenen
oleoak
JOALEAK. Kale Nagusian.
Javier Lucasen foto-
grafiak.
SANZ-ENEA ERAKUSTO-
KIA. Nafarroako
Etorbidean. Migel An-
jel Alvarezen lanak.
TEILATUPE. Maria del Ko-
ro Matxinbarrenaren
lore-collageak.

Hondarribia

MEDIEVO. Mariano Vaz-
quez Andueza Vazan-
du, uztailaren 18a arte.
TTOPARA. Anjela Etxebe-
rriaren keramika la-
nak.

Azpeitia

ANTXIETA ETXEA. San
Sebastian enparantza,
3. Eugenio Cabelloren
eskulturak.

Zumarraga

GAKen ERAKUSKETA
ARETOA. Iparragi-
rre, 2. Felix Vaqueri-
zaren pinturak.

Errenteria

XENPELAR ETXEA. Mag-
dalena, 32. Gipuzkoar
emakumeak pinturan.

Donostia

ETXEBERRIA GALERIA.
Zubieta, 20. Donostia-
ko gaiak (lan hauta-
tuak).

GIPUZKOAKO AURREZ-
KI KUTXA. Garibai,
20. Artista nobelen
XXVI. erakusketa.

AURREZKI KUTXA MU-
NIZIPALA. Arrasate,
12. Pilar Villan Ochoa
eta Angel Gil, uztaila-
ren 15a bitarte.

UDALETXEKO ERAKUS-
KETA ARETOAN.
Gaur Egungo Esku-
langintzaren III. Era-
kusketa, uztailaren
16tik 22ra.

Iruñea

AMAIURKO KULTUR
ARETOA. San Fermin
nazioarteko aretoan
saritutako lanen era-
kusketa, uztailaren 15a
bitarte.

Tafalla

KULTUR ETXEA. Rodri-
guez Vizcayren oleoak
eta Etxegarairen piro-
grabatuak, uztailaren
15a bitarte.

jazz

Gasteizko VIII. Jazzaldia

Uztailaren 16tik 19ra ospatuko da Gasteizen jazz jaialdi bikaina. Kultur orrialdetan aurkituko duzu jazzaldi honi buruzko zenbait berri, hemen, besterik gabe, egitaraua doakizu:

Uztailaren 16an, astelehena, lehen zatia Chick Corearen piano kontzertua, bigarren zatia, John McLaughlin and Mahavishnu Orchestra. Uztailaren 17an, Jay Jay Johnson All Stars Sextet eta Sarah Vaughan and Her Trio, amaieran jam session, uztailaren 18an, David Grisman Quartet eta Steps Ahead, onodren Stanley Clarke eta Miroslaw Vitous bajisten bikotea. Uztailaren 19an, Dizzy Gillespie and Friends eta Freddie Hubbard and the Festival All Stars.

Jazzaldia ohizkoa denez Mendizorrotzako Polikiroldegian izango da. Sarrera 800 peztatkoa da, saio guztitarako abonoa 2.600 peza. Sarrerak aurretik erosteko Gasteizen, Alfaro, Añua, Carrión eta Disco Ritmon; Bilbon, Disco 3, Ritmo 1 eta Libreria Universalen; Donostian, Discos Ugarten. Argibide gehiago nahi duenak honoko telefono hone-
tara dei egin dezake: 23.24.34 (Arabako prefijoarekin probintziatik kanpoko deiak).

Donostiako XIX. Jazzaldia

Donostiako Jazzaldia hasten da Gasteizkoa bukatu bezain pronto, hau da, uztailaren 20an ostirala bere XIX. edizioan. Aurtengo Jazzaldia Uztailaren 20tik 24ra luzatuko da, aurrerapen gisa Uztailaren 20ko egitaraua eskeiniko dizuegu, datorren asteko ARGIAN argibide zehatzagorik aurkituko duzue:

Uztailak 20, Nazioarteko amateur taldeen lehiaketa, Royal Garden Jazzmen (Inglaterrakoa); ondoren, Texas Tenors.

unibertsitatea

Udako Euskal Unibertsitatea

Hil honen 16an hasiko da 28an bukatzeko. Urtero bezala Iruñeako Larraona ikastetxean izango da.

Sei atal zabal jorratuko dira: artea eta komunikazioa, giza eta gizarte zientziak, hizkuntzalaritza, medikuntza, natur zientziak, eta teknika eta zientziak.

Ikastaro hauetatik gain, arratsalde, beste ekitaldi pila bat egongo da: Pelikulak, bideoa, hitzaldia, estabai-dak, kontzertuak, bertsolaritza, eta jaranak ere montatuko direla agintzen dute eratzai-leak.

Egunen batean euskal herriko unibertsitate euskalduna izanen denaren lehenengo urrats serioak. Zure ahalegina giro ezin hobeko batean egin nahi baduzu ba dakizu: Aurreten U.E.U.ra.

dantza

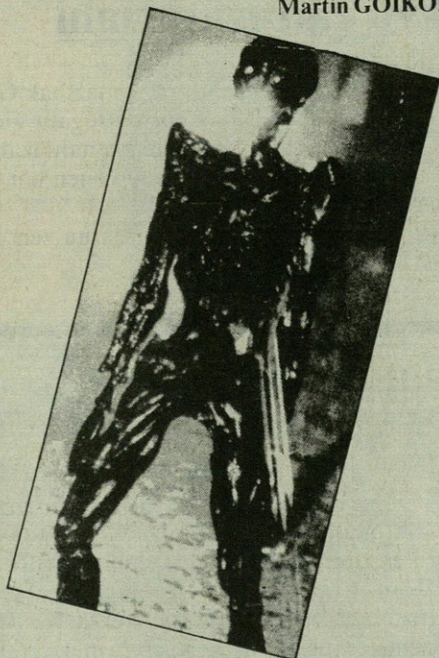
Euskal Herriko Fandango eta arin arinaren XVII. txapelketa

Uztailaren 27, ostirala, arratsaldeko 4.30etan eta Donostiako Easo enparantzan Euskal Herriko Fandango eta Arin arinaren XVIIgarren haur txapelketa ospatuko da. Bertan hamalau urtetik berako bikoteak hartuko dute parte. Lehenengo gelditzen diren hamar bikoteei sariak emango zaie eta lehenengo sariaren irabazleak atzerri joateko bidaia bat irabaziko dute.

Bikote guztiei ordainduko zaie gastuetarako dieta. Izendatzeko epea txapelketa hasi baino ordu erdi bat lehenago bukatuko da.

asteko filmea

Martin GOIKOETXEA

Gorputza baino haruntzago

Filmea: «XTRO». Zuzendaria: Harrey Bromley Davenport. Gidoia: Robert Smith eta Ian Cassie. zuzendariaren nobel-lan oinarrituta. Aktoreak: Bernice Stegers, Philip Sayer, Simon Nash, Maryam D'Abo, Danny Srainin.

Askok eta askok gogoratu-ko dute britaniarrek lortuta-ko arrakasta zientzia fikzioz-ko filmekin. Guztiok onartu-ko duzue britaniarrek irudi-mena nola landu izan duten itxura ezezaguneko izakiak sortu eta benetazkoak balira bezala agertarazi dizkigute-neraino. Gauza berbera lortu izan dute amerikarrek... bai-na beti bezala elefanteen mo-jura. Besteek irudimena ze-rabilten tokian, gauza han-diak erabili hauek.

Dena den ezin uka brita-niarrek lortutako efektu es-pezialen kalitate paregabea.

Filme honetan ere ez dira oso urrun ibiliko efektu hauek, baina har dezagun pe-likularen haria eta begira de-zagun une batez, horrek emango baitigu bere bene-tazko diimentsioa.

Extraterrestre batzuk gizo-nak sekuestratu eta hauek piskana piskana haien antza hartuko dute. Kanpotarrak diren bezalakoak, berdin berdinak bilakatuko dira gi-zakiak.

Baina giza-hazi bati esker bere gizaki itxurara bueltat-zea lortuko dute gizonek. Ez osorik ordea. Erdi bide ba-tean geratuko dira. Gizona eta extraterrestreen arteko na-hasketa moduko batean. Hi-brido batean.

Ez da ez gizakia ez lurretik kanpoko.

Beste zerbait da. Bakoitzak pentsatu nahi duguna.

Horregatik uzten du zu-zendariak pelikularen amaie-ra interpretaziotarako ireki-rik modu poetiko batean.

Ihes egiten dio ezer deter-minatzeari.

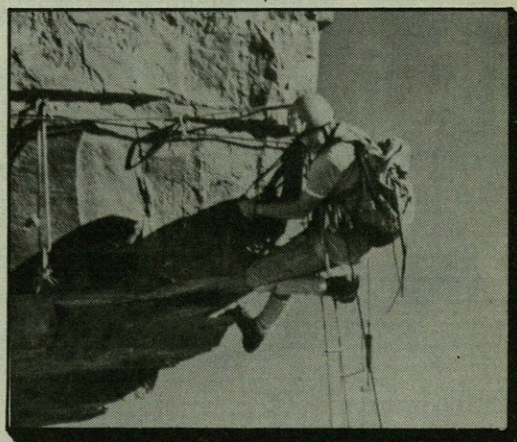
Sortu berri den izaki horrek ametsaren bideak ireki dizki-gu.

Hautzaroko nahiak desarroilatzeko aukera. Eta jostailuak kontra etabar.

Azkenean, ez dakizu ze-gatik baina, ihes, ihes eta ihes, kalean aurkitzen zarenean berriro, galaxiak alde bateta-ra uzten dituzunean, sentsa-zio arraro batekin gelditzen zara, zerbaiti zaporerik aur-kituko ez bazenio bezala...

UZTAILA
14

UZTAILA
20

mendi ibilaldiak

Uztailak 15erako

Tabira (Durando): (14ean) *Ezagutu zure herria* (15ean) *Orio - Donostia zeharbidea.*

Euskalduna (Andoain): Gaztetxoentzat ibilaldia. *Lezo - Jaizkibel (549 m.) - Hondarribia*

Gasteiz: *Playa - Lagalaida Tf. 250354*

Antiguo (Donostia): *Puente Cebers, Hourquette Larry, Refugio Larry, Arnousse, Peyrenere (Frantzia).*

Sestao Alpino Club: *Donibane Lohitzunera eskurtsioa.*

Galarreta (13ean): *Akanpaldietaz hitzaldia.*

Mendiak eta Herriak: *uztailaren 15etik abuztuaren 20ra bitartean, ohizko kurtsiloak Felipe Uriarterekin (Tf. 640527) eta Ramon Berarekin (Tf. 355522). (Prezioak: Maila normalean. 8.000 pta. Gehiagoko mailan 14.000 pta.*

Lagun Onak (Azpeitia): Uztailaren 16tik 20ra bitartean, goi-mendietako orientazioaz ikastaroa *Piedrafitan* (bruxula, errefujio legeak, jana...). Prezioa. 3.500 pta. Tf. 812025 (arratsaldetan: 814705. Pako).

Udarako plan batzu

Club Vasco de Camping (Donostia): Uztailak 31tik Abuztuak 24era. *Korsika eta Sardinia (T. 428479).*

Kresala (Donostia): Uztailak 28tik abuztuak 14era, *Chamonix, Roma, Pisa, Florentzia, Kosta Urdina.* Eta abuztuaren 1etik 26era *Tirol.* (T. 420905).

Tabira (Durango): *Yugoslavia.*

Jaizkibel (Pasaia): Bidia bat *Italiara* eta beste bat *Irlanada eta Ingalaterrara.*

Edelweis (Bilbo): Abuztuaren 5etik 26era. *Txekoslobakia* eta Abuztuaren 2tik 30ear *Laponiara.* (Informazioa: T.4169016).

Antiguo (Donostia): Uztailaren 27tik Abuztuaren 26era *Eskandinabiara.* (T. 281543 - 216907 - 211440).

Fortuna (Donostia): Uztailaren 31tik Abuztuaren 26era bi ateraldi; bata *Greziara, Eskoziara - Ingalaterra - Cymura* bestea. (T. 426517 - 288341).

Aitzarte (Egia-Donostia): Uztailaren 29tik Abuztuaren 25era *Tunisia eta Aljeriara.* (Dei bazkalorduan Jotsetxori: T. 287996).

PNVk Mario Fernandez burua nahi du

ONDOKO hau irakur ezazu: «Kanpoko azterlariak ikusten du oraingo Ejekutiboak ez duela funtzionatzen aurrekoak bezala. Lehengo hirukoteak, lehendakari eta bere bi besoak, eskuin eta ezker (Mario Fernandez eta Pedro Luis Uriarte), alde batetik, eta Garcia Egocheaga eta Retolaza bolanteek, bestetik, nahiko joko ematen zuten eta arintasun eta efektibotasun itxura bat ematen zuten. Gaur, haietako bi desagertuta, Mario Fernandez botereak are haundiagoak dira eta bere osasuna ez da hain ona. Baliteke 'cuello de botella' bat formatzea eta...»

PNVren «Deia» egunkarian eguneroko kolumna duen Javier Bilbao idatzia da, joan den ostiralean, 6ean. Honako hau berriz, «Salvad a Euskalduna!» izenburupean hurrengo igandean: «¿Está esperando el Gobierno vasco algún acontecimiento, o dispone quizá de algún dato que nosotros desconocemos?»

Javier Bilbao ezizenaren atzean jekideen direktibako bat ezkutatzen dela jakinik hasiak dira apostuak: zenbat iraungo du Mario Fernandezek? Edo nor sartuko du Alderdiak Jaurilaritzan?

Espainiako gobernu krisirik eskandalotsuena

MEMENTUZ, gobernu aldatzera doanik ere ukatu egin du Felipe Gonzalezek. Baina dabilen hainbeste fribolitateren gainetik, aldaketa bat datorrela dirudi eta ez txikia. Ministro gutxi aldatuko balitz ere, idazkariordeko azken izanen dira aldatuak.

Jakingarria Pedro Rodriguez kolumnistaren eritzia. Felipe Gonzalez izenbait gauza esplika zezala eskatzen zion. Ea gobernu berria Espainiatik kanpo paktatu den, adibidez. Ea honekin emango duen Sozialdemokraziarako azken urratsa, gobernu Benegas, Mugica eta Luis Solana (Trilateralekoa) sartuz, adibidez.

UGTkoak indar egiten ari direla-eta dabil kontua. Ea indar egiten ari direnak amerikanoak diren...

Makuaren emazteak ez zuen bandera entregatu nahi

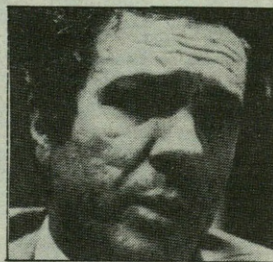
EKAINAREN 24an Bizkaiko Diputazioak Garellanoko militarrei bandera espainola entregatu zienean bere emazteak ez zuen horretan parte hartu nahi izan eta horregatik Rosa Diez diputatu foralak egin zuen lan hori. Trago mikatzezia zela dudarik ez dago.

Bandera, bestalde, Valencian bordatua zen eta 660.000 pezeta kostatu zen.

Scotland Yard polizia espainolarekin haserre

ESTATU Espainoleko prentsa guztiak eman du bere berri: Britainia Haundian gehien pertsegituak diren bost atrakadore espainian ezkutuak daudela. Bost gizon horiek, gartzelan dauden beste batzuekin, 7.000 milioi pezeta ohostu zituzten seguritate enpresa batetik, Security Express Limited izenekoaren zentraletik, eta American Express delakoaren urre eta bitxi depositutik.

Kexu da polizia ingelesa, espainolek hain axolakabeki barreiatu dutelako berria, ehizia uxatuz. Baina Estatu espainolean normala da. Non dute babes seguruagorik mafioso italiarrek, ultrasokuindarrek, nazi alemanek eta abarrek?

Mitterrand extradizioen bidetik?

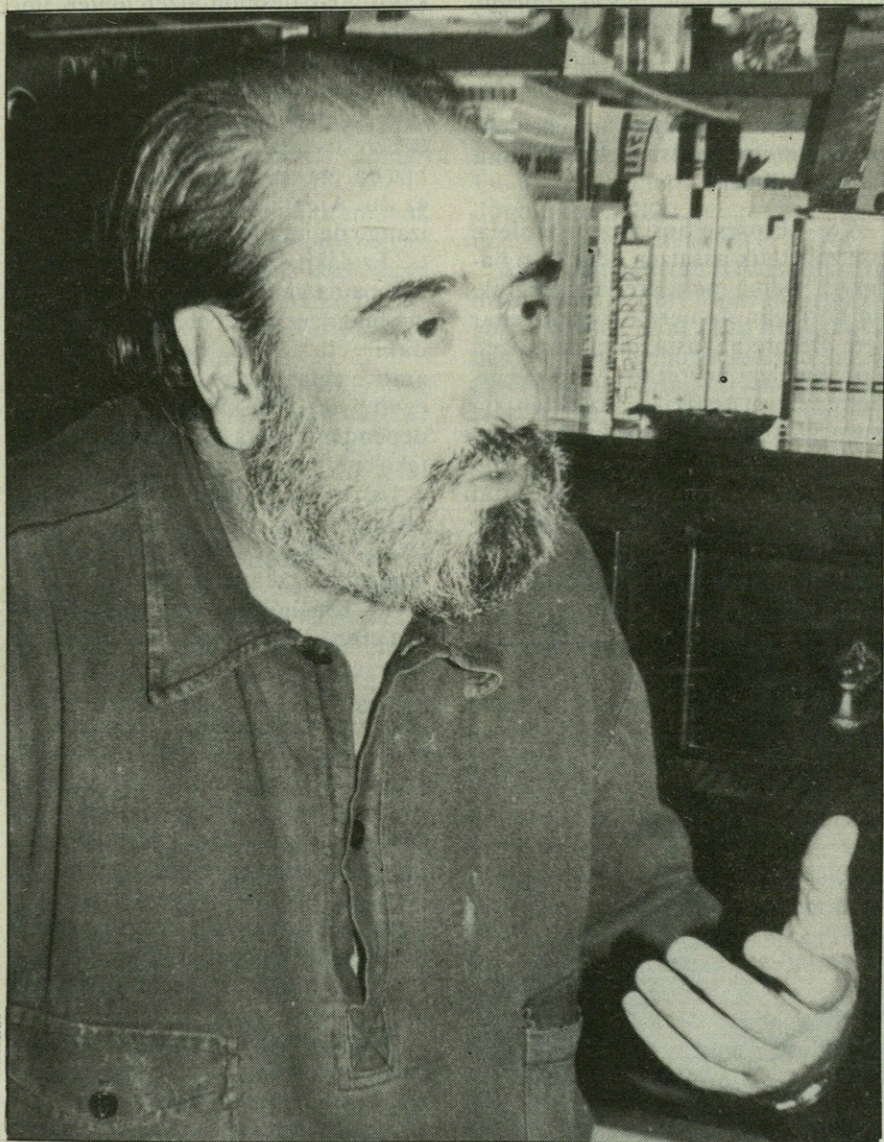
INTERPOL delakoak bere gain 95 errefuxiatuaren pertsigizioa hartzeak urrats haundi bat suposatzen du atzera Ipar Euskal Herrira ihes eginik bizi diren errefuxiatuentzat. Orain arte Gobernu frantsesak polizia espainolaren dossierrak ontzat hartzen ez zituen bezala, oraingoan bere jarrera aldatu egin du.

Oraingoa 1979koa baino egoera gogorragoa dela adierazi digu Iñigo Iruin abokatuak. Jendea paperik gabe uzten da batetik eta bestetik paperik gabe harraipatzen diren guztiak deportatu, konfinatu, espulsatu eta abar egiten dira.

Eta kezkarriena dena: Espainiako gobernuak igortzen zituen extradizio eskeei ezetza emateko arrazoin funtsezkoena irauli dute. Extradizioak ematen hasteko urratsa planteatzen ari ote dira?

alfonso Sastrekin erresistentziaz

PAKEA NAHI DUGU, EZ PAZIFIKAZIOA

1977an jarri ziren Euskal Herrian bizitzen, Alfonso Bordaleko exiliotik etorrira, Eva hiru urtetako gartzelatik aterata. Euskaldunon alde aritzeak eraman zituen espetxera eta exiliora, eta Herri honen berri bazuten. Euskal Herria aurkitzeaz eta hona etortzeaz luzaz mintzo da Alfonso.

Alfonso Sastre.— Nazionalitateen gaiaren azterketa garai honetako ardua bat izan da. Zenbait arazo ulertzeko prestaketa bat banuen, espainol izatetik des-identifikatu nintzen ordutik. Duela urte askotatik honuntza Espainia zer denaz, bi Espainia ote daudenaz eta gorabehera guzti horretaz dagoen polemikan, nik nozitzen nuen, ezkertiar guztiek bezala, gu «anti-España» gineneko epitetoa. Eskuinak beti esan du ezkerra zela «anti-España», eta hasiera batean eztabaidatu dezakezu esanaz «ez, anti-España zuek izango zarete».

Baina urteen buruan nere ikuspuntua hau izatera iritsi da: egiaz berak direla Espainia. Nere aldetik desnazionalizatzeko bat dago, beraz, nere aldetik, eta hori ezin da euskaldun ber-nazionalizatzearekin batera etorri, oso prozesu sakonak bait dira horiek. Baina bai iristen zara Euskadi bezalako nazio txiki zapaldu baten arazoak ongi ulertzera.

ARGIA.— Zure artikuluetan sarritan aipatu duzu euskararen garrantzia.

A.S.— Paradoja dirudi: ez dut euskara ikasi eta aldiz euskara da nik euskal nazioa ulertu dezadan oinarrietako bat, ez dagoela Herririk hizkuntzarik gabe. Eta ni, nere aberri galdudalarik, nere hizkuntzan babestu naiz. Hizkuntza dut neure altxorra, eta hizkuntza ere galduko banu zer izango nintzateke?

Izan ere, zaila izango zen berrogeitamar urterekin honuntza etorri eta nere nortasuna galtzearekin batera nazionalitate berri bat eta hizkuntza

Buru argia du Alfonsok, eta berba ere bai, idazten duenean bezala. Madrildik ekaitzak gogor jotzen duenean, komunikabideak kolpeak diren baino gogorrago egiten dituztela, ideia argiak dira beharrezkoen. Eta horietan aberatsa da egun batez Madrildik gure artera ihes egin zuen Alfonso. Pena bat bere gaztelania ederra ongi ezin itzulua. Pena bat lau orritara estutu beharra.

berri bat hartzea. Gehienez ere erdi-purdikako euskaldun izatera iritsi naiteke, euskara errez eta familiako bat erabiltzeraino, baina ez euskara nere kultur hizkuntza egiteraino.

Eta kastillanoa, partaide izan nintzeneko aberritik geratzen zaidan gauza bakarra denez, erreibindikaten dudanean hobeto ulertzen dut Herri honek bere hizkuntzaren alde ari duen borroka. Hizkuntza bat galtzen denean galera mortal bat bait da.

A.— Ia postfrankismo osoa daramazu Euskal Herrian, eta gure prozesuaren lekuko aparta zara.

A.S.— Herri hau ere eror zitekeen erreformaren tranpan, jarri zaion xederan: baina frankismoa erori ondoren Gernika-Moncloako Estatutoarekin hemen egoera akomodatu ote zen neukan beldurra suntsitu egin da. Herri honen bizitasuna espero zitekeena baino askoz bizkorragoa da. Antifrankista espainolak, baita ezker-tiarrenak eta intelektualak ere, erreformara akomodatu egin dira, bere gainean lasai etzanaz, zenbait erizpide kritikorekin oraindik ere, hori bai, baina koadro politikoa demokratikotzat onartuz.

Herri honetan ordea ez zen horrela gertatu, eta horrek erakusten zuen hemengo nazio sentimenduaren santonatasuna. Ez du horrek esan nahi batzuk erori ez direnik. PNV erori da xederan, gutxi gora behera, uste dut egon den

la baseetan oso gustora ez dagoen jenderik. Baina Herri honen zati oso garrantziko batek ezetz esan zion Erreformari, ezetz Konsutuzioari, ezetz Estatutoari, eta hemen bizirik jarraitzen zuen Madrilen ere gutako batzuk eduki genuen ideia.

PCĖko militante izan nintzen eta gure iritzia zen haustura demokratikoa ematen ez bazen dena alferrikakoa izango zela. Oinarri horiek gabe gainean eraikitzen zen edozer hutsa izango zela eta traizioneroa, hainbeste urtez eta hainbeste sufrimenduz landu zen projektu bat traizionatuz. Haustura demokratikoaren beharraz dudan ziurtasunak narama ezker Abertzalearen ikuspegiaren hain ongi sentitzera.

A.— Baina gauzak haustura demokratiko batean pentsatzeko moduan ikusten al dituzu?

A.S.— Prozesu hori mantxoa dela, fase zailetatik pasatzen dela, hori badakigu. Baina moralaren ikuspegitik, eta hori izan da nere bizitzan zehar nere motore nagusia, ongi aurkitzen naiz ikuspegi horretan. Alegia: gutxienez erresistentzia. Erresistentzia ikuspegi positibo batetik ikusita.

Begira, Michel Foucault hil dela eta prentsa ebakin batzuen artean Toni Negrik, Europako leku ezkuturen batetik, idatzitako artikulua bat ari nintzen irakurtzen. Eta beste gauzen artean, puntu batean deitu nahi du

atentzioa: ez dela lejitimoa erresistentzia eta iraultza elkarren aurka jartzea. Erresistentzia zera izango litzateke, egoera bat suportatzea bere barruan sartu gabe eta iraultza aldiz izango litzateke jarrera aktibo bat al-daketari buruz. Eta Negrik seinalatzen ditu erresistentziak dituen ezaugarri iraultzaileak.

Erresistentziak, gaur European eta mundu osoan aginte erreazionarioek gizarte osoa erroetaraino hartua daukatenean, boterearen ideologiaren kontrako kultur lana, agintearen mekanismoak desmontatzen joatea, une bakoitzean agerian agerian jarriz, inguruan barreiatzen diguten mezu gaiztoa ez irentsiz, hori jarrera iraultzaile bat da bizi dugun kojunturan.

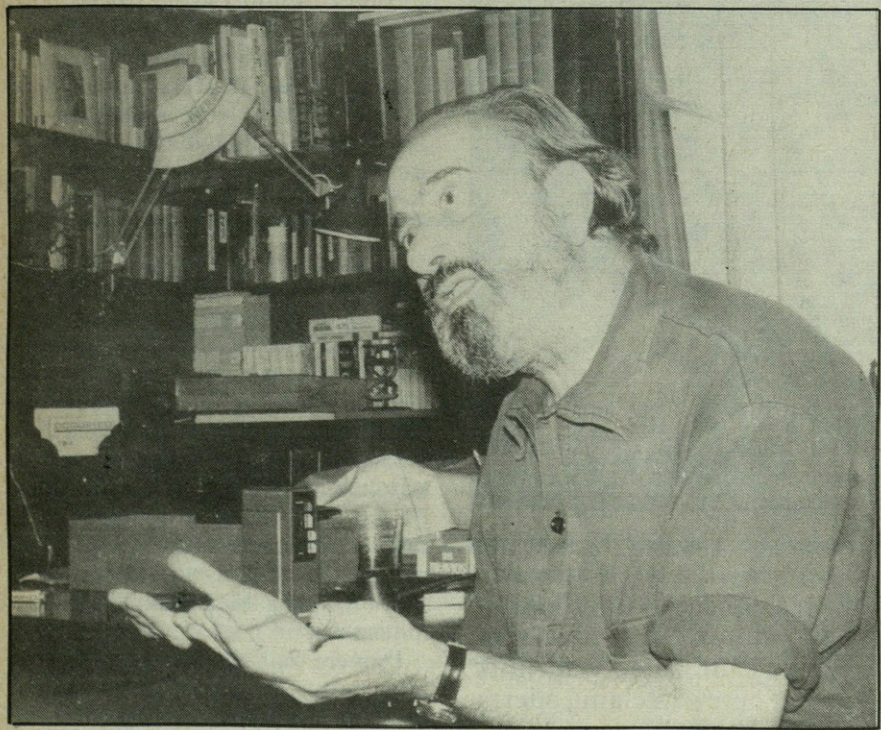
Erresistentzia positibo hori hemen bizi da, eta epeak zertan planteiaturik ez du, Alegia, Euskadi zein epetan izango da independente eta sozialista? Ez dakit, ez naiz horretaraino iristen, baina gaur zer egin behar dudan eta bihar zer egin beharko dudan badakit, eta ezin da besterik egin, ez amore eman, ez bada baztertu nahi egun batean Euskal Herriarentzat independentzia eta sozialismoa erdies-teko helburua.

Guzti hau hemen nahiko mailan onean bizi da, bakarrik ez sentitzeko haina, Madrilen sentitu izan dugun goragalea ez sentitzeko haina.

A.— Espainia aldean ez da bada jendea erresistentziko adore haundiz ikusten.

A.S.— Han ere, eta azken aldian pare bat aldiz joan gara, ideia hauek nahiko bizirik dauden nukleoak aurkitu ditugu. Borroka oso sektorialen inguruan bilduak, OTANen aurkako borrokaren inguruan zentratuak esate baterako, baina medio horietan hemen neurri haundiagoan bizi ditugun borrokak bizi dira. Oraindik txikiak diren nukleo horietan Euskal herriaren prozesuaganako onartzea aurkitu dut.

Horrek erakusten digu gure ikuspegiak ez gaituela nahi ta nahi ez isolatzen Estatu Espainoleko textuingururik, kasu horretan gure egoera askoz larriagoa izango bait litzateke. Hemengo prozesuarentzat oso garrantzikoa da Estatuko nukleo aurrerazaleekin harremanak izatea, garrantzikoa da Andalucian eta abar halako ezaugarriak dituzten taldeen sorrera, hemengo prozesuarentzat. Prozesu hau ezin da produzitu isolamenduan. Zubiak jarri behar dira, kultur maila-

Nazio askapen eta iraultza prozesuak gertutik aztertu ditu Alfonso Sastrek.

Iñaki Zubiondo

koak oraingoz. Estatuko jende horrekin.

Lehen aipatu dikizudan arrazoi guztiak aski badira hemen gustora sentitu ahal izateko, baina beste arrazoi bat harreman horietarako zubi egin ahal izatea da. Bat Espainiako kultur mundutik etorria bada, bere abotsa errez entzuten dute kultura hartako jendeek.

A.— Aspalditik ari dira saiatzen Euskal herrian bi komunitaten arazoa-ri su ematen. Zuek horretan lan egiteko modurik ikusi al duzue?

A.S.— Behar bada Evaren eta nere akatsetako bat hori da, ez dugula harremanik inmigranteekin, nahiko urrunduak gaude haietatik. Eva gehiago mugitzen da, herrietatik eta asko ibiltzen da, ni Hondarribian gehiago ibiltzen naiz. Eta Gaztelatik-eta etorritakoekin izan ditugun harremanak ez dira oso atseginak izan orokorrean hartuta. Oso jarrera itxia ikusi dugu haien jarrera berak hemengo prozesuarekin, nahiz eta zenbait erreserbaz. identifikatzearen aurrean.

Horregatik harreman horiek ez dute aurrera jarraitu, eta ez dakit Ezker Abertzale osoaren arazoa ere ez ote den harreman kaxkarra edukitzea inmigrante nukleoekin, eta hauek ere ez dute esfortzu haundirik egiten integrazteko. Herri batzuetan beren tabernak dituzte eta abar, eta bi komunitateen errealtate arbuigarria tamalez egia bat dela uste dut. Indibiduo mailan bai, militanteak badira, eta badira azento andaluzez «Yo zoy de Herri Batazuna» esaten dizutenak, behar bada banaka hartuta ugari izango dira, baina ez da gauza jeneralizatu bat.

A.— Itxaropena galtzearena aipatu duzu lehen, prozesuari begira, eta komunikabideetan asko aipatzen da Ezker Abertzalearen ahuldadea eta atzerakada. Egia al da ala «bluff» bat, zure ustez?

A.S.— Nere irudipena ez da atzera goazela, eta hori garbi ikusi daiteke hainbat fenomenotan. Joan den egunean Hernanin, egin zuten operazio trajikoaren ondoren, bi gorpu kixkali-ekin, berehala herriak protesta egiten

«Nere aberria galdu dudalarik, hizkuntzan babestu naiz. Hizkuntza ere galduko banu, zer izango nintzateke?»

badu hori ez da beldur eta etsipen sintoma, edozein egoeratan agertzeko kapaz den haserre bital baten azalpena da. Donostiko manifestaldira joaterik ez genuen izan, igandean, baina esan digutenez indar izugarritz planteiatutako bataila izan zen.

Guzti hau une txar batzuetan gertatzen da, etsaiaren ofentsiba ikaragarria denean, a tope erasotzen ari dira, guztia saiatzen ari dira medio guztiz. Eta hau bada unerik txarrenetakoa, ez dago hain gaizki gauza, herriaren erantzuna ere hain txarra ez da eta.

A.— Egun hauetan ETAre ahuldadeaz zabaltzen ari diren informazio guztia ikusita, ez al zaizu iruditzen lehen ETA zen baino haundiago agertu dutela orain erortzen ari dela erakusteko, azken ostikoak ematen dituela? Komunikabideak ikusten da oso koordinaturik ari dira lanean.

A.S.— Bai, komunikabideen eragina ere bete-betean ari da, sail horretan ere gogor ari dira, prentsan, telebistan... Eta egia esan, horren aurrean guk ez dugu oso armamentu ona, gogorra, sentsiblea. Argitalpenak falta zaizkigu, idatziak, esplikazioak, analisiak... Zorionez hor dago zuen aldizkaria, «Egin» ere lehen izatera iritsi zenetik, agentzien berrien biltoki izatetik, ateratzen ari da; Une batzuetan «Egin»en aurrean orain baino askoz ere posizio kritikoago bat eduki dut, orain gehiago gustatzen zait, agentzietako telegramak irakurri, ezker ikuspegi batetik irakurri, eta irakurketa horren argitara emateko ahalegina ikusten da.

Hala eta guztiz ere gutxiegi da. Eta horrela sartzen zaizkigu, ixkintxoan, etsaiaren hitzak. Adibidez, «EL País» egunkarira bidali berria dut, ez dakit argitaratuko duten, artikulu bat: «Un modesto argumento contra la pacifi-

cación de Euskadi». Hor agertu nahi dut Euskal Herria pazifikatu nahiaren desgokitasuna.

Izan ere hori da arreata faltaz sartzen diguten hainbat golen adierazgarri bat. Norbaitek pentsa lezake KAS alternatibaren puntuak ere pazifikazio edo pakeratze bidetik doazela. Eta errore haundi bat da, pazifikazioa pakearen alderantzizkoa bait da, operazio gerrero bat da.

A.— Matiz hori pittin bat gehiago esplikatu beharko zenuke.

A.S.— Ameriketako indioek bada-kite pakeratzea zer denaren berri. Alt-xatu diren tribuen kontrako gerla operazioa da pakeratzea. Aljeriako gerlaren gorabehera guztia bizituak gara, eta Gobernu frantsesaren filosofia Aljeria pakeratzearena zen. Gringoek ere Viet-Namgo gerra pazifikazio gisa planteiatzen zuen. Hala planteiatzen du Gobernu britanikoak Ulsterko pazifikazioa.

Pakearen estrategia pazifikazioaren estrategiaren erabat kontrakoa da, hau metropoli inperialisten estrategia bait da. Berak, metropoliak, dira pazifikatzen saiatu behar ditugunak.

Artikulu horretan, baita ere, askotan sinonimo bezala joak izan diren bi hitz aztertzen ditut: autonomia eta independentzia. Egia da etimologia aldetik «auto-nomos» batek bere kabuz lejislatzeko ahalmena dela, eta ez dela asko bereizten independentziak, kanpoko legeen mende ez egotea, esan nahi duenetik. Baina ez bakarrik ezberdinak, gainera historiari begiratzen badiogu, elkarren aurkakoak dira: autonomia independentziaren aurkako arma bat da.

Adibide asko daude. Oroitzen naiz orain Cubako gerlan espainolen aurka borrokatu zen gudari mambi baten memoriez: ehun urte zituen, eta berak esaten zuen «han autonomistek eraso ziguten» edo «hurrengo egunean ez-dakit-zenbat autonomista hil genituen». Borrokarik gogorrena beraz ez zegoen cubatarren eta gaur egun «españolazos» deituko genituzkenen artean, etsairik posointsuenak kriollo autonomistak ziren. Izan ere, dena

«Historiari begiratzen badiogu, autonomia independentziaren aurkako arma bat da»

galdua ikusi zuenean Espainiak hasi behar izan zuen «autonomia» eskaintzen. Horrek duen alderdirik onena da normalean oso berandu egiten dutela, beranduegi.

A.— Pakea aipatzen duzu, eta asko hitz egin da azken bolada honetan Pakearen aldeko mahaiaz.

A.S.— Pazifikazio operazio batean parte hartzea pakearentzat oso negatiboa izango litzateke, baina ez dugu pakearen inguruan konbertsazio batzuk egitearen kontrako ikuspegi estrategikorik batere. Zenbait baldintza formazko bai, beharrezkoak lirateke konbertsazio horietarako. Joan den urtean Herri Batasunak jarri zuen baldintza, adibidez, konbertsazioak publikoak izan zitezela, beharrezkoa da, hori gabe ezin da.

Orain, adibidez konbertsaziotan sartzeko eskuinak borroka armatua

gelditu erazi beharra dagoela esaten duenean ezetz esan beharra dago. Beste adibide bat jarri nahi dizut. Ez dut fanatiko izan nahi eta historiako ikuspuntu batzuk hartzen saiatzen naiz. Zenbait herritako iraultza eta nazio askapen prozesuak miresten ditut. Ondo gogoan daukat nola eraman zen arazoa Viet-Namen. Eta KASen bost puntuak aipatzean haienak gogora erazten dituzte. Halek ere puntu batzuk zituzten eta esaten zuen «Ez, guk nahi duguna ere pakea da. Baina puntu hauekin». Viet-Namdarrek ez zuten sekula ametitu mahaian esertzeko borroka uzterik, hain zuzen berek mahaia eraman zezaketen indarra horixe zen eta, askapen gerraren jarraipena.

Alegia, ezin dela eskatu nazio askapen gerla geratzerik. Paktatu behar duguna prezeski hori da, ea nazio askapena bide paketsuetatik jarraitu de-

zakegun. Viet-Namdarrek puntu horiek irma mantendu zituzten, eta gerra jarraitzea bera joan zen horiek edukinez betez. «Alto el fuego»ra iritsi ziren arte.

A.— Lehen rupturistik zirenak ikusten ditugu gaur egun jasaten dugun zapalketaren aurrean mugitu ere egin gabe, okerrago, ematen zaigun egurra justifikatzen.

A.S.— Besteren artean, ezker espainola ez da sekula soilik antifrankista baino askoz gehiago izan. Nerretzat ez da sorpresa bat izan. Madrilgo antifrankista eta intelektual giroak ezagutuz, inoiz ez dut itxaropen haundirik izan. Nazio arazoari buruz, baita alderdi ezkertiarrenetan ere, PCE erreformistatzat kritikatzan zutenek, bide iraultzaile bat egin nahi zutenek. OIC bezalakoek-eta, horien artean ere ulertuak izateko arazo larriak genituen.

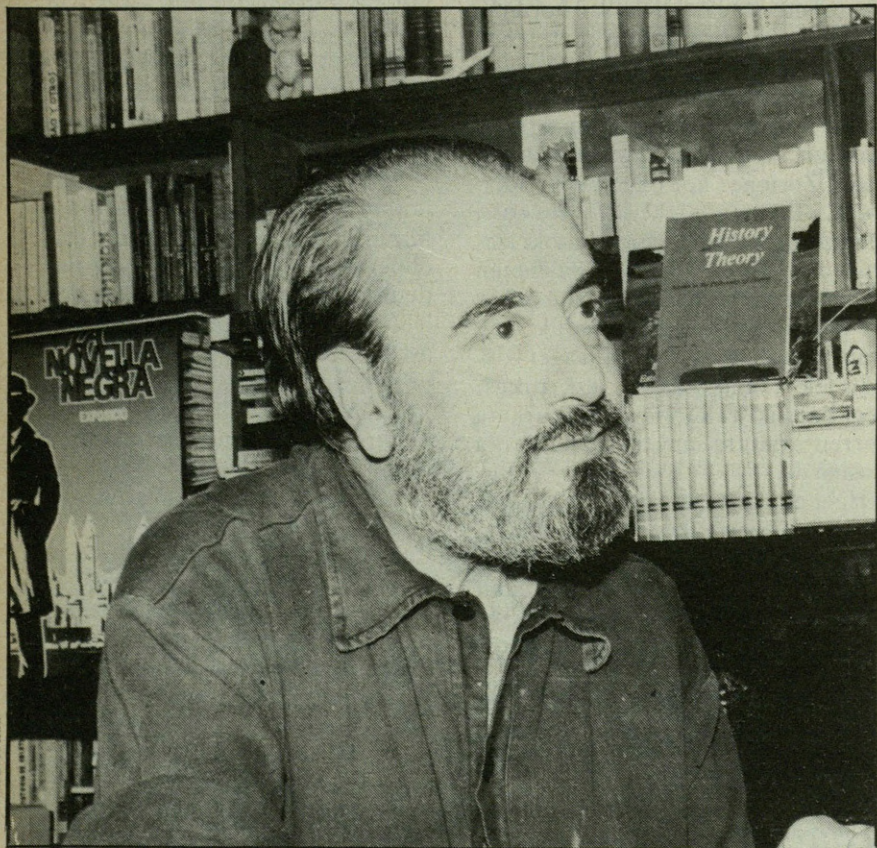
Gehienak marxista eta leninistak zirelarik. Leninek Rosa Louxembourg-i botatako argumentu bat zitaten nien askotan. Louxembourgek, poloniarra izanik, iraultzak mundiala izan behar zuela zioen. Eta Leninek esan zion: «Baina zu poloniarra zara, eta iraultza mundiala nazioen askapenen funtzioan egiten da». Klase borrokan marko polako bat bazegoela esan nahi zion eta nazio askapen mugimenduak iraultza mundial proletarioa dinamizatzeko garrantzizkoa zirela.

Leninek «potentzia haindiaren txobinismoa» ere aipatzen zuen. Eta saiatzen ginen Madrilén, nazionalista euskaldunei txobinista deitzen ziteenean, txobinoak berak zirela erakusten. Baina argudio leninista hauek ulertzea bera ere zail egiten zitzaion.

Zer gertatzen da orain? Orduan gertatzen zena bera, pentsamendu zientifiko bat falta zen, eta aurreiritzi nazionalista espainol batzuk zeuden. Euskadi, Katalunia eta Galiziako nazio arazoak ulertzea galerazten dutenak. Baita borroka antifazistan ere, oinarriko libertateen aldekoan, oso gutxi definitua zen intelektualen jarrerara, eta lan haundiz lortzen zen intelektualak mugitu eraztea. Nik ez nuen sinesten haien artetik Estatu Espainolean nazio askapen eta libertate mugimenduak hazi ahal izateko aurrerapen teorikorik etorriko zenik. Espero zitekeena gertatu da.

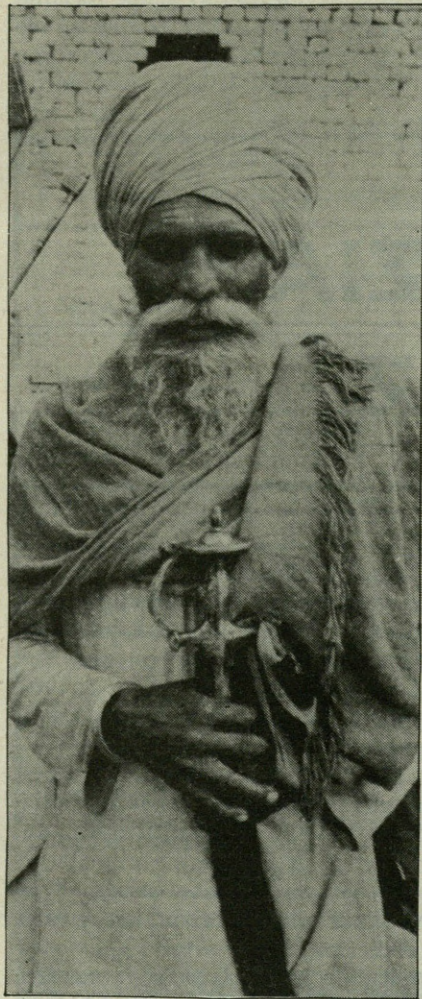
L. BASTIDA
Iñaki ZUBIONDO

«Garrantzitsua da Estatuko progresistekin harremanak izatea; Euskadiko prozesua ezin da eraman isolamenduan».

«Pakearen estrategia pazifikazioaren erabat kontrakoa da, hau inperialisten estrategia da».

PUNJAB: SUA PIZTU DA

Indian Estatuaren batasuna kolokan jarri dute zenbait egunez ifar-mendebaldeko Punjab probintziako sikh taldeko lagunek. Punjab Indiaren 22 probintzia edo estatueteriko bat da, aberatsenetakoa. Bestetan ere izana da gerrarik, baina inoiz ez orain artekoan Punjabekoaren biolentziaz.

Egintzak ezagunak dira: ustez erlijioso den altxamendu bat zapaltzekotan, 100.000 soldadu abiatu di Punjabera, eta egin dute bai zapaldu, milaka pertsona hilik atzean utzirik. Zertara halako errepresioa? «Nazioaren batasunerako arrisku latza genuen», esan du Indira Gandhi lehen ministroak.

Nondik-norako arriskua? Indirak

berak pista bat ematen du, Pakistanen inplikatzeko posiblea aipatzen duelarik; honek interesa izan lezake India barruko istiluak piztuarazten.

Baina sikhen errebolaren funtsezko arrazoiak Estatu barruan bilatu behar dira. Punjaben populazioaren ehuneko 52a sikh jendea da (1971an ehuneko 60a, hinduen inmigraketak jaitsiarazi du portzentaia); sikh gehienak nekazaritzatik bizi dira; haietatik bosteko batek lurren hiruko bi dauka, eta hauek asko aberastu dira azken bi hamarkadetan, aldi berean lurgabe-koen portzentaia ere oso gora etorri delarik, 1961ean ehuneko 17a izatetik gaurregun ehuneko 40a izatera pasatuz.

Lurjabe handien gorakada eta Akali alderdi tradizionalarena batera datoz. Mendian Jat kasta da nagusi, eta berau izan da azken urteetan Akali-ren nagusi, nahiko moderatuak izan dira horiek eta sikh ez ziren sektore batzu ere berenganatu zituzten.

Hirietan berriz Bhapa kasta da nagusi, eta honek indarra hartu du berriki Akali-ren barnean. Kasta horretakoak merkataria aberatsak dira, eta beraz eragin handia duten merkataria hinduekin ez dute gauza onik jakin nahi.

Alde batetik, hori dago; eta bestetik, hinduen beraien txobinismo eta anti-sikh amorrua, oraingo gudaldia hein handi batetan beronek probokatu bait du.

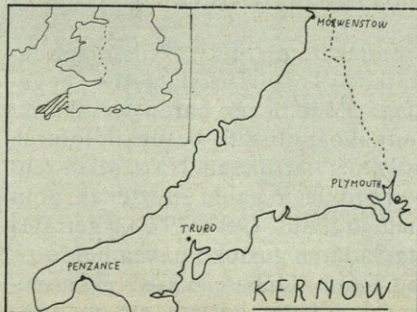
Akali alderdian jende pobreenak ez dauka parterik, eta komunistek eta maoistek eta gaitzetsi egiten dute. Orduan, jendetza inguratu nahian, bere buruek erlijiora jo dute, eta 'sikh nazio'az hasi dira mintzatzen; honatx: 'sikhismoa' ateismoari kontrajarri diote (bestalde sikhen erlijioa zer den esan behar da, bi hitzetan besterik ez bada: duela hirurehun bat urte sortu zen, musulmanen eta hinduen erlijioen elementurik onenak elkartu nahirik —eta, bide batez esan dezagun, britainiarrek han kolonialista moduan egon zirelarik nonbait bultzatu egin zuten sikhen apartekotasun sentimentua). Eta beren identitateari eutsi asmotan, punjabieraz hitz egiten duten eskualde guztiak batu nahi izan dituzte.

Orduantxe, esate batera, New Delhi-ren erasoaldia, helburu batekin: sikhen gehiengoak gutxiengo erradikalizatuarengandik erabat bereiztea. Errepresioak egin du berea, baina gainerantzean ez dirudi helburu bete-eraza, zeren seinatu ditugun elementu bereizgarriak inportanteak baldin badira ere, sikh denak hizkuntzak eta kulturak ez ezik, hinduen (batipat, eta ondo arrazoi desberdinengatik, dirudun hinduen) kontrako sentimentuak ere elkartzen dituela egia bait da.

Ekintzak, behintzat (gogora duela egun batzutako, hilaren 6ko abioi baten bahiketa eta gero utzi beharra), segitu egiten dute...

KERNOW: ZENBAIT AURRERAPEN ETA ZALANTZA

Kernow-ko lagun batzuek zenbait egun pasatu berri dituzte elkarrekiko eztabaidan, abertzaleen mogimen-

duari buruz, eta guk jakin ahal izan dugula Trur? hirian izandako ihardunaldi horietatik bi lan talde atera dira, bata **kernekek**, beren hizkuntzaren irakaskuntzaz arituko dena (hizkuntza erabat galdua, esan daiteke, nahiz hitzun berri batzuek zerbait erabili), eta bestea Kernow-ko izate konstituzionalaz arituko dena. Hango jendeak nahiko positibotzat jotzen ditu erabaki hauek.

Bestaldetik Kernow-ko abertzaleen politika zalantza batetan dago, Mebyon Kernow mogimenduaren barruan batzu partidu bat egitearen alde eta beste batzu presio-talde bezala segitzearen alde bide daudelarik. Nolanahi ere badirudi MK hau bai egituraz bai ideologiaz, eta bai jendez ere, asko berritzen ari dela.

Egiptoren gora-beherak

INDEPENDENTZIA EZIN BILATUZ

Egipto, eta honetan boterean eta oposizioan daudenak bat datoz, krisisean dago. Batek «baloreen krisisa» aipatuko dizu, beste batek «identidade krisisa» aipatuko dizu, hirugarren batek krisi ekonomikoa aipatuko dizu. Denak badituzte. Gu, mundu konplexu hartan, eta atsegin bazaizu, bigarrenetik, **identidade krisisetik**, sartuko gara.

Errealidade bat da, Nasser-ek 1952ko iraultzaz piztu zuen nazio kontzientzia, helburu komun batzuren inguruan piztu zuen ekintza go-goa, gaurregun oso hein handi batetan amatatu egin dela. Kolonizatze berri bat: **amerikartzea**, nagusitzen da denetan. Kultur modu tradizionalak eta azken-azkeneko modak biolentziz eta lasaitasunez elkartzen dira, baina bigarrenak daude biziago zalantzarik gabe. Tradizioetatik, itxurazko erreferentzi batzu baizik ez dira gelditzen, eta egiazko fedea erlijio talde «extremista» gutxiren baitan errefuxiatu bide da.

Berezko biderik?

Egiptoko mogimendu politikoek, laiko zein islamiko izan direlarik, beti mendebaldeari buruz kritiko eta independente azaldu nahi izan dute. Mendebaldea (Israel honezkero barne dagoelarik) problema askoren iturritzat agertu izan da, eta arrazoiarekin, eta egiptiarrek soluzioak beren gizartean, beren kulturaren bilatzen dituzte.

Honetaz oso interesgarria izan zen 40.etan goia jo zuen Anaia musulma-

nen mogimendua, Hassan El Banna-k 20.etan fundatua. El Banna islami buruzko eztabaida askoren bultzatzailea izan zen, eta bere mogimenduan milioi bat lagun lotzea lortu zuen. Politikan, Anaiek buruzagi zenbaiten aldatzea nahi zuten, baina ez zuten Estatuaren birrantolatzerik planteiatzen. Geroago, El Banna erregearekin aliatu zen, eta honek bidea estutu egin zion; 48an asesinatua gertatu zen, eta mogimendua gainbehera abiatu zen.

Nasserrekin xarma eta bizinahi berriak heldu ziren Egiptora; urte onak izan ziren, baina 1967ko gerraren kolpea (israeldarren garaipena) fuerteezia izan zen, eta Nasserren hariotzarekin (1970) gauzak anitz aldatu ziren.

Sadat bere aldetik, Nasserren jarraitzaile izan barik, geroz eta gehiago aldendu zen haren politikatik; kanpokoan, Estatu Batuekin loturak finkatuz; barrukoan, Nasserekin zenbait pribilegio galdu zituztenak, politikago tratatuz. Gero, 1973ko gerratea eta Sadaten gustoko bakea heldu ziren, baina aldi berean krisi ekonomiko sakon baten hasiera, eta ondorioz

protesta aldi luze baten hasiera ere. Gainera Israelak bere kondizioak inposatzen ditu Ekialde Erdi parte horretan nolanahi, Libano, Siria eta Irak atakatzeko, eta Egiptok ez du tutik erantzuten... Sadatek kontrako puntuak biltzen ditu...

1980rako egoera ezin eutsizkoa gertatzen zaio Sadati, protestak direla eta. Zer egin, eta erreprimitu egiten du. Hurrengo urteko irailez mila eta gehiago lagun atxilotu zuen; urrian Al-Jihad taldeko ofizial batek bizia kendu zion, tiroz.

Mubarek-ek, ideologia kontutan, zabalago dirudi. Islam ofizial batetaz baliatzen da, islam populista bati aurre egitekotan.

Eta, batzuek ikusten duten bezala, islam populista hori, Irangoaren bideetik abia ote liteke? Badu nahiko indarra, eta jendearen pozgabea bera ari da bideratzen egia esateko, baina ez, inolaz ere, Irangoaren erradikaltasunaz eta berezitasunaz, itxuraz bederen.

Nekazaritzaren hondamena

Beren kulturaren afirmazioa ekonomia aldetiko beste faktore batek zailagotzen die: nekazaritzaren gainbehera. Bere historia luzean lehenbiziko aldiz, 1974tik Egipto ez dago berezko produktuez egiptiar jende dena elikatzearen kondiziotan. Dagoeneko, Txina eta gero, hirugarren munduko

zereal inportatzailerik inportanteena da.

Nasserek nekazal erreforma bati ekin zion, baina oso eragin eskasa izan du, hitz batez lur landatuaren %13a nekazari familien %9aren artean banatzeko baizik ez bait du balio izan, eta lur gabeko nekazariak ziren-zirenean gelditu dira, eta kopuruz eta proportzioz 1952tik hona gehiagotu egin dira.

Hiritara emigrazioa aski fenomeno herria da Egipton, baina ikaragarriko tamainakoa. 1975etik 1978rakoan, milioi t'erdi lagun, lan indarraren %15a, hiritara iritsi zen. Eta ondotik bigarren emigraketa bat etorri zen, petrolioaren produzitzen duten beste arabiar herrietarako.

Oraindik jende gehien enpleatzen duen sektorea izanagatik (1981ean a ktiboen %13a), Egiptoren ekonomia-

ren oinarria nekazaritza zeneko garaiak bukatu berri dira.

Hazkuntza 'ez-industrial'

Egiptoren ekonomia nondik-nora joan, Estatu Batuen eta EEKEEEEren eta nazioarteko erakunde finantziaroen laguntzek determinatu dute. Hauek jakien eta armen eta tresna teknologiko txikien inportaketa eta petrolio brutoaren esportaketa faboratu dituzte, halaber mendealdearen menpeko diren kontsumo-industria batzu ere. Jendearen eta nazioaren beharrak beteko litzuketen oinarriko industriak aldiz bazterrean utziak izandira.

Horregatik, munduaren lan banaketaren barruan, Egiptori eredu berezi bat suertatu zaio, ez industrializat definiti dezakeguna; izan ere zerbitzuen sektorea produkzioarenari gailendu zaio (ikus I. koadroa).

Horrekin batera Egiptoren ekonomiaren ezaugarriarik nabarmenean *menpekotasuna* da. Merkatalgintzaren menpekotasuna (ikus II. koadroa), finantzen menpekotasuna (atzerriko prestamoak emendatzen dira, bai eta kanpoko zorra ere: 1,7 mila milioi dolar 1970ean, 17 mila milioi 1981ean), teknologiaren menpekotasuna.

Independentziaren posiblea

Ekonomiak hala determinaturik edo, gizartea dena arront dependiente da. Autonomia eta independentziaren atzetik mendea iragan eta gero, horra! inoiz baino lotuago egiptiarrak.

Lotura horretatik askatzearen baten batzu dabilta ahaleginetan, bizia batez ere libandar eta palestindar herriekiko elkartasun mogimenduetan somatzen delarik. Hauek inguruko herrietan beste inon ez bezalako indarra lortu dute Egipton.

Bestela Egiptoren problematikari eman lekiokkeen irtenbidea esandakoarekin handi-handika nolabait planteaturik galditzen da, eta ondoko hitzokin laburu genezake: beren kulturari beharko liokete (islamismo arkaiko batetan erori gabe), eta horretan eta beste denetan menpekotasuna gutxitu beharko lukete, independentzi bideak zabalduz.

I. Koadroa

PIBen sektore diferenteen pisua

	1.969-1.970	1.977	1.981-82
Nekazaritza.....	31,1	22,7	17,3
Industria.....	15,6	15,4	13,9
Zerbitzuak.....	20,2	30,3	35

Iturria: Plangintzarako ministerioa.

II. Koadroa

PBl buruzko portzentaietan

	1.973	1.981-82
Esportaketak.....	14,5	31,3
Inportaketak.....	20	41
Kanpo merkatalgintzaren totala.....	34,5	72,3

Iturria: Ibrahim El-Issawi, *Planification et suivi dans la nouvelle étape de l'économie égyptienne*, El Cairo, 1983.

Politikari buruz ez-axola handia nabarmentzen da.

Pablo SASTRE

EUSKAL UNIBERTSITATEA?

UEUren egoitzaren ondoan, zutik dirau OPUSen unibertsitateak. Euskal Herriko Unibertsitateak kanpora Nafarroak unibertsitateak gabe jarraitzen du.

Maiatzaren 20ko ARGIAN polemika bati eman zion hasiera Txillardegik «UPV, UEUren aurka?» izeneko artikularen bitartez. Euskal Herriko Unibertsitateak, ofizialak, hiru probintziatakoak antolatutako Donostiako Udako Ikastaroak zeuden artikuloren oinarrian. Ikastaro horiek 21 milioitako subentzioak jasotzea diputazio, udaletxe eta Jaurralitzaren artean. UEUk berriz milioi bat Jaurralitzatik eta beste hainbat, gutxi gora behera, diputaziotako gutzia bildurik. Ez zen hori aipatu, beste gauza asko aipatu ez ziren bezala, eta hortik abiatu zen eztabaida. Donostiako Udako Ikastaroko Luis Mari Bandresek erantzun zion Txillardegiri UEU eta EHUren arteko adiskidetasuna proposatuz. Gauza bera proposatu zuen Agirreazkuenagak Diario Vasco-n. Azkenik, eta berriro ere ARGIAN UEU eta UPVren arteko alde desberdinak azpimarraturik utzi ditu Karmelo Landak, biak ez direla kontrajarribehar esanaz eta UEUri funtzio kritiko bat erantsiaz UPVrekiko.

Polemika horretatik ihes egin nahi izan dugu gaur egungo Udako Euskal Unibertsitatearen eta Euskal Herriko Unibertsitatearen (EHU edo UPV) errealitatea zein den agertu dezaten BIETAN parte hartzen duten irakasleek, eta bakoitzak, beraien ustez, zer izan behar duen erabaki dezaten.

UEUk irailean izango duen debaterako guztiz beharrezkoa iruditu zaigu hari buruzko iritzia hauek agertzea. EHUri begira ere guztiz interesgarriak direlakoan gaude.

Unibertsitate ofizialaren izenean ere hitzegin da egunotan prentsan. Ekainaren 28ko EGINeko 'irakasle-gin'en esaterako «ondo deritzogu UEU izateari, zeren besteak beste, EHU gaur egun heltzen ez den lekue-

tara heltzen baita» zioen unibertsitate ofizialeko erretorea den Goio Monrealek. Egun horretako egunkari horretan bertan Joseba Arregi kultur kontseilariak egindako deklarazio batzutan honkla zioen «neurri handi batetan, guri harreman hauetara presentatu zaizkigun helburuak (UEUrenak) dudarik gabe Eusko Jaurlaritzak bereak egin ditzazke».

Material hori hor dago nahi duenarentzat. Orain bai batean eta bai bestean lan egiten duten bost irakasle ekarriko ditugu orriotara. Beraiena da hitza.

Iñaki URIA

Balere Bakaikoa

(Donostiako zuzenbide fakultateko eta UEUko irakasle. Azken honetako idazkari)

«Unibertsitatea euskalduntzea eta herrira hurbiltzea dira UEUren zereginak»

A.— Zer da UEU?

B.B.— UEU zulo bat betetzeko asmatutako erakunde bat. Euskararen aldetik batik bat Unibertsitate ofiziala guztiz erdalduna eta guztiz atzerritarra izanik hori euskalduntzeko eta Euskal Herrira hurbiltzeko erakunde bat.

Ustaritzeko manifestua hartuz gero zera esaten du, Udako Unibertsitatea Unibertsitate euskaldun bat sortzeko, herrikoia, Euskal Herri osoari dagokiona, eta nolabait nazio proiektu barruan gure kultura ikertu eta hedatzeko erakundea dela.

A.— Unibertsitate alternatiba baten proiektu baten modura?

B.B.— Hasiera batean hala zen, baina orain bi planteamendu daude: alde batetik alternatiba eta bestetik Unibertsitate barruan kontraesanak markatzeko, zirikatzaille, kritikatzaille eta bultzatzaille bezala.

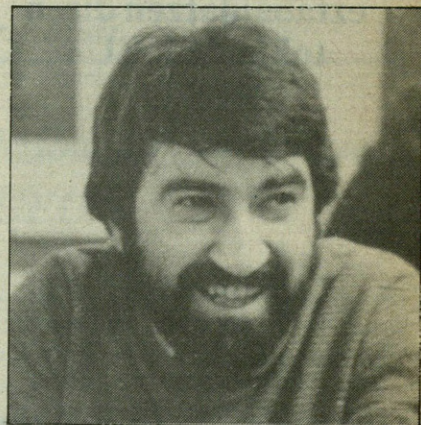
Alternatiba bezala izugarritzko baliabide ekonomikoak behar dira, izugarritzko montaia egin behar da eta uste dut hori ezinezkoa dela. Orduan, gaur egun, eta ikusirik Euskal Herriko Unibertsitateak bere muga guztiekin zerbait aldatu dela, bueno komunitate autonomoaren hesparruan mugitzen

da eta hori muga oso handia da, halaz ere UEUko jende gehiena hor kokatuta gaude eta erakunde berri bat sortzea ez da bere asmoa.

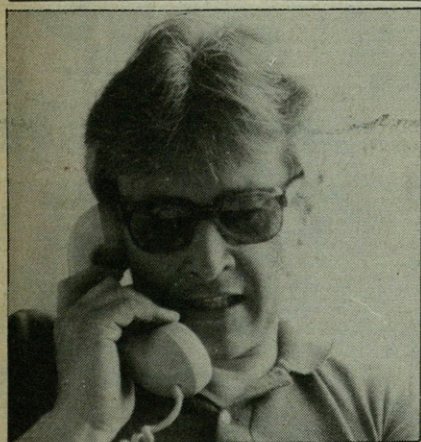
A.— Eta EHU?

B.B.— Euskal Herriko Unibertsitatea duk erakunde bat Espainiako Konstituzioan, guk ukatu genuen konstituziopean sortutako zerbait. Konstituzio horrek nolabaiteko transferentzia batzuk ematen dizkio unibertsitate arloan komunitate autonomoko parlamentuari. Hau berriz legez guztiz hondatuta dago. Benetazko gauza garrantzitsutan, ze jende kontratatu behar den, irakaslegoak nolakoak izan behar duen, estatutuak nolakoak..., oinarri oinarriko gauzatan oso estua da. Madrilgo legeen inguruan mugitzen da, Euskal Herrian onartu ez zen legedi batek estutua. Hortik ateratako gauza da. Beraz pentsatu gauza guztiz espainola dela. Halaz eta guztiz ere joku txiki bat eskaintzen du eta joku txiki horretaz baliatzen gara zerbait egiteko.

Guk hori dena kritikatu nahi dugu, eta lege horiek gaingitzea nahi genuke eta ahalik eta gehiena Euskal Herriko eta munduko kulturaren ekarpena herriruntz proiektatzea. Ez dakit lortzen dugun baina saiakera hori da.

«UEUren barruan bi planteamendu ageri dira: unibertsitatearen alternatiba, edota unibertsitate barruan kontraesanak markatuko dituen»

«Unibertsitateko arazoak eztabaidatzen diren tokia da UEU»

Jose Ramon Etxebarria

(Leioako fisika fakultateko eta UEUko irakasle)

«UEU azpiegitura bat eta biltoki bat da Euskal Unibertsitatearen bidean»

J.R.E.— Gaur egun UEU euskalza-le miztanteen biltokia da. Bertan biltzen diren helburuak hauek dira: konfirmatzea bakarrak ez garela unibertsitatearen euskalduntzean; bestea da euskalduntze horrek organizazio handia eskatzen duela eta indarrak bildu egin behar direla; eta bestea ibiltzeaz gain orgavizatu ere egin behar dela eta azpiegitura bat prestatu. UEU momentua honetan hori da, azpiegitura bat eta biltoki bat indarrak biltzeko, eta Universidad del Pais Vasco izeneko horretan prozesu bat segitzeko egunen batean Euskal Unibertsitatea izan dadin.

A.— Hori izan beharko luke Euskal UnibertsitateaK?

J.R.E.— Euskal Unibertsitateak gauza gehiago izan beharko luke. Izan

beharko luke UEUn aldarrikatzen diren gauzen bilduma bat.

Izan beharko luke, batetik, Euskal Herri osokoa. Euskara hutsezkoa. Bi baldintza horiek betetzen ez baditu Euskal Unibertsitatea izena alferrik dauka. Horregatik deitzen diogu Universidad del Pais Vasco besteari. Izena eta izanaren arteko kontraesan handi bat dagoelako. Hori da gezur bat, batetik, eta bestetik produkto faltsu bat eskeintzea.

Horretaz gainera izan beharko litzuke unibertsitate izateak gaur egunean falta dituen baldintza garrantzitsu batzuk.

Unibertsitateak falta ditu, herriartasuna alde batetik, irakaskuntzaren prestijiotze bat bestetik... Uste dut gaur eguneko unibertsitatean ten-

Koldo Gorostiaga

(Donostiako zuzenbide fakultateko eta UEUko irakasle)

«UEU da Euskal Unibertsitate bakarra»

A.— Zer da UEU zure iritzirako?

K.G.— UEU da Euskal Unibertsitate bakarra alde batetik. Bestalde esango nuke beste unibertsitatearako eragina duen edo izango duen unibertsitatea. Eredu hitza handiegia da, nolabait hori da, baina ezin da esan eredia denik, baina bai beste unibertsitatea zirikatuko duen unibertsitatea.

Beste ideia bat ere esan nuke, UEU da toki bat, unibertsitateko arazoak eztabaidatzen den tokia. Unibertsitateko arazoak unibertsitatean maila batetaraino bakarrik eztabaidatzen dira. Beti ikusmolde nahiko partzial batez. Unibertsitate ofizialari falta zaion ikusmoldea UEUK emango du, eta ematen du nolabait. Eta osatzen du gaur eguneko unibertsitatearen errealitatea. Sentidu horretan osagarria da. Unibertsitatea gauza teoriko bezala hartuta. Parte bat dugu Unibertsitate ofiziala, beste bat unibersi-

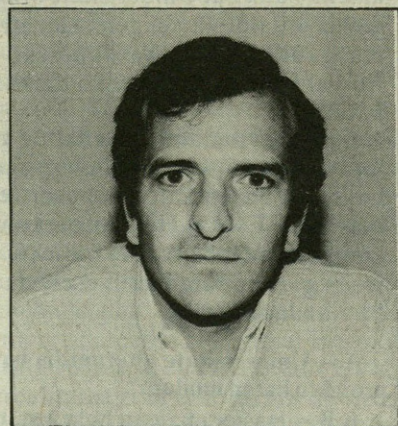
tate pribatua eta UEU. Gaur eguneko unibertsital errealitate kaskarra UEUekin ere osatzen da.

A.— Eta zer izan beharko luke UEUK?

K.G.— UEUK bere barrutik kritika eman beharko du. Kritika egin beharko dio beste unibertsitateari. Eta sor-kunde bezala ikusi beharko da kritika hori. Uste dut sentidu honetan nahiko gutxi egin dela eta pentsatzen dut hortik abiatuz gero eta kritika zorrotza- goak egin beharko dizkiola beste unibertsitateari. Beste unibertsitateari baino gehiago gure unibertsital errealitateari, hobe horrela. UEU ez da berez beste unibertsitatearen kontra ari- tu behar.

A.— EHU zer da?

K.G.— Nik esango nuke gure unibertsitate ofiziala unibertsitate es- pañol mota bat dela. Besterik ez. Ho- rrekin uste dut dena esana dagoela.

«Euskal Unibertsitateak, UEUn aldarrikatzen diren gauzen bilduma bat izan beharko luke»

dentzia oso gogorra dagoela irakas-kuntza mespreziatzeko, horrek daka-rran higidura edo erosioarekin ikas-leekiko harremanetan...

Baina batez ere euskalduna izate-aren kontua azpimarratu behar da.

A.— EHU-UPV?

J.R.E.— UPV da gauza bat egiten ari dena oraindino. Euskal Herriko Uni-bertsitatea oraindik egiten ari den gauza bat da. Ez da pentsatu behar bukatutik dagoela eta oreka egoerara oraindino ez dela heldu ez irakasle-goan ez eta ezertan ere. Pentsatu behar da hamabost urte edo besterik ez dauzkala, lau bat edo UPV izen horrekin, eta hori unibertsitate batentzat oso gutxi da. Unibertsitate batek behar ditu 50 urte medio batzuk eta iza-teko, Zifrak gutxigorabeherakoak di-ra.

A.— UEU eta UPVren arteko harre-manak?

J.R.E.— Orain dela hiru urte, eta ni bertan egon nintzen, Udako Euskal Unibertsitateak onartu egin zuen ha-rreman ofizialak edukitzea Universi-dad del Pais Vasco-rekin. Egin genuen jestio bat, batzarre bat, bertan presen-te egon nintzen, baina hortik aurrera Universidad del Pais Vasco-k frenatu egin zituen edonolako harremanak. Orain arte harremanik egon ez bada besteek nahi izan ez dutelako da. Bi pertsona edo taldek elkarrekin hitze-giteko bien nahia beharrezkoa da.

UEUk berez, eta guk ez dugu pre-

tentsiorik unibertsitate paralelo bat sortzeko, nahiz eta beraik hori egozten diguten askotan, bere txikian eta bere gizagaixoan eskeintzen ditu UPVk es-keintzen ez dituen, eta gehiago esango nuke, eskeini ezin dituen gauzak. Ba-tez ere euskaltasunari atxekirik dau-den gauza garrantzitsuenak: territo-rialitatea eta euskara.

Beraz alde horretatik nolabait dina-mizatzaile bat da, prozesu bat sor da-din ezaugarri horiek lortzera heldu gaitezen. Horixe besterik ez litzateke.

Harremanak nondik nora joan be-har diren?

Lehenengoz uste dut UPVk onartu egin behar duela publikoki UEUk lan benetan garrantzitsua eta beharrezkoa egiten duela. Orain dela gutxi erreto-

reak hori esan du karta batean, baina hori esan egin behar da eta onartu ofi-zialki, ez erretoreak bakarrik. Bai eta ere erakunde ofizial guztiek. Horrela delako.

Ni prest nago, eta uste dut hitzegiten jendeak elkar ulertzen duela, eta ikusi beharko litzateke nola kanaliza dai-tezkeen harremanak baina kontrarioa desegitea pentsatu gabe. Hemen bat-zutan pentsatzen da: «hitzezin behar da bestea desegiteko». Eta ez da hitze-zin behar beste taldea desegiteko bai-zik eta beste talde horrek dituen arra-zoiak entzuteko eta arrazoi horiek bi-deratzeko. Biolentzia dela eta gauza berbera esaten dute: «hitzegiteko le-hendabizi desagertu egin behar du-zue». Honela ez dago konponketarik!

Joxe Azurmendi

(Zorroagako filosofia fakultateko eta UEUko irakasle)

«Garrantzi handiko tradizioa eta militantzia da kar UEUk»

A.— Zer da, eta zer izan beharko luke UEUk?

J.A.— Neretzat lehenengo udakoa da eta horrek berak ematen dion ezaugarria. Gero bigarren hitzak dioena, Euskal Herri osokoa izan da-dila. Garrantzizkoa da tradizio handi bat badaukala, militantziatik eta da-torkiona, eta Iruñean egiten dela, be-raz lurralde autonomotik kanpora —eta nere esperantza da Ifarraldera hedatzea, sortu han sortu bait zen eta oraindik ere hor bait dago hutsune hori—.

Euskal Herri osokoa izan behar duela eta ez bakarrik gaur zatikatuta dagoen bezala, lurralde autonomia batetik. Nafarroa bestetik eta Ifarral-dea beretik. Hori dena elkartzen jakin behar du.

Udakoa da, euskalduna eta hiruga-rrenik unibertsitatea da. Eta unibert-sitate ofizialean orain, hiru probient-zietan pentsatuz, euskaldunak gehia-go izan arren asko erdaraz dabiltzala-ko, euskaldunak eta euskaraz karrera egin nahita eta euskara landu, ahita gabiltzanak oso gutxi garela. Beraz, militantzia nolabaiteko batean dau-denak oso gutxi dira: bai irakasle eta bai ikasleen aldetik.

Batez ere ikasleei begira, UEUk ikasle hauek elkartzeko posibilitate bat eskeintzen du, eta ez beraiek ba-

karrik bai eta ere irakasle, andereño eta horrelakoak. Gainera UEUn ikas-leak aktiboago har dezake parte kurt-soan zehar baino. Mintegi baten gisara egin dezake bere ikastaroa.

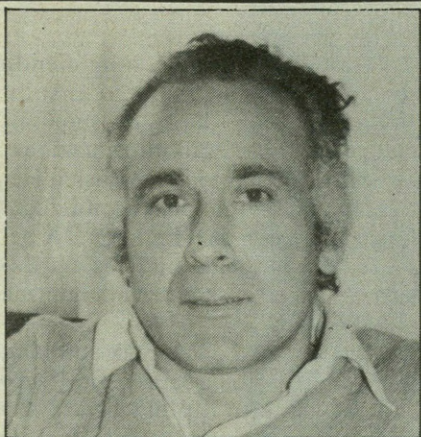
Kurtsoan zehar baino kolaborantza askoz ere handiagoa da posible ira-kaslearekin, eta kurtsoan zehar erabili diren gaiak UEUn ikusi daitezkeela noraino eman duten fuitu, eta han ba-tera daitezke denak.

UEUn gainera kurtsoa burutu egi-ten dute. Ez da unibertsitate ofizialak eta UEUk zerikusirik ez balute bezala, eta ez luke izan behar ere.

Han elkartzen dira Gasteiz, Bilbo etabarretan dabilzan askoren espe-rientzia ezberdinak. UEU da harre-man hauek normalizatzeko eta elka-rrengana hurbiltzeko, kolaborantza bat eta elkar lan bat bideratzeko tokia.

A.— Zer da, eta zer izan beharko luke EHUK?

J.A.— Euskal Herriko unibertsitate ofizialak inondik ere ez ditu betetzen guk dauzkagun aspirazioak eta as-moak ere, eta urteetan ere ez dut uste betetzea ahal izango litzukeenik. Euskaraz ematen dena bera eskolan ele-bikoa gertatzen da praktikan. Beti er-darazko textoen gainean lan egin be-har delako eta ez dagoelako texto ho-rietatik aski askatasun edukitzerik. Gero, kurtsoan barrena, irakasleek

«Unibertsitatean euskaraz ematen dena elebikoa gertatzen da praktikan»

beste mila gauzatan ere sartu beharrean aurkitzen dira eta ikasleari ez zaio kaso egiten UEUn egiten zaion bezala.

Kontutan izan behar da gainera orain dauden legeekin, eta egoerarekin, eta dagoen irakasle jendearekin bere buruetan pentsatu beharrean dagoela irakasleria, eta legeen pean desarrolatu beharrean bere interesak.

Ni gainera ez nauk ikaragarri optimista euskarak unibertsitate ofizialean eramango duen desaroiloari buruz. Uste diat enbarazo eta traba gehiegi dituela eta ez nauk hor oso optimista.

A.— Harremanak?

J.A.— Soluziorik ez daukat, baina gauza bat da UEU unibertsitate ofizialekin lotzea, eta nonbait problema asko daude alde askotatik, eta beste bat UEUK ze harreman modu, edo ze formula aurkitu behar duen Eusko Jaurlaritzarekin eta aldundiekin harremanak finkatzeko. Eta hemen, borondate politiko baten problema dela uste dut nik. Orain arte huts egin badu guzti honek alde horretatik egin duela huts. Orain arte Eusko Jaurlaritzatik

eta ikusi den politika modua ikusita Euskal Herriko euskalzaleen modu guztietako erakundeekin, ez dago optimista izateko arrazoirik. Nire epaia horretan negatiboa izango litzateke eta uste dut benetan ez dela ona. Ez

diola gainera inori mesederik egiten. Komodoena izango da agente instituzio batzurenzat. Baina ez dirudi euskara eta Euskal Herriarentzat onuragarriena denik, eta gainera arrisku batzuk hartzen jakin egin behar da.

Antton Azkargorta

(Leioako kazetari eskolako eta UEUKo irakasle)

«EHU estatuaren aparato ideologikoaren parte bat da»

A.— Zer da UEU, eta zer izan beharko luke?

A.A.— UEU zer den definitzeko bi kontzeptu erabili behar direla uste dut: bata da instantzia autonomia dela, hots, ez du estatuaren aparato eta administrazioarekiko menpekotasunik; bestea, zera da, eraikuntza nazionalaren helburua bere osotasunean planteatzen du, hain zuzen ere instituzio ofizialeetatik kanpo egoteak ematen dio lojika estataletik libratu eta arazoak planteatzeko aukera. Eta jakina da arazoak planteatzearen garrantzia, hori baita arazoen konponbidean eman beharreko lehen urratsa. Ezinezkoa da arazoa planteatu gabe konpondu ahal izatea.

Halere UEUK ba du arriskurik: marjinalizazioarena alegia. Estatuaren lojika barruan txertatu diren instituzioek UEU marjinatu beharrean aurkitzen dira, bere existentzia soilak zenbait arlotan ebidentzian uzten dituelako.

UEUK bete beharko lituzkeen helburuak hauek lirateke:

* Euskal Herria bere osotasunean kontsideratzea eraikuntza nazionalaren bidean.

* Euskalduntzearen helburua.

* Mugimendu kultural-euskaldun-moderno eta unibertsitarioa sortzea, batez ere gazteen belaunaldietan txertatua. Mugimendu hau antidogmatikoa eta pluralista izan behar da, baldintza bakarra Euskal Herriaren eraikuntza bere osotasunean planteatzea litzateke.

Halaber ikasle euskaldun gazteen irabaztera eta dinamizatzera jo behar du UEUK, anbizioz eta inolako konplexurik gabe, gateen kezkak eta arazoak asumituz.

A.— Zer da, eta zer izn beharko luke EHUK?

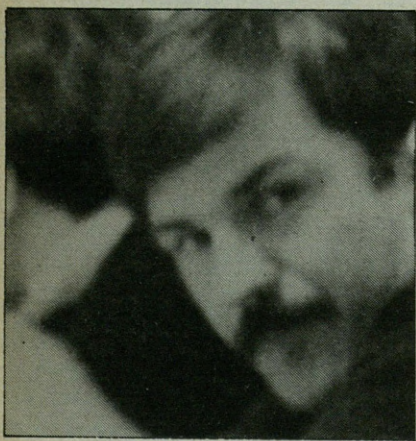
A.A.— Euskal Herriko Unibertsitatea estatuaren aparato ideologiko bat da. Eta bere «lojika» estatuarenarekin bat dator: Euskal Herriaren eraikuntza oztopatzea, eta horretarako biderik egokiena arazoak beren osotasunean planteatzea ekiditean datza. Adibidez, beren lana EHU barruan egitera mugatzen direnek ezingo dituzte zenbait arazo planteiatu ere, EHUn barne lojikak ez baitu hori posibilitatzen.

EH' ren errealitateak ba du bigarren arpegi bat ere: 40.000 ikasle biltzen ditu eta horiek ideologizazio horren barruan murgilduta daude. Eguneroko lanean sortzen den ideologizazioa da hori: preseski, ikasle hauek eskolarentzat Euskadi hiru probintzia soilik izango dira, hori baita bertan eskaintzen zaien «corpus zientifikoa».

Beraz, EHU barruan mugimendu sozialak sortu behar ditugu, instituzioaren oinarritzko lojika kuestionatuz eta behetik gora eraikuntza nazionalaren arazoa planteiatuz: Euskal Herriaren osotasuna, euskalduntzea... Ikasleen artean, AKERLANDA bezalako erakundeak indartuz eta irakasleen artean euskaratze plangintzak bultzatuz.

Goio Monreal erretoreak adibidez, EHU instituzioak dituen limitazio guztiak asumitu dituela adierazten zuen orain gutxi unibertsitateak UEU ezin duela legalki babestu esanez.

Gauza nabaria da mugimendu abertzaleek ezin dutela beren lana EHU bezalako instituzio estu eta murriztatutara mugatu. Beraz, instituzioen kanpotik erakunde behar dugu UEUn antzera. UEU beraz, bilakatu behar da EHU barruan mugimendu eta korronte kritikoa.

«Instituzio ofizialeetatik kanpo UEUK bere osotasunean planteatzen du eraikuntza nazionalaren helburua»

Ama begira zazu leihotikan behera. — «Ez al dun ikurriña ekarri?» galdetuko balio bezala ematen du erdiko emakumeak bere eskubikoari (Sagrarioi). Eta honek farre egiten dio geranio, laureada eta perejil artean. Riau-riau. Eta berandatzten ari da —PSOEko zinegotziak urduri jartzen ari omen dira—.

Eta hurrengo egunean betikoa: betiko lau txoropitoak festak izorratu nahiean ibili omen zirela. Eskerrak mozoek «San Fermin, San Fermin» oihukatu eta dena konpondu egin zela berehala.

Instant batean, zerua ireki balitz bezala, gartzeletako hormak erori ziren, jendea euskaraz ari zen eta benetan nafartarra sentitzen zen.

Baina ez mozoen oihuak, ez gestoretakoenak, ez itxaferuaren oihartzunak ez zuten lortu zerua zulatzea.

Zinegotziek ere ez zuten lortuko jende artetik pasatzea. Han gelditu beharko zuten beren jazki eder horiekin leihotik begira. Goitik behera agintari guztien modura. Zezenekin, edo munizipalekin, edo marroiekin korrika egin behar izan gabe.

Behean paraje deskriba ezina. Alkoholak mugitutako gizadia haizeak mugitutako belardi baten antzera. Bata bestearen gainean. Bultzaka. Kañtari. Batez ere pozik. Oihuka. Zikin. Bero.

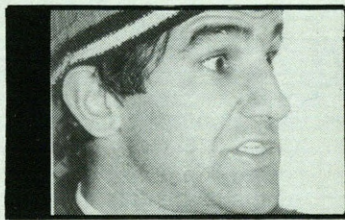
Betikoa. Guztiok ezagutzen duguna.

Goian berriz... argazkikoa.

«Neska, desiratzen nago ea festak moiz amaituko diren» pentsatuko zuen horietako batek artean hasi ere egin ez zirenean. Beti izaten da festarako gogorik gabekoa. Gure ezagunak berriz honela zioen: «Borroka bai... baina festak ere bai, e!».

Guk balkoira begiratu genuen irrifartxo bat eginez.

ABILEZIA ETA INDARRA

Korta, arraunlari polemikoa

KIROL guztietan bada beti gizon polemikorik. Kirolak arrauna hartuz ere, seguru beti bada- la ohizko eskemak hausten dituenik. Hauetako bat izan daiteke Jose Luis Korta arraunlaria, patroia, entrenatzailea...

34 urte, itsasoa, urak, arrainak, tosta, arraun olinpikoa, majo eza gutzen dituen. Jaioterrian, Orion, hasi zen arraunean, ondoren Lasarte, gero Kaiku; Espainiako selekzioan ere aritu zen munduko txapelketetan.

Ez da erraza sarreran aipaturiko ofizio guzti horiek dituen batek problemarik gabe aurrera jarraitzea eta Jose Luisek ere gorriak ikusi behar izan ditu. Entrenatzaile gogorraren fama beti izan du. Onarena ere bai. Arraunlariei sufritzen irakatsi die, halere azken denboraldi hauetan ez gara ari ikusten duela gutxiko Kaiku hura, ikurrin-bander-estropada guztiak eskuratzen zitu- en hura eta noski beti norbait zu- loan sartzeko orduan, errudunak aurkitzerakoan, asmatu ere asmat- zen dute kulpak nori bota. Joan den urtea ez baldin bazen izan Kaikure- na eta aurtengoa, oraindik ere ia hasi ez dena, ez baldin bada izango ere Jose Luisek oraindik badu zer esana eta zer erakutsia arraunean. Animo!

Iñaki ELORTZA

programazioa

14 **uztailak** 11,30: Aurkezpena. 11,32: Pilota partiduak (zuzeneko erretransmisioa). 14,00: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Moby Dick (marrazki bizidunak) 2. kapitulua. 20,00: Nazioarteko Ipuinak: «Kinkilariaren ametsa». 20,30: Jai Egun (informatiboa). Jigsaw John (telesaila) 2. kapitulua. 22,00: Hot For Dogs (show musikala). 22,30: Amaiera.

15 **uztailak** 12,30: Aurkezpena. 12,32: Estropadak Santurtzik. 14,00: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Bihurriaren Ibiliak (marrazki bizidunak) 3. kapitulua. 20,00: Izadizalea (dokumentala) 3. kapitulua. 20,30: Jai Egun (informatiboa). 20,45: «Ibaiko heroa» (luzemetraia). 21,55: Kirolez-kirol. 23,00: Amaiera.

16 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Gizon plastikoa (marrazki bizidunak) 10. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 15. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Abere taldea (marrazki bizidunak) 3. kapitulua. 20,00: gaztelu sorgindua (telesaila) 3. kapitulua. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Zazpitaraua. 21,05: Kirolez-kirol. 21,35: Dallas (telesaila) 31. kapitulua. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

17 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Abere Taldea (marrazki bizidunak) 3. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 16. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Patri Postaria (telepanpinak) 3. kapitulua. 19,47: Kebekio (telepanpinak) 2. kapitulua. 20,00: Aztiaren semea (telesaila) 3. kapitulua. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Urre Olinpikoa (kirol erreportaia). 21,05: Mahai Ingurua. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

18 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Patri postaria (telepanpinak) 3. kapitulua. 14,17: Kebekio (telepanpinak) 2. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 17. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Irudimena Hegan (dokumentala) 3. kapitulua. 20,00: Marrazki bizidunen pout-pourri. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Urre Olinpikoa (kirol erreportaia). 21,05: Jostundegia (umorezko telesaila) 3. kapitulua. 21,30: Nola izan Zeltiko (dokumentala) 3. kapitulua. 22,20: Musikaldia. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

19 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Irudimena Hegan (dokumentala) 3. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 18. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Arturo Erregea (marrazki bizidunak) 12. kapitulua. 20,00: Hartzaren irakaspenak (telepanpinak) 3. kapitulua. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Munduan zehar. 21,05: Lampiao eta Maria Bonita (teleseriala) 8. kapitulua. 21,45: Franken Gorabeherak (telesaila) 8. kapitulua. 22,15: Musikaldia. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

20 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Arturo Erregea (marrazki bizidunak) 12. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 19. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Gizon plastikoa (marrazki bizidunak) 11. kapitulua. 20,00: Plaza berri. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Kirolez-kirol. 21,05: Dominik Hide (luzemetraia). 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

21 **uztailak** 19,30: Aurkezpena. 19,32: Moby Dick (marrazki bizidunak) 3. kapitulua. 20,00: Nazioarteko Ipuinak: «Ihizko txanoduna». 20,30: Jai egun (informatiboa). 21,00: Jigsaw show (telesaila) 3. kapitulua. 22,00: Hot for dogs (show musikala). 22,30: Amaiera.

22 **uztailak** 17,00: Aurkezpena. 17,02: Zaldi jauziak (zuzenean Donostiatik). 18,30: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Bihurriaren Ibiliak (marrazki bizidunak) 4. kapitulua. 20,00: Izadizalea (dokumentala) 4. kapitulua. 20,30: Jai egun (informatiboa). 20,45: «Ikaslea» (luzemetraia). 22,00: Kirolez-kirol. 23,00: Amaiera.

23 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Gizon plastikoa (marrazki bizidunak) 11. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 20. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Abere taldea (marrazki bizidunak) 4. kapitulua. 20,00: Gaztelu sorgindua (telesaila) 4. kapitulua. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Zazpitaraua. 21,05: Kirolez-kirol. 21,35: Dallas (telesaila) 32. kapitulua. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

24 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Abere Taldea (marrazki bizidunak) 4. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 21. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Patri Postaria (telepanpinak) 4. kapitulua. 19,47: Kebekio (telepanpinak) 3. kapitulua. 20,00: Aztiaren semea (telesaila) 4. kapitulua. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Urre Olinpikoa (kirol erreportaia). 21,05: Mahai Ingurua. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

25 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Patri Postaria (marrazki bizidunak) 4. kapitulua. 14,17: Kebekio (telepanpinak) 3. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 22. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Irudimena Hegan (dokumentala) 4. kapitulua. 20,00: Marrazki bizidunen pout-pourri. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Urre Olinpikoa (kirol erreportaia). 21,05: Jostundegia (umorezko telesaila) 4. kapitulua. 21,30: Nola izan Zeltiko (dokumentala) 4. kapitulua. 22,20: Musikaldia. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

26 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Irudimena Hegan (dokumentala) 4. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 23. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Arturo Erregea (marrazki bizidunak) 13. kapitulua. 20,00: Hartzaren irakaspenak (telepanpinak) 4. kapitulua. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Munduan zehar. 21,05: Fregolit (telesaila) 1. kapitulua. 21,45: Franken gorabeherak (telesaila) 9. kapitulua. 22,15: Musikaldia. 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

27 **uztailak** 14,00: Aurkezpena. 14,02: Arturo Erregea (marrazki bizidunak) 13. kapitulua. 14,30: Teleberri (informatiboa). 15,00: Dancin' Days (telenobela) 24. kapitulua. 15,40: Amaiera. 19,30: Aurkezpena. 19,32: Gizon plastikoa (marrazki bizidunak) 12. kapitulua. 20,00: Plaza berri. 20,30: Albiste aurrerapena. 20,35: Kirolez-kirol. 21,05: «Gauzak ezberdin balira» (luzemetraia). 22,30: Gaur egun (informatiboa). 23,00: Amaiera.

HAURRAK NAGUSI

Bortxakeria- ren desmitifika- zioa

Asteazkenetan bota izan dute ekainean haurrentzako saio bloke bat. Barazki sorta, Klopka Gaztelua eta Upela Kapitainaz osatua. Azken honi buruz hitzegi nahi nuke, hirurak ingelesek eginak izatea aipatzeko utzi nahi ez nukeelarik. Upela Kapitainaren abenturaxoak iragarriak dira, eta hain zuzen, erle bat zela eta ez zela, horietako batetan ibilitako istiluak bortxakeria barragarri uzteko pentsatuak zeuden. Bortxa intelijentzia ordezkatze hori oso txalagarria ez delarik ere, beti irudituko zait ongarri bortxa erabiltzen den era baldar horietatik kanpo ikustea, haurrek, eta guk ere, irabaziko dugu horrekin.

Luis KRUZ

Josefina Onandia, erreportari- la- nbk nahiago

Josefina Onandia neskata gazteak ETBn betetzen dituen eginkizunak ugariak dira, baina pantaila aurrean ateratzen den guztitan «Zazpitaraua» deritzon programan edota jarraipena egiteko izan ohi da. «Jarraipena delako horretan sekula ez dago programatua baina arrazoiaren bat baldin badago (zerbait hondatu, edota denbora-hutsune bat) orduan atera egin behar dugu eta zerbait esan». Baina dena dela, bere lan haundiena pantailatik kanpo egiten omen du, bera bait da prentsa eta komunikabideei propaganda eta progra-

PANTAILATIK KANPO

mazioa bidaltzeko arduradura. Beno, bera bakarrik ez, lan guzti hauetarako Iñaki Eizemendiren lankidetzak baliosoa-rekin kontatzen bait du. Bion artean osatzen dute lan-taldea.

Batere esperientziarik gabe ekin zion ETBko lanari. «Ni hona aurretik antzeko lanetan batere ibili gabe sartu nintzen, eta handik hemeretzi egunetara gure lehen programa emititu genuen, batere zenbaki zerprik gabe eta orderdi batetan grabatuz. Atera ere, horrela atera lehen programa hura». Dena dela, Josefinak aitortzen digu hori ez dela ikasteko modu egokia, pantaila aurrean geratzea aurretik batere entsaia-tu gabe eta gauza haundirik jakin barik.

Telebistan egin dituen lane-tatik gehien gustatu zaiona zein izan den galdetuz gero, editaia dela erantzungo dizu. «Niretzat horixe da aberasgarriena: kalera atera, haien eritziak jaso eta gero editaia egin. Behin atera nintzen kalera eta jendearekiko harreman zuzena guztiz polita eta aberasgarria da. Estudioko lana berriz ez zait hainbeste gustatzen. Estudioan oso mugaturik zaude: ezin mugituz, eszenariorik gabe...». Kalean giroak bera la-

guntzen omen dion bezala, nabarietia iruditzen zaio Josefinari pantaila aurrean oso urduri egoten dela.

Esan bezala, pantaila aurreko lan horrezaz gain programazioa bildu eta prentsari pasatzea ere bere esku dago, parte batetan zihentzat «Oso gaizki ibiltzen gara, eta zuek badakizuze gainera nondik nora ibiltzen garen; programak oso aurrerapen txikiarekin ezagutzen ditugu... eta horrela ezin da». Dagoen desordenaz kezu agertzen zaigu Josefina, ba-koitzak gauza mordo bat daukela egiteko eta askotan zeharo diferentziak, eta azkenean liatu egiten dela adierazten digu Josefinak. «Hainbeste arlo bete behar dituzu azkenean despiste izugarria gelditzen zaizula».

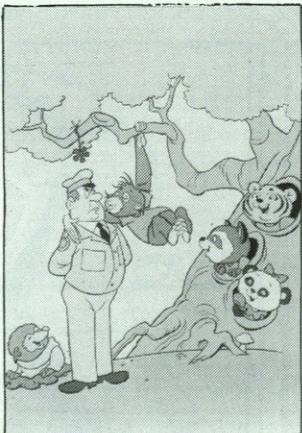
Azkeneko komentarioa euskararentzat izan genuen. «Niri oso gogorra egin zitzaidan hasiera batetan. Bizkaitarra izanik euskara batuaz mintzatzea kosta egin zait pilo bat, baina piskanaka piskanaka erraztasuna ere bilduz zoaz». Egia esan, aurrerapen haundia egin du Josefinak euskara kontutan eta beraldetik egindako ahaleginek ere beren fruitua ematen ari dira eta emango dute.

BOTOIA SAKATU AURRETIK

marrazki bizidunak

Marrazki bizidunak eta telepanpinak ugari

Larunbatetan, zazpi t'erdietan «Moby Dick» ikus daiteke, bi gizaki, Tom eta Tubb, eta bale txiki baten abentura eta larrialdiez osatutako marrazki bizidunen seriea, Hanna-Barbera-k produzitua. Astelehenetan ere Hanna-Barberaren beste produkzio bat, ordu berean, zazpi t'erdietan, eta asteartetan ordubietan, «Abere Taldea», parke zaindari baten eta abere talde baten arteko gertakizunak. Txikiagoentzat ostegunetan «Hartzaren irakaspenak» izeneko telepanpinak. Telepanpinetan birrezarpenik badago, horien artean «Kebekio» kanadarra, bere garaian arrakastarik lortu zue-

na asteartetan zortzirak laurden gutxiagotan. Horren aurretik, beste telepanpin batzu, «Patri postaria» ingelese-

dokumentalak

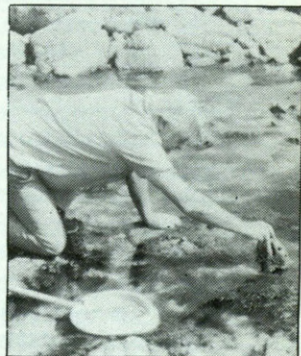
Izadi-zalea, Gerald Durrell-en ibilerak

Igandetan, arratsaldeko zortziretan, «Izadi-zalea» izeneko dokumental sorta dugu, Gerald Durrell naturzale eta idazleak idatziak eta protagonizatuak. Naturalista famatua dugu idazle hau, naturaren ezagupideaz gain idazteko duen estiloagatik ere. Pantaila aurrean ere zerbait berezia izango da.

Asteazkenetan, gaueko bederatzi t'erdietan, «Nola izan Zeltiko» dokumental sorta, zeltiko kulturaren eragina duten herriak agertaraziz, Britainia, Gales, Irlanda, Eskozia eta Galizia.

«Irudimena Hegan», osteguneko dokumental saila, ezaguna da ere; frantses sail

honetan materiale batekin lan egiten da, materiale horren berezitasunak eta erabilgarritasuna aztertuz.

TXORI BATEK ESAN DIGU...

AMOREBIETA

«(Dantza Egunak)», problema serioekin

Duela astebete gutxigorabehera eman zitzaion hasiera «Dacin' Days» izeneko telesail brasileiro maratonianoari. Zoritarreko zurrumurru bat heldu zaigu belarritarra esanez telesail horren kopia behar bezala eskuratzeko problemak dituztela ETBn.

Esate batera, bigarren kapituluak ez zen bere ordenuan emititu, eta beste hainbeste gertatu da ondorengo beste kapitulu batetan. Ez da marka makala bi alditan kale egitea eguneroko zita batekin, telesail baten lehen emisio-astea. Eta hori ez da okerrera; jakin ahal izan dugunez hemendik aurrera ere hutsegiten jarraitzeko posibilitate guztiak daukagu, kapitulu batzuren zintak guztiz egoera deplorablean iritsi bait dira bikoizketarako, eta horrelako gauzak berriro ez gertatzeko beste modurik topatzen ez bada behintzat oso posible da orainarte bezala jarraitzea eta ikusleetatik inork ez jekitea ezer telesail horretako argumentuaz.

Arzallusek ez zuen muturra sartu ETBn

Aldizkari hau inprimategian sartu eta kaleratu orduko, oso litekeena litzateke dagoeneko Euskal

Telebistako laugarren kanalaren zuzendaria izendatua egotea. Duda-mudak egon daitezke baina kasik ziurtzat eman daiteke Amatiño izango dela EITBko Administrazio-Kontseiluko bileretatik kargu horretarako izendatua izango dena. Are garbiago ageri dena, berriz, hau da: Arzallusen sektorekoek ezin izan dutela beren politika partikularra ETBn sartu eta beraz telebista Garaiketxearen sektorearen barruan lerratuz segitu ahal izango dela.

Prolemak pop musikako saioarekin

Uda parterako musika-saio berezi bat zegoen anuntziatua, astero-astero egin beharrekoa eta pop musikako soinuekin osatutakoa behar zuena. Halere, oraingo musikaldi laburrez baino ez dugu konformatu beharko, antza denez programa zabalago eta estrukturuatua egiteko oraindik ere problema gaindiezinak. Ideia garbien falta baino askoz ere inportantzia haundiagoa dauka arduradun egoki baten gabezia edota Miramoneko estudioen tardantza. Gogoraerazi behar dugu, hori bai, udan egingo litzatekeen musikaldi hori udazkenean tajuz egingo litzatekeen beste baten preparazio modukorik. Beste honetan, hemengo bertako taldeak ere grabatu egingo lirateke.

telesailak

Aurrera umorezko telesail inglesek

Asteazkenetan, berderatzen, «Jostundegia» izeneko ingeles umorezko telesaila. Orduerdiko iraupena duten hogeitabi atalez osatu dago. 60tako hamarkadan arrakasta izugarria lortutako telesail baten birmoldatzea dugu hau. Ingelesen umorezko telesailak gustoko dituenak badaki non izango duen aukera.

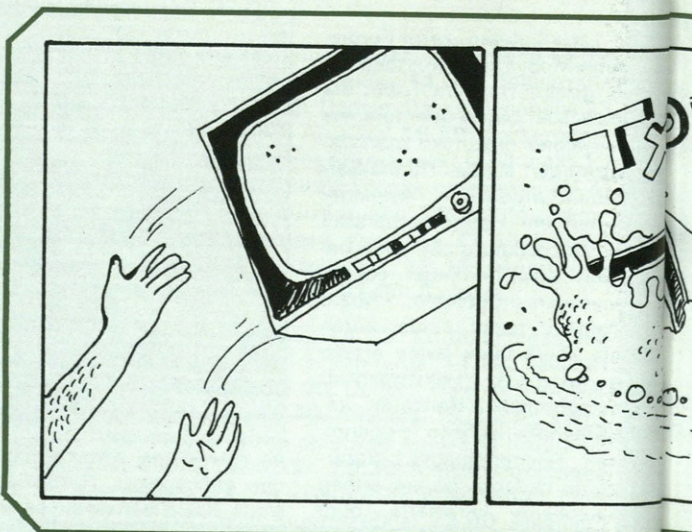
Astelehen eta asteartetan, zortziretan gaztetxoentzako bi telesail ditugu. Lehena «Gaztelu sorgindua» Edith Nesbit ingeles literaturar sona haundia duen idazlearen lanean oinarritutako istorio bat dugu gazte batzu bakantzak gaztelu batetan igarotzera behartuak dira Bigarrenak ere idazle bat du sortzaile Yngve Berger, «Aztiazen semea» ren gertakizunak bigarren munduko gerraren amaiera aldean kokatzen dira.

«Nazioarteko Ipuinak» larunbatetan ikusi ahal izango da, zortziretan. Herri ezberdinetako tradiziozko ipuinak jasotzen dira bertan.

show musikalak

Dantza beroa udarako: Hot For Dogs

«Hot For Dogs» izeneko show musikal hauetan, izen bereko taldeko dantzariak agertzen dira, dantza etengabea, uda parte aprobatxatuz azkenaldiko kanta arrakastatsueni mugimendua ezarri, play back-a lotsagabeki erabiliz, erotismo kutsaturik. Taldeko gizonetakoak beltzak dira eta emakumeetakoak zuriak. ETBko hoberoa gorantz abiarazi nahi dutela dirudi. Zenbaitetan hortera samar ere gertatzen badira.

TU AURRETIK...

luzemetraiak

Buster Keatonen luzemetraiak igandetbn

Uztailak 15, igandea, 20,45tan

Aurretik ere eskeini izan du Buster Keaton aktore umoretsuaren lanik ETBk, baina gehienak lan motxak zirelarik (bat ezik) interesgarria da benetan Keatonen protagonistatutako luzemetraiak botatzen hastea. Igandea ez dirudi egun txarra horretarako. Lehena, «Ibaiko heroea» izango da. Reisnerrek zuzendua Keatonen zinegile independente bezala egindako azken filmea dugu. Bertan Willie (Keaton), Bostonen ikasketak burutuz gero bere aitaren itsasontziaz arduratzera bueltatzen da Mississippira, han marinelen abildadea erakutsi beharko du. 1.928ko filme honetan Mark

Twainek sorturiko mundua birkreatzen da eta Williek zorientasun eztabaidagarri bat lortuko du filme bukaeran hainbat arrisku igarondoren.

Uztailak 22, igandea, 20,45tan

«Ikaslea» izenekoak ikusiko dugu igande honetan. Hornek 1.927.ean zuzendu zuen filme honetako haria hau duzue: Roland ikasle saiatua dugu, baina aldiz kiroletan ez oso trebea; hori dela eta ikaskideek ez dute onhi hartzen ez eta bere maiteñoa den Maryk. oztopoak gainditu nahiz kiroletan arrakasta lortzen saiatuko da Roland. Satirazko obra honen arrakasta haundia lortu zuen Buñuel eta beste surrealisten.

«Dominik Hide», zientzia fikzioa eta amodioa

Uztailak 20, ostirala, 21,05tan

BBCren produkzio hau Alan Gibsonek zuzendua da, espreski telebistarako. Ekintza 2.130. urtean gertatzen da eta bertako protagonista Dominick Hide dugu. Iraganaldiatik, 1.980. urtetik, ez-

kutuan dagoen sekretu asaldagarri batek erasoko dio. Filme honetan, zientzia fikzioa, amodioa eta suspensea maisuki nahasten dira komedi giroarekin. produktu interesgarria izan daitekeela dirudi.

«Gauzak ezberdin balira», zoritxarraren drama

Uztailak 27, ostirala, 21,05tan

Filme iparramerikarra dugu hau, Robert Lewisek zuzendua. Filme honetan famili baten zorigaitzotik abiatutik drama sentikorra eskeintzen zaigu. Janetn senarra gaisotu eta trantze katatoni-

koan geratzen da, errekuera dadin esperantza gutxi egongo delarik. Familia mantentzearen Janet lanean hasten da, eta amodioa ere tartetik sartuko bera eta lantokiko nagusiaren artean.

IKUSITAKOAK IKUSITA...

Antxon URRESTARAZU

Agur «Zopa Haundi» eta «Gaztetandik»

Ezin uka pena piska batekin esan geniola agur Zopa haundi eta Gaztetandik saioei, nahiz eta guk malkorik ez bota. Geroarte bat bada ere, pentsa dezagun ongi etorriko zaiela bi saio hauetako arduradunei atsenalditxo bat, distantziarekin saioek zituzten zenbait akats zuzentzeko aukera izango dutelakoan.

Mahai Inguruak jarraitzen duenez, hori izango da barne produkzioko saiotan interes haundienaz begiratuko duguna, behin baino gehiagotan esan dugunez tresna egokia izan daitekeelako hainbat eztabaida sortarazteko. Eta hain zuzen, horixe eskatuko genuke eztabaida gehiago egotea, telebista den bezalako medio batean zailagoa dela badakigu ere.

Brasileiroei buruz

Gutxitan aipatu ditut nire kolumna honetan bikoiztutako telesail edota marrazki bizidunak. Eta honoko honetan, telebistako programazioan dauden bi telesail brasileiroz aritu nahi izango nuke. Bata Lampiao eta Maria Bonita; bestea, Dancin' Days. Bietan bikoizketa oso ona irudituzaidala bihoa aurretik. Hori diot, hobekuntza nabaria delako arlo horretan. Maila dezente haundia lortu da bi telesail hauetan, eta aritzearen eraginez den edota zeregin horretan dihardutenek prestakuntza berezi bat jaso ote duten jakin gabe ere, bide horretatik laister maila duin batetara iritsiko direla iruditzen zait. Jadanik gutxiri egingo zaio estrainoa «beltz bat euskaraz».

Zein euskaratara ohituko gaituzte?

Eta horrekin iristen gara beste arazo garrantzitsu batetara. Nire ustez garrantzitsuenera une hauetan. Uda partea burutazio eta birplanteiak etetarako une egokia dela esan dut gorago, eta arlo honetan ere zerbait eskatuko nuke. Hain zuzen, bikoizketan, alde batetik, teknika hobetu bada ere, ez dirudi gehiegi zaintzen denik euskara. Eta, bestalde, lokutore eta abarrek pantaila aurrean egoten ikasiko badute ere, ezinbestekoa iruditzen zait darabilten hizkera zaindua izan dadin. Ez dugu berriro errepikatu behar izango telebistaren eragina norainokoa den (ez ideologi mailan soilik), hizkuntza baten berreskuratzean ere. Gutxieneko irizpideak daudela somatzea gustatuko litzaidake askotan, baina, tamalez, ETBn ari direnak, eta bikoizketan ari direnak, borondaterik onenaz, baina inprobisaketa pertsonalean dihardutela esango nuke nik. Uda ondorenak ekarriko al digu hobekuntzarik?

IRRATI BAKOITZAK BERE KOXKA

Gure Irratia

FMn 89.6 mz. tan.

Irrati honek euskaraz ematen ditu bere irratsaio guztiak, eta Eibar inguruan entzun daiteke FMn 91.6 Mhz. tan.

Aste barruan

- 11.30: Euskal musika.
- 12.30: Oharrak eta berriak.
- 13.00: Maxikoko musika.
- 13.30: Eskeinutako doinu eta abestiak.
- 15.00: Musika doinu eta abesti gozoak.
- 17.00: Arratsaldeko txokoa.
- 18.00: Euskal Herrian zehar.
- 19.00: Euskal Herriko musika eta oharrak.
- 20.00: Errosarioa.
- 20.30: Euskal Herriko doinu eta abestiak, oharrak, herriko kirolak eta jakintzaren txokoa.

Larunbatean

- 10.30: Etxeko andreen irratsaioa.
- 11.00: Kili irratia.
- 12.10: Zatoz gugana.
- 18.00: Gaixoen irratia.
- 19.00: Musika berria.
- 20.30: Kantu zaharrak.

Igandean

- 11.30: Euskal Herriko bideetatik zehar (DYA).
- 20.30: Kirolak.

IRRATI LIBREEN KANTOIA

«Kaka-flash» irratian gazteen erasoak!

«Kaka-flash» irratilibre animazio eta espektatiba puska bat sortu du Urola bailaran, gehienbat entzuten den herritan: Azpeiti, Azkoiti eta Urrestilla. Maiatzaren lehenaren bezperan hasi ziren emititzen, hilabete t' erdi badaramate beraz jadanik. Hamalau bat pertsonak osatutako talde bat hasi zen funtzionatzen zazpi egunez bi ordutako emisioa burutuz.

Irrati libreen mogidan gertatu ohi den lez, gazte jendea izan da piskanaka-piskanaka animatzen joan dena «Kaka-flash» irratilibre espontaneo, bizi eta interesgarri bat bilakatuz. Mikrofonotik hogeitamarretik gorako kopuruak hitzegiten du astean zehar, baina inguruan dabilenen kopurua ia ehunera iristen da.

Azpeitin ez zela gauza haundirik egiten eta hori suspertzearen muntatu zuten irratilibre hau, jende marjinatuei dedikatua. Dudarik gabe horrek arazoak sortzen ditu, eta kritikak erabiltzen diren hitz gogorrei buruz iritsi zaizkie kaka-flashdarrei. Lege aldetik ez dute arazorik izan.

Asteburutan biltzen dira hurrengo asteko programazioa burutzeko, nahiz eta zuzendaritza herriko asanbladaren esku egon. Propaganda komertzialak, zer esanik ez, ez du lekurik irratilibre honetan.

Puska bat asentaturik dago dagoeneko «Kaka-flash», hasierako espektatiba baretu delarik. Herrian bizigarria sartzeko aproposa gertatzen da. Eta kritikaz gain irratilibre komertzialek beldur piska bat badiotela dirudi. Euskaraz ehuneko larogei-tamar egiten da «Kaka-flash» en arratsaldeko hiruretatik hamabiak bitarteko programazioan aste osoz efeemeko 104 megaziklotan.

Santi UGARTEMENDIA

argitxu Cantero, ahots goxo baten indarra

Baigorri eta Garazi aldeko irratia dugu «Irulegi Irratia»; Lartzabalerraino entzuten da, eta baita Baztango alderdi batzutan. Bertan bi lankide dira erdi liberaturik (bes-

AHOTSEN AURPEGIAK

te hirugarren batentzako ere dirurik ba omen dute, pertsona falta); bi horietako bat Argitxu Cantero dugu, «hasi nintzen irratia sortu zelarik, duela bi urte pasa, 1.982ko Otsailean. Nik ez nuen parte hartu aurretik, ba zen beste lan bat, prestatze lana... Baina niri interesatzen zitzaidana, orduan eta orain ere, emankizunak ziren».

Denbora erdiz pagatua dago Argitxu, «baina ene denbora guztia irratian pasatzen dut». Hiru motako saioak egiten ditu nagusiki, berri-emateak, emakumeentzako emanaldia eta gizarteko saioa. Berri-ematearenari buruz argibideak eman behar dira, «Euskal Herri barnekaldean usatiak gara ez deus gertatzera, eta gertakari txiki-naz jendea ohartzen, berri horiek inportanteak bait dira». Beste emankizuna emazteena da, «hastapenean talde baten lana zen, nahi genuen irratilibre honetan emazteentzat toki bat utzi, berek beren ideien erraiteko. Orain, maleruski, bakarrik naiz, baina segitzen dut astean behin, asteartean hiru ordu laurdenetako emankizuna egiten». Bestea sozial emankizuna da, eta

hiruretan ez du preferentziarik markatzen Argitxuk.

Ikasketak burutu ondoren, Euskal Herrian gelditu nahi izan zuen Argitxuk, eta prentsan ere saioaren bat egin ondoren irratigintzan sartu zen, «harremana zuzenagoa da».

Irratian lan asko dute, «ikusten dut anitz gauza egin behar dela, eta ez dugula aski gauza egiten, denbora faltagatik, eta bakoitzak badu bere barnean energia bat, indar bat, eta une batzutan bi urte hauetan, akitua sentitu naiz, nekatua; baina piskat pausatuz gero aurrera egiten da». Baina irratia gauza on asko duela azpimarratzen digu, «nik anitz gauza nahi dut egin, eta ene baitan badut indar bat irratia buruz, baina batzutan jendea bultzatu egin behar da, eta horrek kexarazten nau, baina, orain uda izanik ere, ohartzen naiz bakantzetako jendea badela irratian, uda ez dela oztopoa, eta hori pozgarri da». Irulegi Irratiaren arrakasta ezaguturik, aurrera jarraituko dutela ziur da, Argitxuren boza goxoaren bezalako pozarekin ez da harritzekoa.

BIDEAK NORA OINAK HARA

Buztanzelai eta Izpegi Baigorritik

Desmaila: 900 metro. **Denbora:** 6 ordubete. **Nolakoa:** aza, nahiz Buztanzelai zuzen eskalatu nahi bada mendira-ko ohitura izatea hobe. **apa'** Pays Basque Est 1:50.000.

Mendekosten eguraldi ederra etorri zaigu; agian, San Antoniok aurkiarazi digu udari dagokion aroa... Horiek hola, elurrak kasko goienak utziko ditu, eta urrengoetan Xiberoa eta Biarno alderako ibilbideak proposatuko dizkizuet.

Honetan, Baigorri eta Alduden mendebalean hedatzen den gailurreria luzearen beste tarte bat eza-gutzeko parada izango du-gu. Baigorri hasi behar da, Heriko etxearen aurrean dagoen pilota le-kuan; honen ezker aldean, bide zabal bat abiatzen da, mendebalera zuzen, GR 10ak gorri eta zuriz mar-gotua. Laister, Etxauz gaz-telu ederraren parkearen sarreran gertatuko gara eta, han sartu gaberik, es-kuinetara hartuko dugu, langa bat pasatuko, eta guztiz berde eta loratuta dagoen bide bat hartu. Bi-dea iparmendebalera doa, errekatxo baten ondoan; harizti bat igaroz gero, errepide gudronatu bate-tara ateratzen da. Beti gora eta aipatutako norabidea utzi gaberik, errepideaz ja-rraituko dugu, balizek ez-kerretara seinalatu arte: bi alanbraden artean, gora eta mendebalera abiatzen den bidea dugu gurea.

Handik erraza duzue. Arkazabal ostikora igon behar da, eta handik ederki ikusten da gailurreria eta Buztanzelai konfundituezi-na, oso lerdana. Arkazabal gainetik, laister pista zabal berria aurkituko dugu; ho-nek gora eramango gaitu, Aintziaga ostikoarekin bil-du arte, haritzez eta lizarrez

orñiturik dauden bi txabola atzean utzirik. Aintziagako harroka bertikalen azpian, sendra estu bat bihurtzen da pista, eta Aintziaga ipa-rraldetik trabeskatzen du, Buztanzelai lepoaren az-pian diren erreka, iturrian eta pago eder bakartian agertzeko. Handik gora, lehenik lepota eta gero kaskora, argi eta gogorra da.

BUZTANZELAIK 1029 metro ditu; Baigorri eta Baztanen gaineko bistede-rra aparta da.

Etxeratzeko, handik on-do ikusten dira bai Izpegiko bentaren parkina bai eta Buztanzeali lepotik bentara doan gailurreria. Gauza bat, halere: harroken ahoan dabilen sendra deserosoa da. Izpegiko bentan kafea eta euskal orioitzapenak saltzen di-tuzte; ez harritu: bentak, batez ere, udan ibiltzen di-ren udatiarrentzat dira orain apailatuak, eta «in-dio nahi gaituztela» jakina da.

Izpegitik behera, berriz, oraingo errepidea ez duzue hartu behar. Aintzinekoa lepoaren bertikalean abiat-zen da: aski behera eta zu-zen joan behar da, baina gero ez du galerarik. Bide-gaina baserritik pasatzen da, eta erreka goxo baten ondok eramango gaitu Errobi ibaiaren ondoraino, non Bidarraiko elizara doan errepidea aurkituko du-gun. Bidarraiki, erreka behera joan, eta goizian ezagututako lekuan izango zarete.

BELTZA

NIRE LAPIKOTIK

Marmitakoa

Osagaiak: (Sei pertsonentzat) Presta itzazu bi kilo patata, kilo erdi piper berde, bi tipula haundi eta sei baratzuri ale, bost bat piper lehor, ardo zuriz betetako edalontzi bat eta kopakada bat koñak. Eta atuna ere bai noski.

Atuna kilo t' erdi eta na-hi baduzu isats aldekoa, hau izango duzu urtsuena eta aldiz merkeena ere bai.

Ebaki atuna intxaur ta-mainoko pusketetan. Gaztu eta ardo zuri, koñak, tipula pusketak bat-zu eta baratzuri ale bat edo birekin osatutako salda batetan sar itzazu puske-tak, horretan goza daite-zen.

Erabili duzun atunaren azala eta hezurkekin egosi ura, ur hau geroago pata-tak egosteko erabiliko du-gu eta.

Bestaldetik oliba-olioa jar ezazu kazuela batetan eta honetan tipula eta pi-per berdea pusketak txiki-tan jarri, eta sutara. Horit-zen hasten denean sartu

patata txikitua eta gainetik lehenago hezur eta azalez egositako ura bota. Ur hau patatak estali eta zertxo-bat gehiago arte bota be-har duzu.

Orduan piper lehorrak bota. Piper hauek emango diote marmitakoari ohizko kolore gorrixta.

Patatak eginik ditugu-nean bota bertara atuna bere nahasgai guztiekin, alegia, tipula, baratzuri, ardo zuri eta koñaka.

Atuna ez egosi bost mi-nutu baino gehiago. Gat-za botatzeaz ez ahaztu.

Ohitura desbirdinak daude marmitakoa apaintzeko orduan. Bat-zuk perejil eskukada bota-ko diote, beste batzuk be-rriz tomate saltza.

Karlos ARGÍÑANO

OSASUNAREN ARDURAZ

Gazteen alkoholismoa

Suiza bezalako herri arautu patean («debekatua ez da-goien guztia, beharrezkoa da»), teorian gazteek ez daukate 16 urte bete aurretik tabernetan sartzerik. Hala ere, gaz-teen alkoholismoa izugarria denez, begi bistakoa da de-beku hau ez dela inola ere betetzen: Suiza frankofonoan egin berri den inkesta batek dionez 16 urtekin, gazteen %46ek egunero edaten du, %32k astean behin gutxienez eta %23k hilabetean behin, gutxienez.

Zergatik kopuru hauek? Zenbaitzuk probatzeko edaten dute, baina besteek, «arriskuko adoleszenteak» deituak, drogak kontsumitzera bultzatzen dituzten arrazoi berbe-rengatik edaten dute: delikuntziak eragindako ondoeza eta tentsioa, arrakasta sozialaren bila sortzen den konpe-tibitatea, ikasketen porrota, ingurugiroko bortxa (komu-nikabideek areagotzen dutena), eta gazteen langabezia, ordena honetan hain zuzen ere.

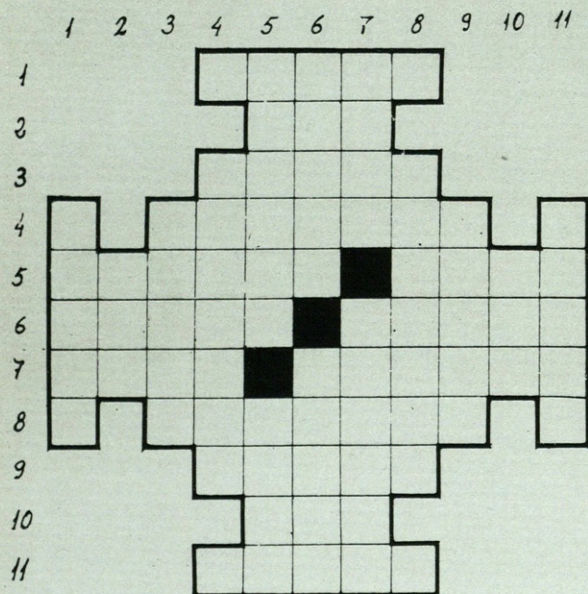
Beste arrazoi ba, eta makalena, bestalde, ardoaren eta zerbezaren prezio merkea da: Suizan ardo-baso batek 150 pezeta balio ditu, zerbeza batek 120 pezeta, Coca-Cola batek 170 pta. eta fruta-zuku batek 210 pezeta, egungo moneta-trukearen arabera. Prezioei, edateak suposatzen duen heldutasun-maila eransten badiogu ez da harritze-koa gazteen artean ematen den alkoholizazio progresibo hau.

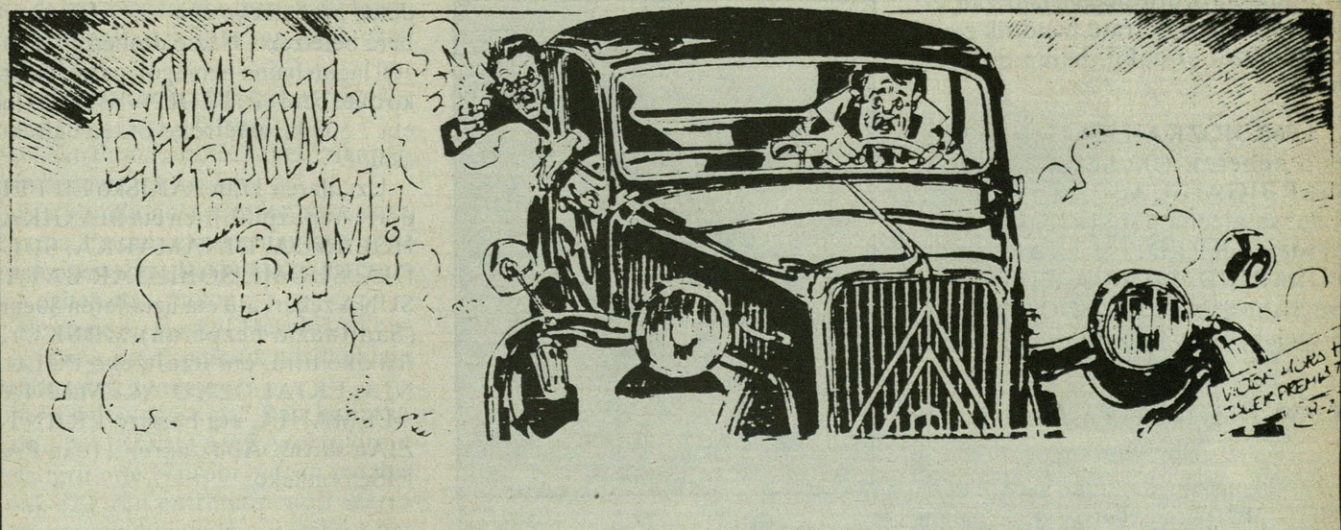
Honen aurrean zer egin? R.L. Morová medikuak dioe-nez, «alkohola ez da debekatu behar, kontzuminen ira-katsi baizik».

Xabier AGIRRE

GURUTZEGRAMA

ENBIDO

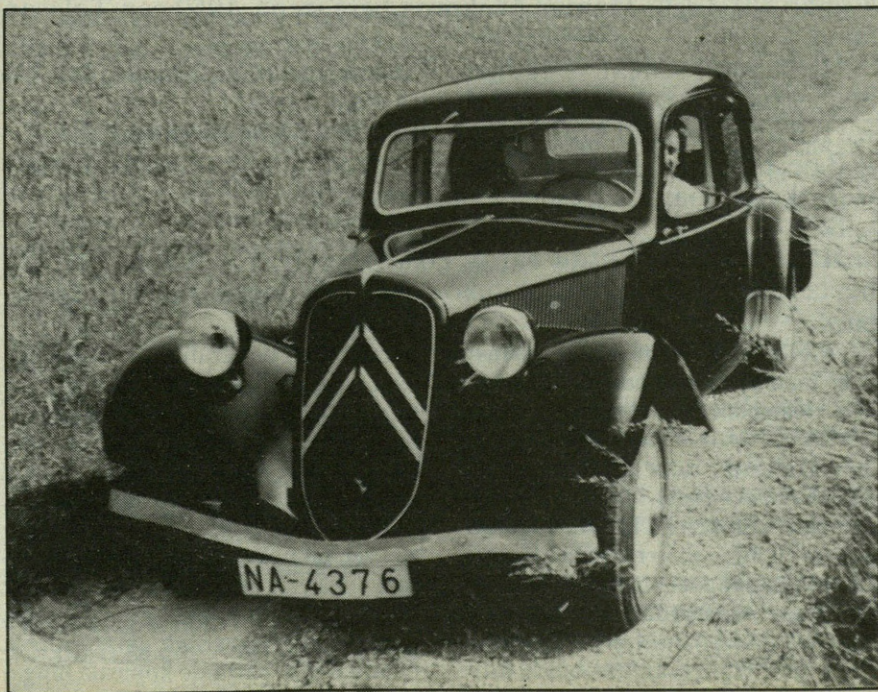

Tolosa-Mosku-Tolosa

50 urteko «Zitroen»ean Europar zehar

Ez nago oso zihur, baina ehun (100) urte pasako ziren honez gero, lehen autoa asmatu zenetik. Geroztik gauzak asko aydatu dira; zoritxarrez edo zorionez, orain dela 5 mende 100 urtetan aldatzen ziren gauzak, mende honen hasieran 20 urtetan eta gaur egun 5 ean aldatzen dira, dana doa presaka. Dena doa loturik, lehena eta oraina, oraina eta geroa... eta historia horretan, guri tartetxo bat besterik ez dagokigu.... Gogora ditzagun hain urruti ez dauden asmaketa batzu:

1.900. Gaur egungo aitton-amon asko jaiotako urtea, XIX eta XX. mendean bereizle. TELEFONOA sortu zen. (Hainbeste buruhauste ematen dizkigun ditzosozko telefonoa). Beste batzutan hain beharrezko zaigun lantresna... eta orduan telefonoz egindako elkarrizketa, makinaz pasa ahal izateko 15 urte itxaro behar izan zuten...

1.915. IDAZMAKINA. A ze nolako katxarroa, behatzaz tekla saka eta hizkia idazten duena. (Hatez idazten da normalki), baina tira. Mundu honetan gauza desagradablerik badago, bata: Txistua ikasi nahian dabilen, borondate oneko ikaslea nahi ta nahiez entzun beharra, eta bestea: Goizaldeko ordutan, makinaz ondo idazten ez duen baten serenata ezrritmikoa ohetik entzutea.

1.934. Gure protagonista jaio zen urtea. (kotxea alegia), kotxezalea 1950.ean jaio bait zen.

1.956. PRESIOZKO OLLA. Pasi-loetan janari usaia zabaltzeko sistema berria, babarrunak egosteko goiz osoa egon ordez, instant batetan jateko prest uzten dituen eltzea. Erosoa, garbia, praktikoa... «pitotxa» kendu eta pssssssss hasi orduko urdaileko jugoak martxan jartzen dituen inbentua.

1.957. TELEBISIOA (TELEBISTA) geroxeago sortu zen).

Nahiz eta ni urte berean jaio izan, ez dugu bion artean tratu handirik izan, berarentzat ez dakit, baina niretzat hobe.

1.960. HOZKAILUA (Frigorifikoa edo nebera), 600 Seaia..... 1968. **GARBIGAILUA** (Labadora), 1.969an gizona ilargira joan zen eta geroztik, **KREDITU TXARTELA**, **POLAROID**, **BIDEOA**, **PILDORA**, **SABADO INGLES**, **FOOTING** eta horrelakoak, asmatu dira.

1.934. Bi gizon eta asmo bat

1.934. urtean kokatuko gara, André CITROENek auto berri bat sortu nahi du, eta André LEFEBREk badaki nola egin. Bi gizon hauek elkarrekin egindako lanak, izugarrizko garrantzia izango du autoaren historian.

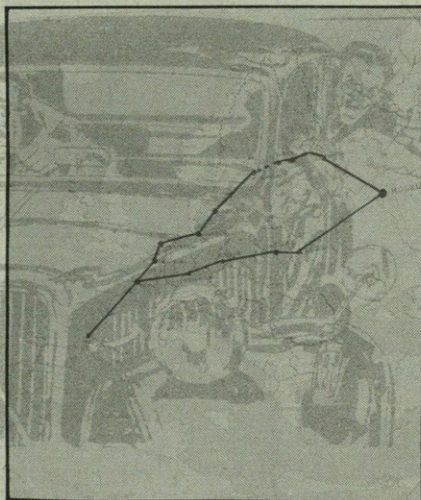
André LEFEBRE, 37 urteko Ingeniaria, **BISCUTER** izeneko kotxe ezagunaren diseinazalea, **RENAULT** etxean ari da lanean.

André CITROEN, CITROEN etxeko nagusia, LEFEBREren eskuetan jartzen du bere ilusio guztia eta bere esku ere behar dituen medio guztiak. Honela lanean hasi, proiektua asmatu, kotxea egin, probatu eta produzitzen hasi, 13 hilabetetan lortu dute. Marka handi bat autoen historian, (Gaur egun ere aurrerapen guztietaz baliatuz ez dira kotxeak hain erraz merkatura ateratzen). Kontutan eduki behar da gainera, ez zela nolanahiko kotxea, ez zela beste kotxe bat gehiago, CITROEN 7 A, zen eta han aurretrakzioa zuen lehen kotxea izan zelarik.

1.934. urteko maiatzaren 21ean, CITROEN etxean presentazioa egin zen, apirilaren 18 an prentsari erakutsi zitzaion eta maiatzaren 3an izan zuen lehen erosiak, geroztik antzeko modeloak 1957. urterarte iraun du merkatuan, bainan ez da hor bukatzen, 50 urte luze hauetan CITROEN guztiak aurretrakzioa izan dute eta ez dira gutxi izan (ia 16.000.000 kotxe).

'Zitroen zapo'aren 50. urteurrena dela eta...

...Holandako «**CLUB TRACTION AVANT NEDERLAND**» izeneko elkarteak (1400 bazkide baino gehiago ditu), eskurtsiotxo bat antolatzea pentsatu du. **PARIS-MOSKU-PARIS** ibilbidea osatuz, juxtu 1.934ean François LECOTEK, aipaturiko kotxe mo-

deloa probatzeko egin zuen bide berbera betetzeko. Nazio desberdinetako 100 lagun baino gehiagok parte hartuko dute bere «**ZITROEN**» zaharrekin, eta 7.500 kilometroko bidea egiteko asmoz.

Uztailaren 17an **PARIS**ko **EIFFEL** dorrearen azpitik irten eta **BELGIKA**, **HOLANDA**, **DINAMARKA**, **SUECIA**, **SUOMI**, **SOBIETAR BATA-SUNA** zeharkatu eta uztailaren 30ean (San Inazio bezperan) **MOSKU**ra iritxiko dira, eta itzultzeko **OLONIA**, **EKIALDEKO ALEMANIA**, **ALEMANIA**, eta berriro **FRANTZIA**n sartuz, **Abuztuaren 11**ean **PARIS**en egoteko.

Konfiantza guztia daukat automobil zaharrean jarrita

Presentatu dugu 50 urteko protagonista, **KOTXEA**, goazen bada presentatzera 35 urtekoa, **GIDARIA**. Txikitandik eta gaur egun ere, eskuarte harrapatzen duen guztia desmontatzen duen horietako bat dugu. **Manuel Mokoroa** bere izena, 1950.ean Tolosan jaioa.

Hemen nagoenean ia egunero ikusten dudana laguna da, honela eta beranduegi izan baino lehen zera esan diot:

- Hi Rubio!, **ARGIA**ra elkarriketa bat egin behar diat eh?
- Bale, baina oso liatuta nebilek eta lehenbailehen egitea onena.
- Bazkalondoa? Kafesne bat hartuz edo?
- Bale.

Han geunden bi ordu barru, elkarriketaren itxura eginez. Zehaztasun eta bitxikeriak jakiteko gogoz ni galdezka eta bera erantzunez.

ARGIA.— Kontatu izeaiguk Moskura joateko histori hori nola gertatu den. Hemendik asko al zarete?

Manuel Mokoroa.— Begira, joan den otsailean Frantziar aldizkari bat irakurtzen nengoela, albiste bat irakurri nuen: «Aurten **CITROEN 7A** modeloaren 50....», arratsalde hartan ametsetan nengoela iruditzen zitzaidan, telefonoz **Amsterdam**ekin hitz egin nuen eta asko poztu ziren, eskutitz baten bidez argazkiak eta beste datu

batzu bidali behar dizkiet, baina zailena baneukan, kotxea.... hilabete pasa eta karta bueltan... berriro zertifikatu, bidali eta eguna joan eguna etorri eta ni zai, handik egun batzuetara non etortzen zait berriro bueltan.

Telefonoz deitu nuen ea zer gertatzen zen jakiteko eta dirudienez karte-roak lokalean inor topatzen ez zenez bueltatu egiten zituela esan zidaten, nahiz eta ni arrazoiak ematen hasi, berandu zen, partaide kopurua muga-

tua da eta bisadu eta ferriak 80 lagunentzat bakarrik dira, ez dago ezer egiterik!!.

Honela triste, eta pentsakor nagoela gauza bat datorkit burura:

1934.ean Francois LECOTek bakarrik egin bazuen, nik zergatik ez?

Eta honela hasi nintzen nire kasa Errusia, Polonia eta Alemaniako bisaduak ateratzen, Barkuetako erreserbak egiten eta... banoa.

Hemendik, Euskal Herritik ni bakarrik noa, eta Españatik nik dakidala behintzat ez doa inor.

Arriskutsuago dela? Bai, badakit, baina NAIROBITARRAekin orain dela hiru urte Nairobi bidean pasatakoak ez ziren entrenamendu txarra izan oraingo bidaia hau bezalako bat egiteko.

A.— Noiz erosi zenuen kotxe hau? Nola? Non?

M.M.— Iruñean erosi nuen; hartu nuenean, motorra eta mekanika aldetik nahiko ondo zegoen, baina tapize-ria eta pintura izurratu xamarrak.

Kanpotik txukundu, barruko guztia berritu, nik plantilak egin eta ama josten jarri eta pixkanaka pixkanaka berria bezala gelditu zen. Kurpilak ere neurri berezikoak dira eta suete asko izan eta MICHELIN fabrikari 4 berri topatu nituen, juxtu behar nituenak.

A.— Konponduz gero, Zenbat kilometro egin dituzu kotxe honekin?

M.M.— Ba, ez nago seguru baina guztira 1000ren bat edo. Ez dut asko ibiltzen, ia batere ez, orain berriz aitazakia hau dela eta 30 egunetan 9.000 kilometro egingo dizkiot, 7.000 Parisetik MOSKURA joan etorrian eta beste 1.500 hemendik hara eta handik hona.

A.— Aguantatuko al dik katxarro zahar horrek?

M.M.— Kontuz hi! Hau hi baino hobeto zegok eta! Kotxea ondo dagoela badakit, konfiantza osoa daukat, hara joateko propio transmisioa eta errolamentu batzu ere aldatu dizkiot. Nik neure burua baino gehiago zainduko dut.

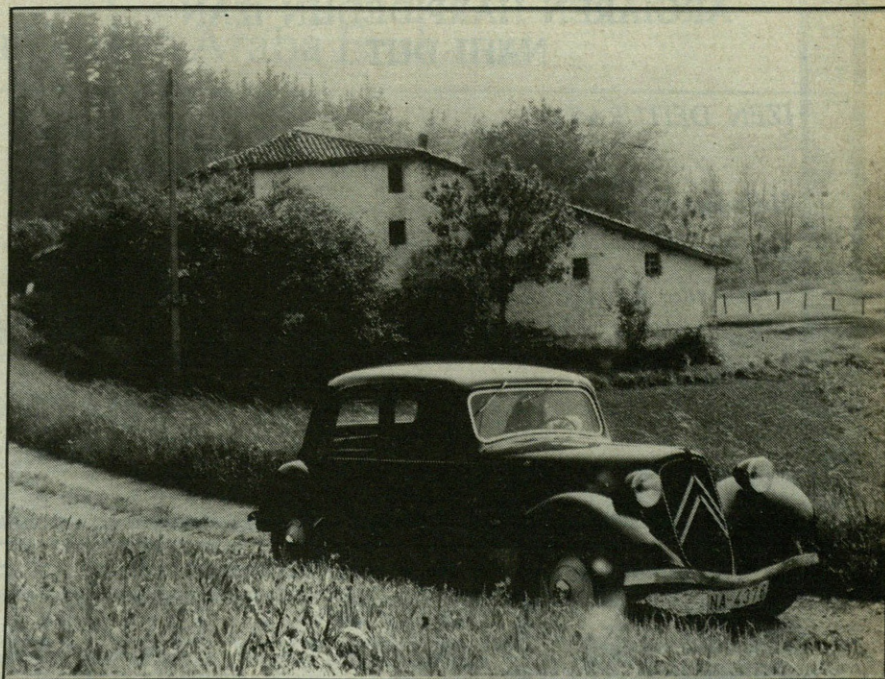
A.— Honelako kotxe asko al daude?

M.M.— GIPUZKOA baino gehiago ez dira egongo, hau lehen esan bezala NAFARROAn erositako da, eta zaharrenetarikoa bat da. 50 urte datorren urtaren hasieran egingo ditu.

A.— Ospatuko diagu e! Nik gogoraziko diat?

M.M.— Hire kontu.

A.— Duela 50 urte egindako kotxe bat izateko. Zerk harritzen zaitu?

M.M.— Garai hartako oso kotxe arreratuak zen, aurretrakzioa, frenu sistema, suspensioa etab. guztiz aurrerakoiak zituen. Momentu hartan etorkizuneko kotxea zen, eta gaur egungo kotxe askok sistema berdintsuak dauzkate.

Konparazio gisa, MEXIKOn 1972. urteko JOKU OLINPIKOETAN BEAMON atletak, luzerako jauzian 8,9 metro saltatu zituenean, bere garai-ko marka guztiak puskatu eta urtetarako utzi zuen (aurten LOS ANGELESen hausten ez bada behintzat).

A.— Jendeak zer pentsatzen du kotxea ikustean?

M.M.— Jende zaharra, honelako kotxetaz gogoratzen da. Gazteek komikietan eta Ganster pelikuletan ez bada, ez dute sekula ikusi. Dena dela jendeak kuriositatez beterik begiratzen du. Orain dela 30 urte edo, 1950. urte inguruan esate baterako Donostiako Taxissen hiruren bat honelakoak ziren.

A.— Kotxe hau erosi baino lehen, inoiz honelako batetan ibilia hintzen?

M.M.— Bai, gogoan dut 5 urte nituela nola ibili nintzen Iparraldean, bestealdeko serir-emazte batzuen kotxean. (Eta historia kontatzen dit), Imagina gaur 5 urteko ume bat globoan edo ibiltzen bada, ez zaiola inoiz ere ahaztuko.

Era berean niri ere ez, halere erosi nuenean ez nuen pentsatze honelako bidaia batetan bukatuko nuenik.

A.— Zertarako konpontzen dituzu

kotxe zaharrak? Beste katxarro zaharrik ba al duzu?

M.M.— Betidanik gustatu izan zaidalako, eta ea gehiago ditudan galdetzen diak? bai, batzu konponduta, beste batzu konpontzen eta besteak konpontzeko.

25 urteko JAGUAR bat: NA—26.000 edo

30 urteko JAGUAR bat: M—140.000

FORD 8; SS—9.000

BISKUTER; SS—16.000

Traktorea; SS—16 (hamasei)

1926. urteko HARLEY DAVIDSON; SS—4.000 (motorra)

HARLEY motor bat; SS—12.000

INDIAN motor bat; SS—1248....

A.— Bidai honetan inongo diru laguntzarik izango duk?

M.M.— Baietz uste diat, dana ondo badoa. Organizaciones Deportivas DIARIO VASCO eta CITROEN etxeak.

A.— Orain Paris aldera kotxea txukun txukun duzula, kamioitzar batek muxu bat eman eta kotxea txikitxen badik....

M.M.— Beno, beno ez hadi gafea izan... halere kontuz ibili beharko, kurioson batek kotxea begiratzeagatik baliteke despistazea...

A.— Beno ikusten ez bagara, ONDO PASA eta bueltatzean egongo gaituk....

Zihur nago bere irrifar egiteko eragatik, beste «gaixtakeriaren bat», badarabilkila buruan.

**ARGIAREN HARPIDEDUN IZAN
NAHI DUT**

IZEN DEITURAK

Helbidea

Herria

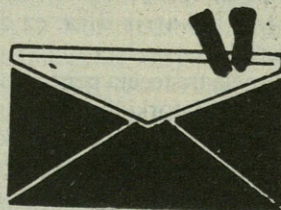
Probintzia

Banku edo Aurrezki Kutxa

Sukurtsala

Zenbakia

SINADURA

ARGIA astekaria
Ramonenea etxea, behea.
Virgen del Carmen, z/g

Donostia (12)
T. 28 33 99

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

**HELDUEN ALFABETATZE ETA
EUSKALDUNTZE LANETAN
EUSKALTEGI PUBLIKO ETA
PRIBATU HOMOLOGATUETAN
ARITZEKO IRAKASLEEN
PRESTAKETA-FROGETARAKO
DEIALDIA**

1984eko ekainaren 29ko «EHAA»ak, 109. zenbakia, HABEren zuzen-dari orokorraren ebazpena dakar, Helduen Alfabetatze eta Euskalduntze lanetan euskaltegi publiko eta pribatu homologatuetan aritzeko irakasleen prestaketa-frogetarako deialdia eginez.

Frñga hauek euskaltegi publiko eta pribatu homologatuetan lan egin nahi izan, eta erdi mailako titulazio unibertsitariorik ez duten irakasleak gairitu beharrekoak dira.

Xehetasun gehiago nahi lezanak jo beza aipaturiko aldizkarira.

Eskari-idazkiak 1984eko irailaren 1a baino lehen aurkeztu behar dira HABEren Lüralde Ikuskatzailtzetan.

GIPUZKOA: Andia, 13-3. DONOSTIA

BIZKAIA: Gran Vía, 17-3. BILBO

ARABA: Gral. Alava, 10-1. GASTEIZ

BIHAR EUSKARAZ MINTZA BEDI ERRIOXA

Urtero bezala aurten ere Araba Euskaraz jaieguna ospatuko da Araban; Arabako Errioxan hain zuzen. Zergatia ez dago esan beharrik ere hona hemen antolatzaileek banatutako txostenaren sarrerak zer dioten honetaz: «Badakizu euskararen egoera larria dela eta, horregatik, aurreko urteetan bezala AEKk ikastolen elkartek, eta Arabako Errioxako herritarren udaletxeak, eskolak, kultur taldeak, kiroltakoak eta abar direla antolatzen elkarrekin, kontuan izan nahi dugu euskara ez dela batzurena bakarrik, Araban, eta noski Euskalerrri osoan maite dugun guztiona baizik».

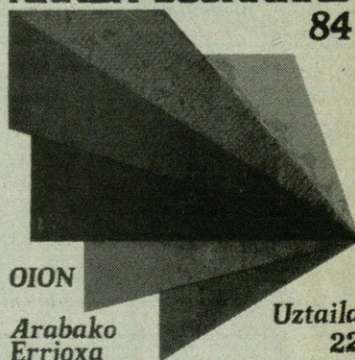
«Araba zazpigarren alaba» dio kantuak, baina egungo egoerari begiratu gero zera esan daiteke, zazpigarren alaba itzartzen hasi dela, Araban euskara igotzen ari dela, AEKn gero eta jende gehiago dagoela piskanaka euskara zabaltzen ari dela probintzia osoan eta orain, Errioxan ere, mugan bertan alegia, euskara ikasten eta irakasten ari den jendea badagoela. Araba zazpigarren alaba, baina kultur

ekintzetan, hitzaldietan eta, aretoak bete-beterik ikusten dira, euskararen aldeko borroketan gero eta jende gehiago, gero eta kontzientzi handiagoa.

1983/1984 ikasturtean 5.780 haur aritu dira Arabako ikastoletan euskara ikasten, 3.809 pertsona ibili dira AEKn (HABEn ere multzo bat ikasten ari da), ikus daitekeenez arestian esandakoa egia da, gaur egun inolako zalantzarik gabe esan daiteke euskara berreskuratzen ari dela Araban, hori bai, piskanaka eta militantzia zentzu handi batekin.

Datuei begira zera esan daiteke, Araban 33.743 pertsonak ulertzen dute euskara eta 24.105ek idazten dute. Porzentaia nahiko txikia da, baina kontutan hartzekoa!, bestalde Araba euskalduntzeak zenbait oztupo sozio-geografikoak dauzka: «Arabak hainbat herriska dira biztanle oso gutxi dutelarik, bere geografian sakabanaturik», edo-ta ikastolen arteko ezberdintasunak, izan ere Araban ikastola hiru mota ezberdin daude, Federazio-ko ikastolak, Diputazioarenak eta azkenik ikastola libreak. Guztionez

ARABA EUSKARAZ
84

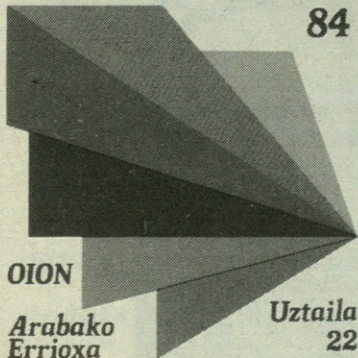
zaildu besterik ez du egiten berez nahiko lan zaila den euskalduntzen prozesoa.

Euskaltzaleok lan zail bat eskertzeraz

Eta asmo zehatz batekin, Gipuzkoa, Bizkaia eta orduan Nafarroan ere egiten ziren antzeko ekintzei jarraituz, duela lau urte Araba Euskaraz antolatzen lehenbizi. Denen iaz eman zen pausorik handiena Araba Euskaraz-en historian antolaketa erakunde herritar askoren artean egitean; Araba Euskaraz iadanik ez zen ikastolek antolatutako ekintza bat, baizik eta ikastolak, AEK, kultur elkartek, kirol elkartek eta beste askoren artean antolatutako ekintza bat. «1983 urtean 'Araba Euskaraz'ek beste nortasun herrikoi bat hartzen du. Jaiaren antolapena erakunde askori irekiaz».

Iazko jaietan 18.000 pertsona inguru

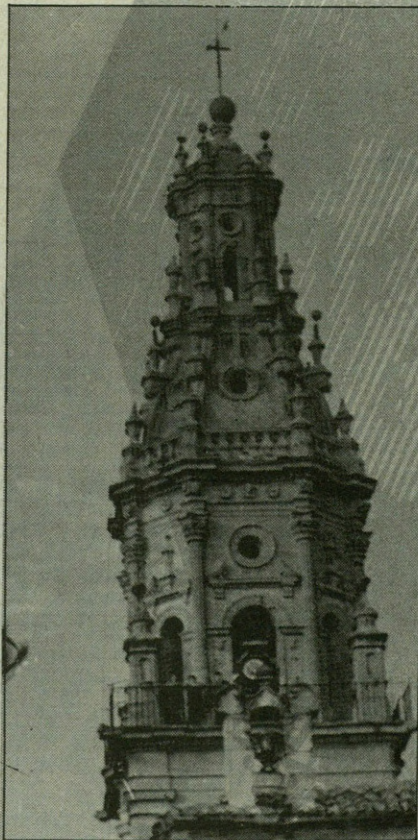
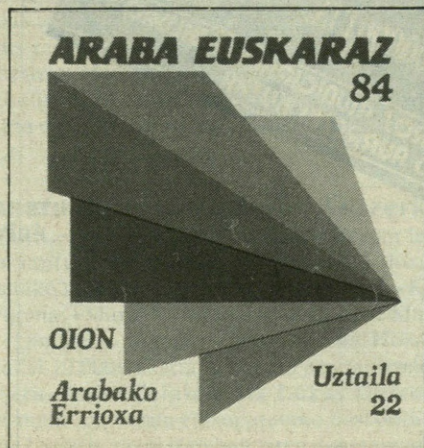
ARABA EUSKARAZ
84

batetik fusioaren arazoa dago, eskola eta ikastola batu. Federazioaren eritziaz galdetzean hau esan digute: «*Gu ez gaude ados fusio horrekin gaizki eginda dagoelako*», Errioxan fusio hori bi herritan e. an da, Biasteri eta Ziekon hain zuzen, eta bertako esperientzia ikusita, ez daude oso pozik batutze horrekin. Horrez gain, irakaslegoa ere arazo bat da, 18 irakasle horietatik 4 edo 5 dira bertakoak, Bizkaia eta Nafarroakoak dira «*eta hauek beren eskualdeetara joan nahi dute*», horren ondorio irakaslegoa aldatzen ari da (ikasleengan horrek suposatzen duenarekin), dena dela nahiko pozik daude irakasle hauekin, eta giroa mantentzeko edo, asteburuetan antolatu ohi dituzte ekintza batzu, «*asteburuetan elkartzen dira herri ezberdinetako haurrak beren artean aritzeko*».

Baina agian arazorik larrienetarikoa beste hau izango da, haurrak euskaraz ezin direla gurasoekin mintzatu, gurasoak erdaldunak eta haurrak euskaldunak alegia. «*Umeak hasi dira beren artean euskaraz hitzegiten, eta jolasten etabar. Ari dira kontzientziatzen euskaraz egin behar dela, problema da gurasoek ez dakitela, eta ume horiek topo egiten dute etxean eta soluzio bakarra gurasoek ere euskara ikastea litzateke*».

Hementxe sartuko litzateke AEK, eta horretan ari da hain zuzen, azken urtean AEKk hirukoiztu du ikaslegoa, gaur egun Errioxan 150 ikasle daude 8 herritan sakabanaturik. «*AEKk diru pilo bat galtzen du bertako azpiegitura mantentzeagatik*», izan ere herri askotan ari dira eta talde txikiekin, «*irakasleak bueltaka ari dira herriz herri*». Guztionen aurrean AEKk plan berezi bat zeukan Errioxarako baina «*Plan hori ez da sartzen HABE legean*».

«*Gobernuak ez du parte hartzen Errioxan*». Eta beste toki askotan bezala bi irtenbide daude, edo bertan behera utzi —laguntzarik eza dela kausa— edo militantismoz jarraitu; azken finean AEKk bere gain hartu du Errioxa euskalduntzearen lana (helduei dagokienez behintzat). «*Edozeinek du euskara ikasteko eskubidea, eta guk ezin dugu jende hori baztertu*».

Euskal girotik hain urruti dagoen eskualde honetan egiten den lana saritzeagatik egiten da, besteak beste, Araba Euskaraz 84 hau, eta horregatik bakarrik ere merezi du Uztailaren 22an bueltatxo bat ematea Oionetik.

Uztailaren 22an, Oionen da zita

Araba Euskaraz 22an bada ere, Uztailaren 5etik hasten dira ospatzen zenbait ekintza hori dela eta, Uztailaren 5ean hasita eta 21 arte, korrika bat egingo da Errioxako 16 herritatik iraganez. «*5ean hasten da korrika 16 herritatik pasatuz eta bakoitzean zenbait ekintza antolatuz. Bukatzen da 21ean*

Oionen eta gaueko 11etan gaupasa bat izango da bertan.

21eko gaupasa horretan talde hauek hartuko dute parte: Nahiko, Akelarre, Itoiz, Zarama eta Hertzainak.

Hurrengo egunean, Uztailak 22, goizeko bederatzieta irekiko da zirku itoa eta betiko ekintzaz aparte Arabako lokotx biltze finala, aizkolari finala eta pilota partidu batzu izango dira; eta nola ez! ardo-erakusketa bat, bertako koseixero batzuren eskutik».

Lehen esan bezala, Araba Euskaraz dagoeneko ez da bakarrik ikastolen eguna, Araba Euskaraz euskararen eguna da, euskara Araban berpizteko eguna, eta horretan denok hartu behar dugu parte, batez ere bertakoen egoera ezagutu ta gero. Ea ba, denon laguntzaz lortzen den jazo arrakasta gaingitza, gu han izango gara eta zuek irakurleok, ez ahaztu, gonbidaturik zaudete ikastola, AEK, kultur taldeak eta batez ere euskararen aldeko egun honetara.

Xabier ETXANIZ

EGA-rako barne ikastaroak

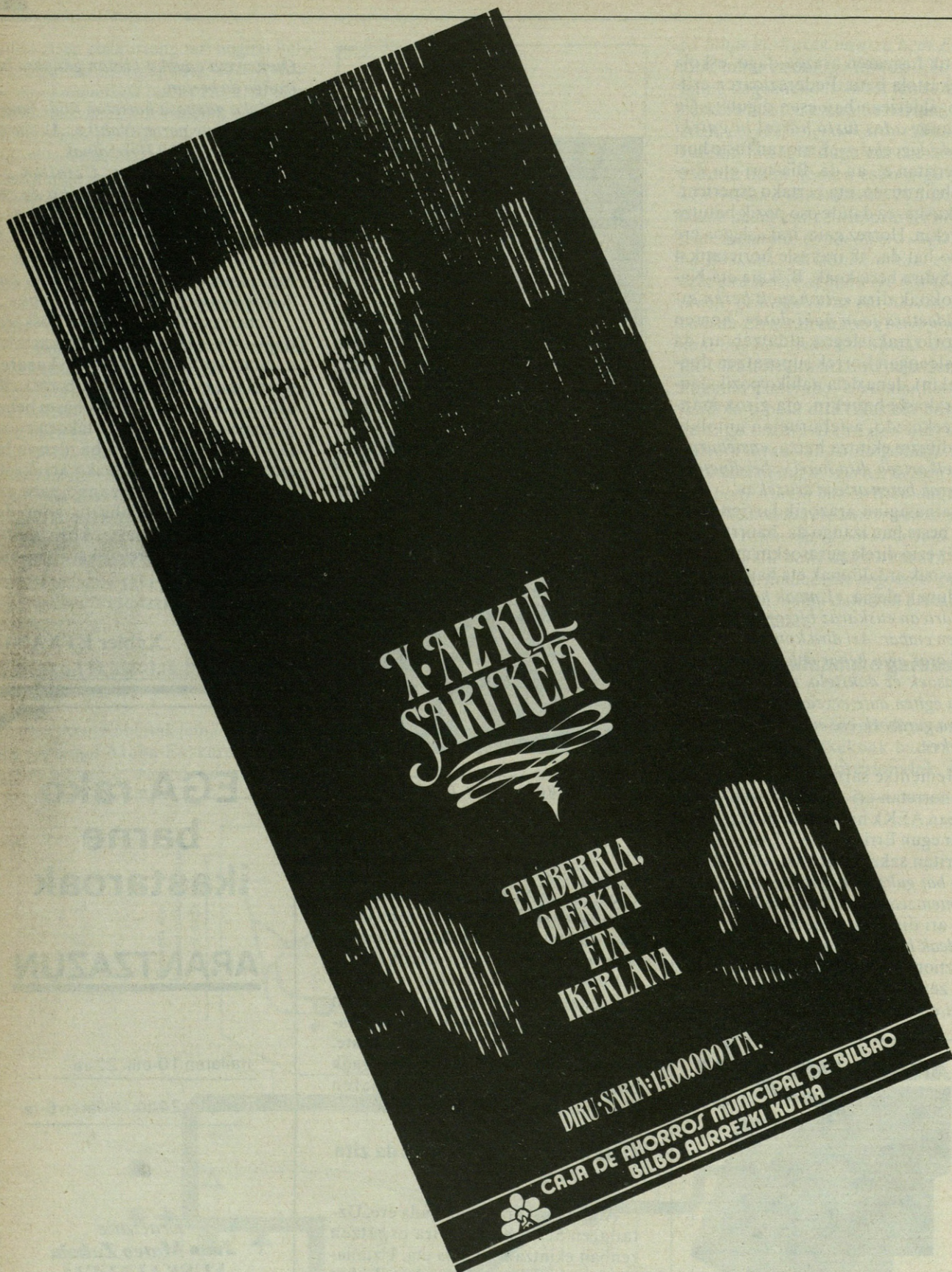
ARANTZAZUN

Irailaren 10-etik 22-ra

Irailaren 24-tik Urriaren 6-ra

Eratzaile
Juan Mateo Zabala
EUSKALTEGIA

K/ Vista Alegre 5- Bilbo(12)

informazioa:

BILBO AURREZKI-KUTXA

Gran Vía 23, BILBO-1

tfnoa. (94) 416 7000

Euskal Herrian izaten diren Euskal Zinema Topaketen artean bi izan ohi dira nagusienak: Zestoakoa eta Lekeitiokoa. Joan diren asteetan Lekeitiokoa izan da lehen maila garrantzia hartu duena aste batetan zehar guztiz filme interesgarriak erakutsi bait ditu bere zazpigarren edizio honetan. Euskaraz-ko zinema amateurrek funtzioa izateaz gain harrobia ere badaukala ongi aski frogatua geratu zen ihardunaldi hauetan. Argazkian, partaide izandako bi haurrek beren sari gisako S8 pelikulak jasotzen dituzte.

berriak

Sabin

«Idatz .. Mintz» aldizkariak beste zenbaki berri bat argitaratu.— «Idatz Mintz» literatur aldizkariak zenbaki berri bat argitaratu du, eta berriki aurkeztua du Derioko Udako Ikastaroetan. Jakina denez, aldizkari literario hau Labayru Ikastegiak argitaratzen du eta bere zuzendari-ekipoan Adolfo Arejita, Jesus Etxezarraga eta Jon Kortazar dagoz. Bizkaieraren balizko babesleku moduko honen zenbakian izen bereko literatur lehiaketan irabazle suertatutako lanak argitaratu dira eta horrekin batera ere ohizko kolaboratzaileen lanak ere.

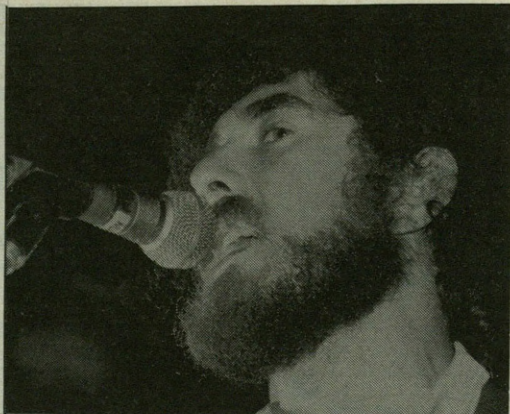
Banatu dira Santurtziko Antzerki Lehiaketako sariak.— Antzerkiaren munduan aurreko lehen aldiz murgildu den Santurtziko Literatur Lehiaketan, hiru izan ziren 40.000 pezetako saria ex-aequo irabazi dutenak: «Kaio», Iñaki Ugarte-bururena; «Maria haurdun dago», Eukene Martin Sampedrorena; eta «Don Peru», Agustin Zubikarairena. Horrezaz beste bi antzerki-lanei 10.000ko saria eman eta argitaratzea erabaki zuen Patri Urkizu, Anjel Zelaia eta Lukas Dorransorok osatutako epai-mahaia. Saritu eta aipatutako bost obra horiezaz gain, beste bi ere baziren, zazpi izan bait ziren denetara aurkeztutako obrak.

Pablo Sarasate musikigileari omenaldi-disko bikoitza.— Pablo Sarasate beharbada gutxiegi ezagutzen den musikari iruñear bat dugu. Berak utzitako obrekin disko bikoitz bat grabatu da Nafarroan Diputazio eta gainerako nafar instituzioetatik jasotako diru-laguntza baten bitartez. Grabaketa—nola ez, laguntza datorren lekutatik datorrela— RTVEko Orkestarekin egin da eta benetan presentazioa guztiz itxurosoa eta dotorea dela. Lan honen argitalpenaren ardura hartu duen diskoetxea «Tic-tac» iruñearra izan da. Merezki du atentzioa piska bat ematea.

Euskal Herriko Unibertsitateak «Ereiten»ekin aurrera.— Ez dakitenentzat, esan dezagun «Ereiten» UPV/EHUko aldizkari ofiziala dela, eta duela gutxi hirugarren zenbakia argitaratu duela. Eta zoritxarrez, hirugarren zenbaki honetan euskarari eta bere presentziari aurrekoetan bezalaxe egiten zaio barre eta muzin. L.M. Bandres-en artikulua bat eta beste bi txikiek kenduta, gainerako guztia erderaz. Unibertsitatea euskalduntzea zaila dela dudarik ez, baina Goio Monreal-en kontsorteek aldizkariarekin borondate apurtxo bat erakustera ere iristen ez badira... gaizki gabilta jaunandreok.

Artxiboa

Anje Duhalde eta Markox Juaristi, «Akelarre»ren boza eta bajua.

«Ari gara» diskoaren inguruan

Akelarre: «Gurea ez da berbena; gurea gau-dantza da»

«Ari gara» diskoaren izena, eta beraienak ere antzeko zer-bait beharko luke, arituak bai-tira aspaldidanik musikaren alor hauetan. Talde eta historia ezberdinetatik mikorik ematen, geuk pagatu behar genuen guz-tia, eta orduan... Gainera, Ma-dridera bizitzera joan behar ge-nuen eta...

A.— Hemen nolako posibilita-teak dituzu?

I.— Euskadiko eta Espainiako txapelketetan parte hartzea, besterik ez.

A.— Euskadin studiotan. Han hitzegin duguna zintak honela jaso du:

ARGIA.— Zuek batezere ber-benatan ibiltzen zarete...

AKELARRE.— Berbena hitza alde batera uzten hasi behar diagu, zergatik berbenaren de-finizioa... auskalo baina kontzeptzioz da gauean-dantzagu-nekin ez zara inoiz egoten?

I.— Bai, batzutan...

A.— Baina gutxitan, ez?

I.— Bai.

A.— Eta ligetan ez zara ibiltzen?

I.— Ez.

A.— Gimnasta mutilezkoekin ere ez?

I.— Ez, gimnasia erritmikoan ez dago mutilik eta, neskak baka-rrik.

A.— Aizu, zinema gustatzen zai-zu?

I.— Bai, gustatzen zait.

«Ari gara» izeneko diskoa kaleratu berri du «Akelarre»k. Beren hirugarren diskoa. Dantzara eragiteko musika, taldeak egiten duena urtean zehar ehundaka plazatan. Kanta guzti horietatik zenbait diskoan gordetzeko aukeratuak. Partaideak ezagunak:

Anje Duhalde boza, Pako Diaz bateria, Markox Juaristi bajua, Iñigo Moñux kitarra (berria taldean) eta Aitor Amezaga piano eta sintheak jotzen.

A.— Zein izan da ikusi duzun azken filma?

I.— La Muerte de Mikel uste dut, ez. Akelarre, Akelarre izan da azkenengoa.

A.— Beste kirolarik egiten du-zu?

I.— Ez, ez dut asthienez itzuli egingo dugu zerbait kanpotik hartzerakoan. Gero, hemengo folkloretik hartutako gauzak ere geronek erabiltzen dizkiagu gehien. Kantu zaharrak berrit-zen... Rock edo jazz, edo itxura berriz emanaz kanta zaharrak.

Elementu hauekin ikusten da gure dantzaldiak ezberdinak direla besteekin konparatuz.

A.— Azken batez, dena dantza egiteko pentsatua daukazuela.

AK.— Bai, hori ere bai.

A.— Ze paper jokatzan ddute hor letrek?

AK.— Ba dantzan jokatzan ditek, ba, Anje euskalduna duk, ni ere bai, nik ez diat sekula kantatu erdaraz, ez zekiat gai-nera erdaraz kantatzen, raroa egiten zaik, ez zaik ateratzen. Dantzaldiaren barruan jendeak

ez zioz atentzio handirik ema-ten guk kantatzen dugunari. Jendea tabernan, festan... Bai-na halere gelditzen dituk asko-tan begira. Eta hitzak badik be-re indarra. Zertaz hitzegingo diagu? Honetaz, bale. Eta egi-ten diagu olerki polit bat. Eta jendeak entzuten dik. Klaro ge-ro diskoan sartzen dizkiagu kanta horiek eta orduan bai jendeak letrak entzun ahal iza-ten dituela.

A.— Badu bere pisua...

AK.— Diskoan, direktoan ez hainbat. Nik zuzenean denean ez ziet kasorik egiten, baina ba-da jendea entzuten duena, erre-pikak eta ikasten dituen. Gau dantza alaia duk, baina gauden garaian gauza tristeak ere badi-tuk eta horiek ere kontatu behar dituk.

A.— Nola ikusten duzue zuen burua honelako talde batean. Lehen, profesional taldearena zenioten. Langile talde bat hor-tik bizi ahal izateko.

AK.— Musikoak kontside-ratzen gaituk. Ezberdinak noski, dedikazio diferenteare-kin. Baina denok nahi diagu Akelarren barruan Euskal Herriko kultural gure hondar alea jarri. Aportazio txiki bat egin. Musiko aldetik bakoitzak gure pausuak ematen ditugu. Akelarre bezala gure planteamenduak momentu honetan oso profesionalak dituk. Pent-

satu behar duk urte batzutan hemendik bizi behar dugula. Orduan esaten duk, zer egin? Dirua datorren heinean a lo tonto gastatu, edota pentsatu urtean ze lan egin, zenbat diru atara, ze gastutan sartu... Bizitzeko nahiko diagu? Tira.

A.— Komeniko huke zifra konkretutaz hitzegitea...

AK.— Ez diagu asko maite.

A.— Emanaldi bakoitzeko 100.000 peza kobratzen dituzela esan didak lehenxeago.

AK.— Nahi duk desglosatzea? Teknikoek 18.000. ekipaoren amortizazioa 6.000 emanaldiko, 1.000 lokalagatik, 2.000 gasoila eta furgonetarenak, 2 edo 3.000 peza reparaziotarako, beste 3.000 ekipa zaharra berritzeko... eta geratzen dena guretzat. Bost lagunentzat.

A.— Zenbat aktuzio urtean zehar?

AK.— Ehun eta hirurogeitik berrehunera urtean.

A.— Horiematik gehienak udan.

AK.— Noski.

A.— Itoiz-ek horren doble kobratzen dik gutxienez.

AK.— Baina ekipoa alkilatu egin behar ditek eta oso garestia duk. Representantea ere ba ditek. Gero eta emanaldi gutxiago dizkitek gainera. Diskoa atara zutenean bai, baina orain...

A.— Dena dela ARGIAN egindako elkarrizketan ia dirurik ez zitzailela gelditzen zioten.

AK.— Hala izango duk

A.— Eta zuek nola lortzen duzue erdia kobratuz emanaldiko bost lagunek eta teknikoek hortik bizi ahal izatea?

AK.— Doble lan eginda. Emanaldi askoz ere gehiago izanda. Guri ere ari zaiguk antzeko zerbait gertatzen gau-dantzekin, gehien kobratzen dutenetakoak bait gara, lehen 100.000 esan diat baina horiek dituk gutxienez... eta herri askotan ezin duk hori ordaindu.

A.— Diskoak ere lagunduko dik ba emanaldi gehiago izaten!

AK.— Bai, hori bai.

A.— Saldu, zenbat disko saltzen ditu Akelarrek?

AK.— Aurrenengotan uste diat zortzi bat mila saltzen zirela.

A.— Itoizek eta Benitok adina ia ia. Gainontzekoek dextente gutxiago saltzen omen ditek...

AK.— Diskoak indarra zeukak ze ematen dik izena eta

handitu egiten dik. Bestaldekian duk urte guztiko lana plastiko batean biltzea. Ez duk bakarrik direktor jotzea. Hori delargo pasatzen duk. Baina diskoak hor geratzen duk. Kondizio hobeagoak ere lortu daitezke horren anparoen.

A.— Nola prestatzen dituzue diskoak?

AK.— Ez diagu diskoa egiten, hala goazen, eta urte bete hori preparatzen. Ez diagu denborarik hartzen horretarako besteek negua horretarako hartzen duten bezala. Planteamendu

diferentea duk gurea. Gurea duk hainbat gauzaren artean egindako beste bat. Kantak eginda dizkiagu eta, hau zer?, ondo diskorako? Eta ale, grabatzera.

Joxe MOLLARRI
Mikel ANTZA

Gasteizko Jazzaldia, zortzigarren edizioz

Uztailaren 16, 17, 18 eta 19an
Mendizorrotzako Kiroldetean ospatuko da
jazzaldi hau, Donostiakoa baino pittin bat
lehenago. Hamar taldek hartuko dute parte, bi
talde saio bakoitzean 18an ezik.

Aurten bi berrikuntza interesgarri aurkeztu dira, hala nola, kontzertu bikoitzak eta «jam session» delakoa.

Presupostua hogeit mila gorakoa da. Eusko Jaurlaritzak bi milioitako diru laguntza eskaini duelarik eta milioi bat eta Kiroldeteko gastuak Udaletxeak.

Arabako Foru Aldundiak eta Arabako Aurrezki Kutxak eta babesten dute ekitaldia.

Ekainaren hogeian eman zitzaion hasiera sarrerren salmentari. Saio bakoitza 800 pezetatiko salneurrian ezarri da eta 2.600 pezetatan egun guztietarako balioko duen abonoa. Abonoak nahi dituenak azkar ibili beharko du, dagoeneko gehienak salduta bait dituzte.

Sarrerren salmentarekin ez dituzte gastu guztiak beteko, antolatzaileek adierazi zuten: baina halere, ez dute sarrerren prezioa igo nahi izan, handik eta hemendik kostua betetzea espero bait dute. Gainera, espainol telebistak eta irrati nazionalak grabatuko dituzte kontzertuok, beste urteetako jazzaldiak bezala, eta hortik ere zerbait aterako dutelakoan daude.

Jazzaldiak iraunen duen bitartean jazzaren inguruan beste ekintza batzuk ere izanen dira goizez eta bai arratsaldez. Goizeko hamaika

t'erdietan bideo emanaldia Aurrezki Kutxa Probintzialeko Kultur Aretoan Estatu Batuetako Enbaxadak utzirik. Ordu batetan Dixielandaren kontzertuak Florida Parkeko kioskoan HAPPY FEET JAZZ BANDek eskainirik. Azkenik, bost t'erdietan Foru Plazan Gasteiz-

ko jazz talde afizionatuen bigarren erakustaldia.

Kanpin gerbitzua ere izanen da Mendizabalako zelaiaren Arabako Talde Ekologistaren ardurapean.

Informazio gehiago nahi duenak 232434 telefonora dei dezake, eta sarrerak aurretik erosi nahi dituenak honeko lekuetan aurki ditzake:

— Gasteizen: Alfaro, Añua, Carrión eta Disco Ritmon.

— Bilbon: Disco 3, Ritmo 1 eta Libreria Universalean.

— Donostian: Discos Ugarten.

AGURTZANE

VIII FESTIVAL DE JAZZ
VITORIA - GASTEIZ
16, 17, 18, Y 19 DE JULIO - 1984

16 DE JULIO:
CHICK CORI
JOHN McLAUGHLIN & MAHAVISHNU ORQUESTRA
(JOHN McLAUGHLIN, BILL COHAM, BILL LEVAND, MITCH FOREMAN, JONAS MELODRO)

17 DE JULIO:
JAY JAY JOHNSON ALL STARS SEXTET
(J. JOHNSON, RAY SCHEERLEY, HAROLD LANG, CECAR WALTON, RICHARD DAVIS, BOB McLEOD)
SARAH VAUGHAN AND HER TRIO

18 DE JULIO:
DAVID GRISMAN QUARTET
STEPS AHEAD
(MICHAEL BRECKER, MIKE NARVIN, WARREN PERKINS, JODIE GONCO, PETER ERSKINE)
STANLEY CLARKE - MIROSLAW VITOUS

19 DE JULIO:
DIZZY GILLESPIE AND FRIENDS
(DIZZY GILLESPIE, SUDDY HARTMAN, JAMES MOODY, KENNY DORRILL, WALTER DAVIS, JR., JIMMY MOODY, NASHA ABUL, AL KHAYYER)
FREDDIE HUBBARD AND THE FESTIVAL ALL STARS
(FREDDIE HUBBARD, JOE HENDERSON, MICHAEL PETRUCCIANI, BUSTER WILLIAMS, BILLY HART)

VENTA ANTICIPADA DE ENTRADAS EN ESPAÑOL:
VITORIA: ALFARO, AÑUA, DISCOS CARRIÓN, DISCO RITMO
BILBAO: DISCO 3, RITMO 1, Y LIBRERÍA UNIVERSAL
SAN SEBASTIÁN: DISCOS UGARTÉ
OTRAS COMUNIDADES: TELÉF. (945) 222434

GOBIERNO VASCO, DIPUTACIÓN FORAL DE ALAVA, AYUNTAMIENTO DE

Zazpigarren edizioak zinema amateurraren heldutasuna erakutsi du

Amaitu da aurtengo Euskal Zinema Bilera Lekeition

Zinemazale eta parrandazale amorratuok urtero urtero ezinbestekoa izaten dugu Lekeition biltzea ekaineko azken astean: eguraldi ederra, hondartza, itsasoa, San Pedro jaiak eta, batez ere, bertan ospatzen den Euskal Zinema Amateur Bilera. Ez da izaten alperrik galtzeko denborarik. Eta kontutan izan artikulua hau txarto irtetzen baldin bada San Pedro Txiki «bijamona» dala errudun.

Urteak joan, urteak etorri Euskal Zinema munduak izugarritzko gorakada bizi izan du, geroago eta sendoago oinarriturik egonez. Gainera prestatzen diren filme guztiak plaza-ratzeko egiten diren Bilera eta Topaketak askoz hobeto prestatuak eta pentsaturik daude. Aurtengo Lekeition VII. Euskal Zinema Amateur Bileran, ihaz hasitako bideari jarraituz antolatzaileek egitarau zabala eta orekatsua prestatu digute.

Astelehena eta asteartea

Eginaz gain ikusiaz ere ikasi egiten dela eta, iaz Murcia-ko filmeak ikusteko aukera izan genuen era berean, aurtengo Katalunya-ko Zinema mostra txiki bat izan dugu. Guztitara zazpi filme guztiak S8-an.

«Side Movie», animazioa.

«Febrer Mortal», argumetoa.

«Independencia», Euskal He-

rriari buruzko dokumentala.

«Bis», argumentoa.

«Claudia», argumentoa.

«Francisco de Can Furquet», dokumentala.

«Reptil», argumentoa.

Guztien artean aipagarriena «Febrer Mortal» luzemetraia. Terrore moetakoa. Oso ondo egin, batez ere terrore eta suspense uneak. Proiektzio erdian zenbaitzuk beste nonbaiten egoteko edo beste zerbait egiteko zeukaten beharizana gogoratu zuten. Hala ere ez zen medikuaren beharizanik egon eta katalanok oroigarri batekin eta Lekeition ikusitako montajeaz harriturik abiatu ziren Katalunyaruntz.

Asteazkena

Lekeitiar eta Lekeitiozaleentzat filme kurioso bat ikusi dugu. Lekeition 1957. an Cesar F. Ardavin-ek filmatutako «...y eligió el infierno». Nagusientzat gogoragarri eta gazteontzat garai hartako Lekeitioaren erakusgarri. Pelikularen egoera nahiko traketsa izan arren gus-

tora ikustekoa, baina lekeitiarrentzat arraro samarra Lekeitioko bide logikoak ez baitira inoiz segitzen eta arraro samarra egiten zaielako leku baten sartzea eta beste batetan irtetzea.

Nahiz eta itxuraz komunismoaren aurkako izan (Ekialdeko Alemanian girotua errepre-sioa eta muga aldaketarako erakundeak gaitzat harturik) Franco-ren garaian baztertua izan zen, kritikoen eritziz egiazko argudioa judioen egoera Alemania nazian baita eta eza-gutzen genuen Franco gai hauetan (lehen aldian zorionez). Aipatu aste osoan zehar Kubako Zinema kartelismoari buruzko erakusketa orijinal bat izan dugula.

Osteguna, ostirala eta larunbata

Egun hauetan ikusi ditugu Bileran parte hartu duten fil-

Filmeen proiektzioak ugariak izan ziren bost egunetan zehar.

Sabiño

meak. Aurten 30 aurkeztu izan dira 4 lehiaketatik kanpo geratu direlarik eta hiru 22 urtetik beheranzkoentzako sariketa bereziko izanik: 3 animaziozko, 15 fikziozko eta 12 dokumental.

Filme guztiak komentatzea aspergarria gerta daitekeenez aipagarrienak azalduko ditugu.

“Izeba Rosa”

Juan Miguel Gutierrez-ena. Fikziozko lehen saria. Emigranteetaz eta integratzeko dituzten arazoetaz. Ondo egina, teknika menderatzen duela nabari da baina filmearen indar guztia ahotsean datza, eta berau kentzen badiozu ezer gutxitan geratzen da, bata bestearen atzetik azaltzen diren irudi multzo soil batetan, baina honek ez dio kentzen osotasunean daukan kalitatea.

“Barraskiloak”

Miguel Angel Kintana-rena. Dokumentalik onena. Barraskiloen bizitzaz. Zoragarriki egina, guztiz zaindua, besterik ezin da esan. Txalo bero bat. Eusko Gobernuak eskola eta ikastolara barraskiloek materiala bidaltzeko asmotan balego M.A. Kintana Lasarten bizi omen da.

“Agirre”

Agustin Goenaga-rena. Doinu onenari emandako saria irabazi zuen baina oso ona dugu bere osotasunean. Lope de Agirre delakoaz. Dena dago puntuz puntu zaindua: planoak, akzioa, argia, e.a. azken lorpena bikaina izanik. Ematen du Herzog-en modeloa hartu dutela eredutzat pertsonaiaren izaera biolentean behintzat. Interpretazio bikaina, baina lorpenak propioak dira eta zelako lorpenak gainera.

“S8 Century Plast”

Azpeitiako Zine Klubarena. Argazkirik onenari saria. Ikuslegoaren eritiz, «Agirre»rekin batera, Bilerako filmarik onena. Telebistako programa erara aurkeztua eta 3 ipuin laburrez osotua: «Bolatzoaren miraria» (itsu batek kolpe baten eraginez ikusmena berreskuratzen du), «Eulalia» (erotikoa) eta «Aguazilaren txapela» (ume-moko batzuren arteko konpetentzia nork kenduko tiragomaz txapela aguazilari). Imaginazioz beteak. Ez dago esan beharrik Azpeitikoek urte mordoan daramatela roilo honetan. Ikusi egiten da.

Sarien banaketan jasoa dago argazki hau; zenbait erabakik ez zuten publikoaren adostasuna jaso.

“Tragische oberture”

Koldo Lenizena. 22 urtetik beherakoen lehen saria. Bere aurreko pelikula biak bezala suspendeduna eta zerbait tragikoa. Historia nahiko sinplea da baina oso ondo kontatua eta errealizazioa ondo aztertua eta egina.

22tik beherakoen sail berezi honetara aurkeztutako beste biak, «Anaiak» Pasaia Lizeoko COU-ko ikasleena eta «5.000 pezetagatik» Lekeitioko Ikastolako 8.ekoena, gustora ikus-tekoak ziren arren oraindik asko ikasi behar dute, hala ere ateak zabalik daude eta bidea ez dela hain zaila frogatu ziguten.

Ez nuke nahi artikulua hau puntu batzu azpimarkatu gabe bukatu eta horregatik hemen doazkizue:

Bata, jendearen harrera oso ona izan dela eta egunero jende mordo bat dala Bilera ospatu izan den lokaletan.

Bigarrenik, epaimahaikoen eritiziz batzuek beste maila ona izan du Bilera honek, baina ikuslegoa ez da gustora geratu berauon erabakiaz askoren ustean «Agirre» eta «S8 Century

plast» aukeratutakoa baino hobekia bait ziren.

Hurrenik, datorren urtean VIII.a ospatuko da astroak leku egokian badaude behintzat (azken hau Jainkoak erabakitzen omen du).

Laugarrenik, oraindik «bijamona» soinean daukat eta gaur San Pedro Baltza.

Boskarrenik, seigarrenik, zazpigarrenik... Euskal Kulturara.

SABIÑO

Sariak

Epai-mahaikoak: Xabier Portugal, Iñaki Eizmendi, Dani Zuloaga.

Argumentozko edo fikziozko filmerik onena: «Izeba Rosa», Juan Miguel Gutierrez. Zilarrezko Antzarra eta 60.000 pezeta.

Dokumentalik onena: «Barraskiloak», Miguel Angel Kintana. Zilarrezko Antzarra eta 60.000 pezeta.

Argazkirik onena: «S8 Century Plast», Azpeitiko Zine Kluba. Zilarrezko Antzarra.

Soinurik onena: «Agirre», Agustin Goenaga. 30.000 pezeta.

22 urtetik beherakoentzako saria: «Tragische Oberture», Koldo Leniz. 25.000 pezeta eta oroigarria.

Saritu gabeko beste guztientzat S8ko pelikulak izan ziren: Lekeition estrenatutakoentzat hamarna roilo eta besteentzat bosna.

Literatur aldizkari honek kaleratu duen
zenbakirik kaskarreña

«Maiatz-6»: espezial Garazi...

«Garaziko herria, benedikaaan, dadila!» kantatzen dute ardura, euskal kultural munduak etorki zaharrak dituela frogatzeko, abeslari batzuek...
bestei erakusteko. Eta hain zuzen, «maiatz» 6 hau, Detxepare mitologikoarekin irekitzen zaigu. Horrelako geriza ospetsuarekin, pentsu genuen garaztar idazleak (ba omen dira) ildo berdinetik etorriko zitzaizkigula. Baina mosen Bernat urrikal zakizkigu-ka baizik ez gara hartzen ahal...

Aramiru zoko guziak miatuz eta karrakatuz

Hasteko erran dezagun. Garaziko literatur ekintza aurreratu erakustoki serio, ilun eta nardagarri baten gisara irakurtu (bisitatu) behar den dokumentu kultural bat baino gehiago ez dela «Maiatz» seigarrena. Hor agertzen direnak ez dira nornahi, edo behintzat ez dute nornahi izan gogo: Alexandre Altxurrun, Xipri Arbelbide, Arrosagarai eta Ezpona bertsulariak, Jean Barbier eta Detxepare berpiztuak, Mixel Berrokoirigoin, Gaxuxa T. Idiart, Jean Baptiste Etxarren, Pantxo Etxegoin, Jojo Goyhe-neix, K. Kol, Manex Lanatua, Enaut Etxamendi eta Gaby Landabaru... Senditzen da «Maiatz» honen osatzeko «Ozia» kultur taldekoek arma-ru zoko guziak miatu eta karrakatu dituztela. Ordea, ez da literatura dokumentu hilekin, sendimendu onekin eta nor gara gu ideiarekin egiten. Literatura zerbait gehiago daiteke.

Mama horretarik Etxamendi-ren eta Manex Lanatuaren textoak aterako ditugu, hauek bakarrik balio literario bat dutelakoan. Jakin behar da ez dela euskaraz idazteagatik idazle izaten, eta ez dela idazlea idazteagatik, lan sakonik gabe, gauza genialik sortzen. Garaztarrek balekitez, xumeagoak litazketxu, erraxu, oixu...

Apeztar amorratuak, tradizionalistak eta matxistak Jendeek erranen dute jeloskor bat naitzela, zenbaki honetan nere textorik agertu ez baita gaitzitua naitzela. Erran bezate, nik segituko dut kritika gaizto bat moldatzen hiru edo lau puntu bereziren inguruan. Lehenik, garaztarrek apeztiar amorratuak direla: Barbier, Detxepare, Arbelbide apez profesionalak, eta beste guziak apez amatur afizionadoak. Berek euskaraz duten ideologia boluntarista militantismoz betearekin idazten dutela: garbiki, ederk, egiazki,

hizkiak ahozkatuz, gai moralak erabiliz, ezpainak hertsiki/ixterrak hertsiki... Bigarrenik tradizionalistak direla: K. Kol izeneko batek (zer ote zuen kuraierik ez aski bere deitura agertzeko?) Zortzi kopia iraultzalaritan erakusten digu gure bizitza osoa buata batean finkatzen dela. Hiruaren aurka, abertzaleak ez diren dantza-tokien (nigh club) aurka eta pilura hartzen duten emazteen aurka altxatzen da K. Kol famatu hori. Hau ere aita sainduaren mamamenduekin bat dator... Hirugarrenik matxista finituak direla: eta gainera emaztearen beldur. Apez batengandik normal bada, laiko-koen partez ez da berdín. Xiprik frogatzen digu Bernat Detxepare feminista zela baina bi gauza ahanzi nahi izan ditu: Detxeparentzat emazte izatea bertuteak eta amatasunak salbatzen zuela. Jarraikiz bi bertso ospetsu ere ometitu ditu: «munduan ezta gauzarik hain eder ez plazetik/nola emaztia gizonaren petik biluzgorri-rik...» dioelarik Xiprik «Gaurko egunean badira oraino, hura, duela 450 urte zen lekutik urrun baitaude alde horretarik» segur naiz bere buruaz mintzo dela, eta bere Garaztar lagune-taz... Textoak hertsiki interpretatuz zer nahi froga daiteke! Laugarrenik, denetan lehenak

agertu beharrez ari direla: Xipri Arbelbidek dio: «Detxepare izan da euskarazko lehen liburua idatzi duena, 450 urte berantago ez genuke azkenak izan behar!» Zer da inperialismo kutsua duen prentzione huts urgulutsu hori?

Edizio nazionala eta orokorra

Hondarrean, ez dut uste «maiatz» batasunak hain kalitate txarreko (bi salbuespen ez ezik) zenbaki berezirik ateratu behar duenik. Herrialdeka argitaratze hori ez da on, jadanik justu-justoa berezko balioa segurtatua ez duen aldizkari orokorarentzat. Garazterrek eta besteek idatzi nahi badute, edizio orokorarentzat. Garaztarrek eta besteek idatzi nahi badute, edizio nazional-lean idaz bezate! Orain arte, «Maiatz» Europako rebistarik hoberenak (!), zikin ontzi ez bada, ospitale sikiatr, bat dela ematen du. Euska, a salbatu beharrean ari diren mediku batzuen aldizkari profesionala: ezer ez gehiago. Hori ez da, noski, «Maiatz»etaz arduratzen direnen errua, baizik eta idazleena, bihotzik, hatsik, irrik, ikararik gabeko textoak ezazolki igortzen baitituzte... Erranak erran, besteak zioen bezala.

Itxaro BORDA

Seigarren «Maiatz» Garaziri dedikatua dago goitik behera.

Subentzioak banatzeko modu « bereziaz » berriz ere

Behin batetan, « Antzerti » zerbitzuak nola lagundu zuen euskal antzerkia

Hau da, posible den neurrian, zenbait puntu argitu beharrean irakurlegoari. Zeren orain arte agerturiko informazioek ezer gutti aklatu dute euskal antzerkiari deritzona laguntza kontuan. Edo obe, zer neurritan potentziatuko duen urte hontan Jaurlaritzak, euskaraz egiten den antzerkia.

Ez dago esan beharrik, oraingoz ez daudela egoera berean euskal teatroa eta gaztelaniaz egiten dena. Kultur mailan beste edozein sailetan gertatzen den bezala. Euskal antzerkiak erdaldunak dituen arazo guztiak sofritzen ditu, antzerkia izateagatik, noski. Zerrenda luzea litzateke orain, teatroaren marginazioak dakartzan arazoak aipatzea. Garrantzizkoenak guztion kaxkarrean daude. Hauetaz gain, euskal teatroak hizkuntzaren oztipoa du. Euskal zirkuito baten falta, ikusle-entzulego eza, antzerkilarien prestaketa arazoak, ea., ea. Beraz zifegia litzateke laguntza bereziak eskaintzea, diotenez euskal kultura potentziatu nahi duen gobernu batek.

Baina mementuz, ez gara baloraziotan sartuko, lan hau hurrengo baterako uzten dugu. Oraingoan zenbait datu doazkizue, adibide gisa:

1.— Eusko Jaurlaritzako « Antzerti » zerbitzuak 84 urterako duen aurrekontua (Teatro bultzatzeko suposatzen dugu).... 158.860.000.— pzt.

2.— Baskongadetan teatroa egiten ari diren talde guztiak subentzionatzeko.... 20 miloi.

3.— EATBren eskaera 84. urterako, euskal antzerki eratzaile eta bultzatzaile erakunde beza.... 9.580.000.— pzt.

EATBko antzerki taldeak, montaiak prestatzeko eskaerak:

Eusko Jaurlaritzako « Antzerti » Zerbitzuak 84. urterako antzerki taldeentzat diru laguntzen banaketa dela ta sortu diren iskanbila eta buruhausteen ondoren, EATB (Euskal Antzerki Taldeen Biltzarrea) zerbait esan beharrean aurkitzen da.

- GOAZ..... 2.5 miloi.
- INTXURRE..... miloi bat.
- MASKARADA..... 5 miloi (2 montaiak).
- TAUPADA..... 2.5 miloi.
- TXO!!..... 2.5 miloi.
- TXONTXONGILO..... 900.000 pzt.

Eskaera hauek, nahiz eta indibidualki eginak izan, hau da, talde bakoitzak berea eta

EATBk berea, erantzuna ez da era berdinean jaso.

Kukubiltxo eta Maskaradak, bakoitzak bere erantzuna izan du. Prentsa jakin dutenez, Kukubiltxok 500.000 pztako laguntza izango du eta Maskaradak 1.8 milioikoa.

Beste eskaera guztiak (EATB., Goaz, Intxurre, Txo!, Txontxongilo, Taupada) erant-

zun bakarra izan dute, 2.2 miloi, guztien artean banatzeko, alegia. Erantzuna era honetara etortzearen arazoa ez du oraingoz argitu Antzertik.

Datu hauek, prentsaurreko batetan banaketa egin dutenak azaldukoak dira, eta interesatu bakoitza egunkari bidez enteratu izan da. Oraingoz ez zaie komunikazio ofizialik egin taldeei. Maskaradari izan ezik. Talde honek duela bizpahiru egun jaso izan du Antzertitik berri ofizial bat, argitasun gehiago eskainiz, hau da, 1.8 milioiko laguntza ez dela izango hainbestekoa, zerbait murriztuagoa baizik: 300.000. pztakoa.

Arrazoiak, zera. Dirudienez, urte honen haseran kobratu omen zuten Maskaradakoek 1.5 milioiko laguntza bat, 83. urteko subentzio atzeratu bat, noski. Baina Administrazioaren atzerapenak ez dira atzerapen, antza. Baizik eta diru aurrrerapen esku zabala. Dena den, Maskaradak urte honetako montaiak prestatzeko 300.000. kobratuko du.

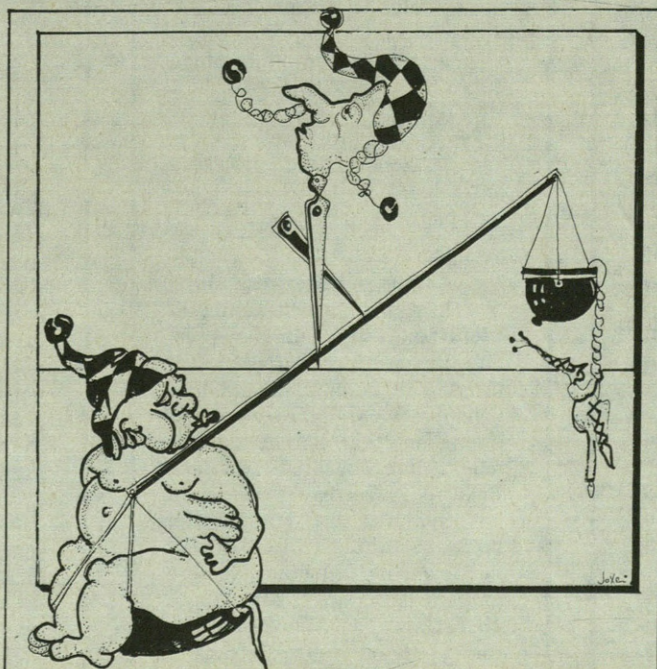
Beraz, EATB erakundea eta inguruko taldeentzako guztira 3 miloi daude. Beste euskal talde batzuentzako (EATBtik kanpo aurkitzen direnak) badaude ere diru partida batzu:

- Lizardi.... 75.000.—
- Antzieta.... 150.000.—
- Keinu.... 150.000.—

4.— Guztira 84 urtean euskal antzerkia bultzatzeko erabiliko den dirua: 158.680.000. pztatik 3.375.000. pztako partida bat.

Konklusioak irakurlegoaren esku!!!

EATB
(Euskal Antzerki Taldeen Biltzarra)

diskoak

● **"Oskorri" k disko berri bat grabatzen hastekotan.**-- Aurtengoa urte emankorra izango da "Oskorri" folk talde bilbotarrarentzat. Dagoeneko agertzekotan dagoen errekopilazio-diskoaz gain ("Alemanian euskaraz"), beste disko berri bat grabatzen hastekotan omen daude. Abuztu hasierak dira itxura denez Nacho eta besteek aukeratu dituzten fetxak eta ordurako "Elkar" ren estudioak listo baldin badaude haiek izango dira estudiook estreinatuko dituztenak. Disko berri honen nondik norakoaz ez dugu zehatasun gehiegirik jasotzerik izan, baina dagoeneko errezitalelan ematen ari diren zenbait kantu berri jasoko dituela ziur gaude.

● **Anje Duhaldek beste disko berri bat grabatu nahi du bere aldetik.**-- Oraindik proiektu urrunen esparruan badago ere, Anje Duhaldek bere kasako disko bat grabatu nahi omen du eta dagoeneko IZ diskoetxeko jendearekin kontaktuan ipinia da produkzioaren gorabehera denak ikusten hasteko. Atera berria den "Akelarre" ren diskoarekin, eta oker ez bagaude, Anjek bederatzi disko kaleratuak dauzka "Errobi" eta "Akelarre" taldeekin nahiz bera bakarrik, eta antza denez luzaroan ez zaigu geldirik egongo Anje. Proiektuak behintzat ez zaizkio falta.

antzerkia

● **"Kukubiltxo" taldeak EATBen sartzeko eskabidea egin du.**-- Gauza guztiz harigarriak gertatzen ez badira behintzat, hemendik piska batera Euskal Antzerki Taldeen Biltzarra beste partaide berri bat izango du: "Kukubiltxo". Ez dakizue nontzat, talde hau batik bat kaleko antzerkira dedikatzen da eta ikusgarritasun itzeleko monstuoak etabarrekoak lortzen dituzte zankoen eta gainerakoen birtatez. Larrabetzukoak dira eta azken aldian "Oficio de tinieblas" delako supermontaian parte hartu dute.

euskal kulturaz

Sabin

TXU TXU MU TXU KA

aldizkariak

● **"Erein" eta Atxagaren artean irten behar zen aldizkaria, atzeraturik oraingo.**-- Duela hiruzpalau hilabete jakinarazi zen berria: Bernardo Atxaga eta "Erein" argitaletxearen artean halako aldizkari berri bat argitaratu behar zuten (erdi-literarioa, erdi-politiko), eta horretarako lanean jo ta fuego ari omen ziren. Azkenerako, badirudi asmoa pittin bat atzeratu dela eta gutxienez udazken arte itxaron beharko du, negurarte agian. Aldizkari horren ardura eramango lukeen taldea erdi-bilduta omen dago (B. Atxaga, J. Juaristi, J.M. Iturralde, Txema Larrea...) baina azken orduko problemek eta, dexte atzeratu dute, proiektua antza denez.

● **"Ttuttua" literatur aldizkariak bigarren zenbakia ateratzekotan.**-- Udarako prestatu dituzte "Ttuttulariek" haien tiroak. Zero zenbakia duela hilabete pare bat argitaratu zutelarik, oraingoan "bat" numeroa eramango duena burutu berria dute. Bakarrik gratatzea eta dendetara banatzea falta zaie. Tramite ttipi horiek gaudituta, edozein liburudendetan (beno, badaezpada ere ezagunetara jo ezazu) topatu ahal izango duzu Bilboaldetik datorkigun produktu fresko hau.

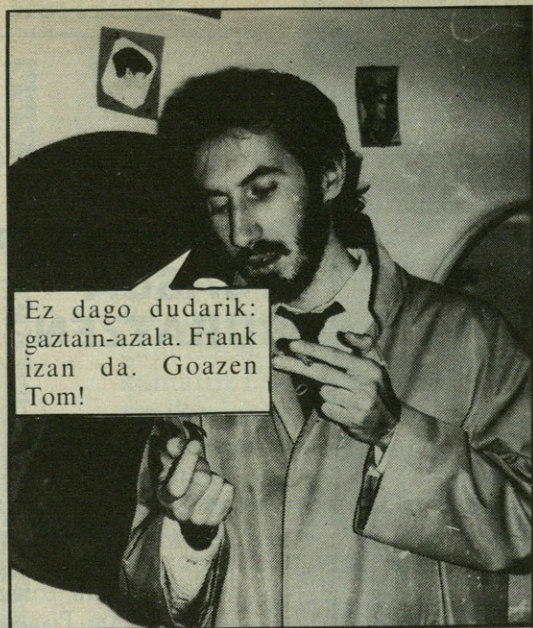
musika

● **Ruper Ordorika Galizara doa kantaldi-bira batean.**-- Ruper Ordorika kantaria Euskal Herrian zehar errezitalak emanez guztiz enroilatua dagoen arren, hauetako egun batzutan halako parentesi bat zabalduko du Galizako herrietan zehar lau kantaldi emateko Emilio Cao, Amancio Prada, Fausto portugal-darra eta Milladoirerek in batera. Uztailaren 20ean izango da lehengoa Vigon, 21an Coruña, 23an Santiago, eta azkenik 24ean Lugo. Musika-topaketa gisako horiek Galizako Xuntak antolatuak direla esan behar azkenik.

liburuak

● **Aurten berrehun bat literatur liburu atera daitezke.**-- Bai, bai, ongi entzun duzue. Berrehun izan dira behintzat Eusko Jaurilaritzak literatur liburuetarako jaso dituen subentzio eskariak. Guzti horietatik litekeena da baten batzu argitaratu gabe geratzea, baina halere sekulako marka suposatuko luke horrek kontutan hartzen badugu iaz ehun liburutara inguru iritsi zirela. Balantzeen lagunek badaukate hasterik alde zurretik 1984.a oso urte emankorra izan dela esanez. Literatur liburugintzari dagokionez, bederen.

● **Buru-belarri testuliburuak burutuz, "Elhuyar" eta UZEI.**-- UZEI, iaz kaleratu zituen lau testuliburu jarraipen gisa, aurtengo uda ondoren eta urte bukaera arte liburu-andana luzea burutzeko intentzioekin omen dabil, BBB, UBI eta LHko beharrian guztiak bete arte. Ildo beretik ibiliko da "Elhuyar" ere (honek ere "Elkar" ren laguntzaz argitaratuz) alde batetik orain arte argitaratutakoak birargitaratuz eta bestetik berriak kaleratuz. Apur bat UZEI k giza-zientziak dedikatutakoak kaleratuko dituen lerro berean, "Elhuyar" ek teknika eta zientzi arloei dagozkienak hartuko ditu bere bizkar.

Ez dago dudarik: gaztain-azala. Frank izan da. Goazen Tom!

McKintosh azkarrak berehala ulertu du: oso ondo ezagutzen du Frank-en ohitura zaharra. Dirudienez, oraingoan ez dio ihes egingo. Aurrera McKintosh!!!

Goazen gure konfidente beltzari bisitatxo bat egitera.

Bost kale ekiblderantz, ia, ia distritotik kanpo...

Nik ez dakit ezer, ez dut ezer egin, nire negozioa oso ondo doa. Nahi duzu «The Guardian»?

Bota ezak dakian guztia, beltz zikin horrek!

Kendu Tom! utzi nire kontura.

Beharbada diru honek kopeta argituko dizu.

Ben o... Frank-ek gaztainak erosi ditu.

Gaztainak niri bost axola. Non aurki dezaket Fran-en xaguzuloa?

Gure McKintosh-ek oraingoan lortu du, dirudienez, Frank-en banda gartzelatik hurbilago egotea.

Hilko nau! Frank-ek hilko nau!

MUTURREZU- RREKO LOTSAGATIK

Xortxi beti ibili izan da alu samar diruz. Badakizu, sosik ez, dirua irabazteko lana egin behar eta horretarako bizio haundiegirik ez. Hala ere, beti gustatu izan zaio dotore jaztea eta lehengo batean ere joan da erropa den-da batera.

— Egun on, jauna, zer nahi zenuke?
— Segun eta gauzak zein preziotan dabilztan. Zenbat balio du txaketa horrek?

— 5.000 pezeta.

— Arraioa, gauzak merke zireneko urteak aspaldi bukatu zirela, hala Jainkoa. Eta amerikana horrek, zenbat balio du?

— 4.000.

— Ño!, hemen ez zegok bromarik. Hor dagoen jertse horrek zenbat balio du?

— 3.300 pezeta.

— Errediola, hori ere ezin erosiko dugu bada.

Halako batean txaleko bat ikusi du.

— Aizu, eta zenbat balio du txaleko horrek?

— 1.000 pezeta.

— Fenomeno! Atera iezadazu manga luzeak dituen bat.

ARDOA ADISKIDE

Bi mozkor, goizeko seietan etxeratu ezinik, kalean alderik alde.

— Mote, mote! Gristoren sermoia endzun diagu joan den igandean.

— Nork emanda, afaizag?

— Nola afaizak? Mediguag.

— Eta zer esan dig?

— Igaragarritzgoa: ardoa dela gizonaren edsairik haundiena.

— Hori ez dug bosible.

— Nola ezedz? Mediguag esan didala!

— Hi, igoal hire édsaia izango dug, baina neregin egunero ibiltzen dug.

Zeuk ere izan zaitezte txistegile!!

Sail honetan ateratzen diren txistee zuek bidalitakoen konpainiaren beharrea daude. Izan ere, zuek igorritakoek beste zapore desberdin bat daukate... um!! Ez zaitezte alperak izan eta han-hemenka entzuten dituzuen txisteeak idatzi eta geure zuzenbidera bidali «Jo... adarra» sailerako direla adieraziz.

SENDAGILE AZKARRA

Mediku hark ospe haundia zuen herri osoan. Hori zela eta, beregana joatea erabaki zuen Albertok, ondoez puska bat bazuela eta.

Etorri da etxera eta emazteak:

— Eta? Zer esan dizute?

— Mediku ona da hori, andrea, la asmatu dit zer neukan.

— Ia asmatu dizula?

«Koxka» n agertzen diren deborapasen soluzioak

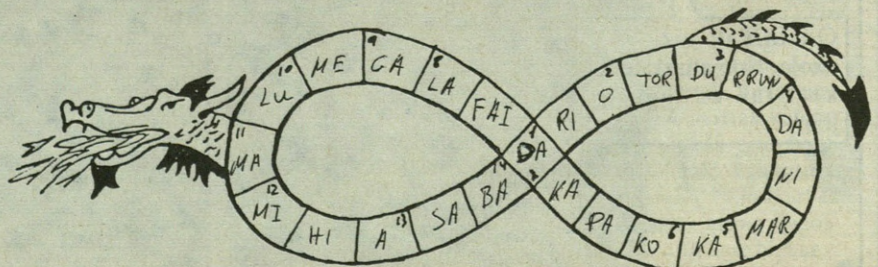
GURUTZEGRAMA:

LUZETARA: 1.— Ongi. Nazi. 2.— Izaro. Inozo. 3.— Bahe. Izar. 4.— azibl. Ohoin. 5.— Re. Akitu. No. 6.— orA. 7.— Ai. anadE. Ze. 8.— Irago. Ikatz. 9.— Hesi. Emak. 10.— Iztar. axerO. 11.— aenE. utsO.

GOITIK BEHERA: 1.— Ibar. aihl. 2.— Ozaze. irezA. 3.— Nahi. Aste. 4.— Greba. Agian. 5.— iO. Ikono. Re. 6.— Ira. 7.— Ni. Otadi. Au. 8.— anihU. ekexT. 9.— Zozo. ameS. 10.— Izain. ztarO. 11.— Orno. Ezko.

IXTORIO / MIXTERIO:

Edaria eta hartzeko hanka punttetan jartzen bazen nano kaxkar bat zen dudarik gabe eta, beraz, damatxo txikiena aukeratuko zuen, hirugarrena alegia.

— Bai, 1.000 pezeta neuzkan eta 950 kobratu dizkit.

ITSASOA BURURATZEN

Gure Martin Ordiziko neskakta batez erabat maitemindurik zebilen. Neskakta ondotik pasatzen zitzaion bakoitzean bihotza zienporroran jartzen zitzaion. Neskari ere, koño, hain gaizki ez zitzaion erortzen. Eta Martinek ikusten zuen bakoitzean izugarritzko rolloak sartzen zizkion. Pisu samarra izaki.

Aspaldi elkar ikusi gabe zebiltzan eta non topo egingo eta San Fermine-tan. Heldu dio besotik neskari Martinek eta hasi zaio bere palizarekin.

Neskak atentzio haundiz entzuten zizkion bere esplikazio guztiak. Hala ere, halako batean moztu dio eta:

— Ai, Martin. Ba al dakik? Hirekin ari naizela itsasoa bururatzen zaidak.

Gure mutilaren poza.

— A bai? Itsasoa? Ze erromantikoa, olatuekin eta kresal usainarekin eta...

— Bai motell, itsasoak bezala hik ere mariatu egiten nauk.

LARRUA BELTZ

(Doinua: Bizkaiko txerriarenak)

Markox IRAETA

Beldurrik gabe hasi
gaitezen bertsotan
kantatuz Donostian
zer ikusi dutan.
Hain ikuskizun onak
ez dira askotan
neska mutil-gazteak
zertan egon dudan:
kontainarran ondoan
jo ta ke larrutan

Neskatxa zen polita
ta ondo egina
pena bat da zegola
beztu ta zikina.
Mutiko zarpatsuak
e'in du alegina,
lantegi horretan zen
trebe ta txit fina:
jende mordoxka batez
bete da izkina.

Ilunabarra zen ta
hamarrak aldia.
«Nongoak ote dira»
izan da galdia
ikusirik horien
abilidadia.
Hezurrik neka gabe
irauliak di'a.
Begiraka zeudenek
zuten inbidia.

Prestu eta dotore
sartu dio arrak,
neskak ezin sentitu
lurreko zakarrak.
Ugaritzen badira
holako azkarak
Donostiak alferrik
ditu hotel zarrak,
baita Maria Cristinak
bere bost izarrak.

Beraz Parte Zarrean
a zer kalentura,
txortan ari ziraden
horien mentura!
Azkenean atso bat
goitik agertu da:
amorante gaisoei
baldeka bat ura.
Azkar baretu zaie
hankarteko azkura.

Bukaeran pasatu
digute txapela
hortan ere neskata
ez zegoen ergela.
Maina munizipalak
umore txepela,
besotikan hartuta
Inspekzio aldera:
Alkatiantzat berriz
egin dezatela.

«ARGIA» BERTSO-PAPER. LEHIAKETA.

Argia astekaria argitaratzen duen «Zeruko Argia» kooperatibak bertso-paper lehiaketa bat antolatzen du, bertsolaritza idatzia sendotzen laguntzeko asmoz. Hona hemen anonimatua gorde nahi duten bertsozale kuadrila baten bultzadaz eratutako sariketa honen ezaugarri eta baldintzak:

1— Irabazlearen saria 50.000 pezetatakoa izanen da, eman beharrezkoa eta banaezina. Saria ARGIA EGU-

NEAN emango zaio irabazleari.

2— Bertsoen neurria libre da, eta gehienez hamabi bertso izanen ditu bertso-paper bakoitzak.

3— Parte hartzaile bakoitzak nahi haina bertso-paper bidali dezake.

4— Gaia libre da.

5— Bertso-paperak bidaltzeko azken eguna, irailaren 30a izango da, eta honela bidaliko dira: sobre batean bertso-papera ezizen batez sinatua eta beste sobre txikiago eta itxi batean, azalean ezizena dela egilearen

izen-deitura, helbide eta telefonoa ahal bada.

6— Epil mahaia ARGIAk izendatuko du, eta bere erabakia eztabaida ezina izanen da.

7— Helbide honetara igorri behar dira bertso paperak:

ARGIA—Bertso lehiaketa.
Virgen del Karmen z/g.
DONOSTIA 12.

8— Lehiaketara aurkeztu diren bertso-paperen artean, ARGIAk berak derizkionak argitaratuko ditu bere «Bertsoak» orrialdean.

Euskararen defentsarako plataforma «apolitiko» bat posible ote?

EUSKARAREN ALDEKO BORROKAREN EZAUGARRIAK

ARLANTZ

AZKEN bi urteetan, eta kale mailan dinamika haundirik agertu ez bada ere, euskararen inguruan antolatu nahi den plataformak bere lehen fruituak eman ditu.

Euskara eta Euskal Kulturaren inguruan dabilzan pertsona, talde, erakunde, herri mugimenduek... euskararen normalkuntzarako guztiz beharrezkotzat jotzen zuten antolaketaren oinarriak Eibarren aurkeztu zituzten.

EKB izena duen koordinazio, batzarre, edo delakoa seriotan aurrera doala esan dezakegun gutxiena da.

Euskara, alor bakoitzean normaltzeko, eman behar diren pausoen azterketa eta bidea markatzea izan da sektoreetan orain arte egin den lana.

HASIERA hasieratik, EKB-k plataforma euskaltzale zabal, beraz Euskal Herriko sektore euskaltzale guztiä bilduko duena izan behar duela, onartu, esan, eta aireatu da.

Gure herrian, beste herri gehienetan gertatzen ez den bezala, alderdien gainetik dagoen bipolarizazioa sakon bezain mamitsua da: haustura edo erreformaren bidea aukeratu duten bi giza-sektore zabal bezain indartsuak. Hausturaren bidea ezker abertzaleak hartu du, eta erreforma bidea, eskuindar eta sasi sozialdemokratek. Bi giza-sektore hauek Euskal Herriko arazoei erantzun politika zehatz batzu ematen saiatzen dira, karga ideologiko zehatz eta gogor batzutan oinarriturik.

Euskara eta Euskal Kulturaren arazoa ere hor kokatu beharra dago, azken finean euskararen arazoa batez ere arazo politiko bat bait da.

Euskara eta Euskal Kulturak duen arazoa egia da, ez dela «alderdikerien» bitartez konponduko. Akats haundia

litzateke, euskara alderdi baten eskuetan uztea bai PNV edo HB adibidez. Baina bestalde, euskara eta Euskal Kulturaren defentsarako antolatu nahi den plataformak, «alderdikerietan» erori behar ez badu ere, bere dinamika derrigorrez bi giza-sektore hauek duten dinamika baten barruan kokatu beharko du aurrerago ikusiko dugunez.

EUSKARA eta Euskal Kultura normaltzeko beharrezkoak diren jarrera dinamikoa, marko juridiko egokia, presio soziala, borondate eta praktika politikoa gaur egun ezker abertzaleak, ez HB-k bakarrik, errebindikatzen, dinamizatzen eta kaleratzen du: ETB kanpaina, Korrika, Euskara Greban, Euskal Eskola Publikoa... Gaur arte ezker abertzaleak bakarrik asumitu du borroka hau.

Batek baino gehiagok, gaurkoz eta orain arte, ezker abertzaleak euskararen arazoa behar bezain serio ez duela hartu dio, eta ez naiz ni hori ukatu duena. Bestalde, erreforma bidea aukeratu dutenek, orain arte zerbait egin badute ere, ezker abertzale inguruan dabilen giza-sektorea euskararen aldeko presioa sortzen saiatu den bitartean, beste giza-sektoreko politikoei, truinfalismo absurdo bat sortzen saiatu dira, euskararen aldeko herri dinamika eta presioa nolabait ahultzeko asmotan. Kasorik onenean, ETB adibidez, beraiek espero ez zuten bezala-

ko telebista bat martxan jarri behar izan dute presioa hor zegoelako.

EKB-REN lana beraz, ez da euskara instituzioen alde edo kontra erabiltzea, haustura edo erreformaren bidean sartzea, ez da euskara PNV edo HBren dinamikan sartzea, EKB-ren lana euskara normaltzeko bidea finkatzea, dinamika bat planteatzea, plangintza egitea, erresistentzia antolatzea baizik.

Ondoren gaur dauden bi giza-sektoreek EKB onartuko duten ala ez ikusteko dago, nahiz eta nere ustez zer gertatuko den jakitea erraza izan: ezker abertzaleak onartuko du, edo pessimistek esango luketen bezala, norbaitek onartzekotan ezker abertzaleak onartuko du.

Beste gauza bat da, EKB-k euskararen aldeko benetako dinamika bat martxan jartzea lortuko balu, beste giza-sektoreko euskaltzalegoa hereganatzea edo bere dinamikan sartzea lortuko duen ala ez.

NERE ustez behintzat, eskuin abertzaleak, bere jendearen trasheda hori gerta ez dadin, forma aldetik lan egingo du, baina forma aldetik bakarrik, nahiz eta kasu batzutan (ETB adibidez) zerbait gehiago egiteko beharra izan. Baina onartzen duten marko juridikoa hautsi gabe, ez da eta beraz ezingo dute euskara eta Euskal Kulturaren alde beharrezkoak diren neurri politikorik hartu ez eta beharrezkoak diren lanik egin.

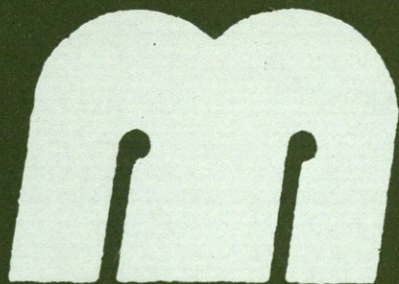
Hau da nere ustez behintzat, gaurkoz ahaztu behar ez dugun abiapuntua: ezker abertzaleak euskararen aldeko dinamika behar bezala hartzea lortu behar dugu.

Horixe da Auzmendi. Bitxia. Berezia.

Donostiako estiloa.

**kirolzaleen
zerbitzutan**

miner

donostia

271050 eta 270447

30 segunduren buruan zeure eragiketak eginik daude.

"Tarjeta 24 CAP" txartelaz
gure Kutxazain Automatikoak
erabiliak dirua atera, dirua sar,
taloi edo txeke, zure
kontuaren laburpena
eska, talonari berri
bat eska eta hori
dena
herrenkan
jarrita itxoin
beharrik gabe,

denbora asko aurreztuz.
30 segunduz behetik, eta batere
konplikaziorik gabe, Gure
Kutxazain Automatikoak
egunaren 24 ordutan
zerbitzeko

baitauzkazu, nola
funtzionatzen
duen pausoz
pauzo azaltzen
dizute.

Kutxazain Automatikoa

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA
GIPUZKOAKO AURREZKI KUTXA PROBINTZIALA